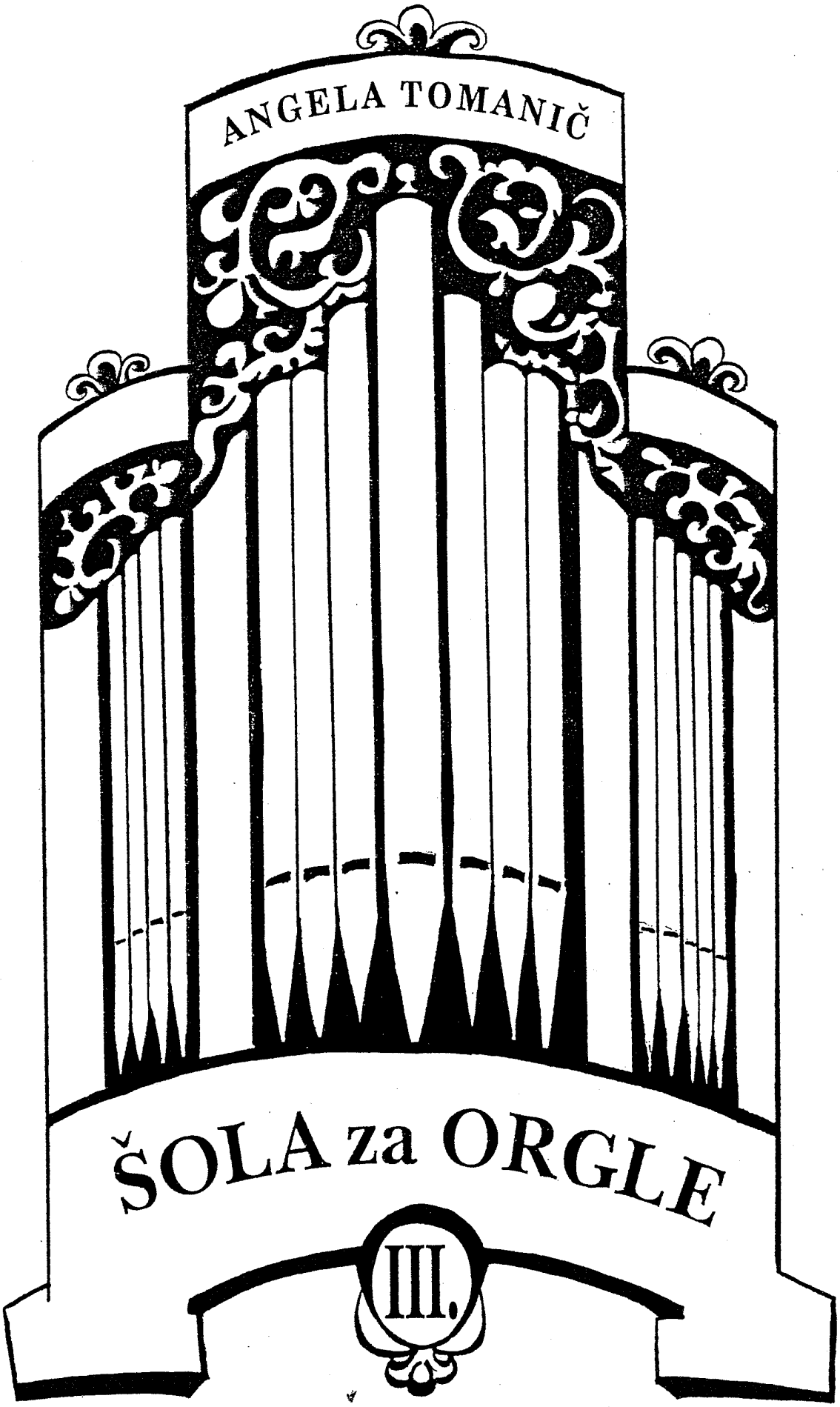
ANGELA TOMANIČ
ŠOLA za ORGLE
III.

Iz ocen tretjega zvezka Šole za orgle:

»Šola za orgle III ima vse lastnosti, ki jih mora imeti dober učbenik: jasna notografija, potreben prstni red, pedalni red z jasnimi znaki za konice in pete, loki za pravo fraziranje ter agogična in dinamična navodila. Iz vseh teh lastnosti je razvidno, da je zvezek profesionalno zasnovan in da ima prof. Tomaničeva dolgoletne izkušnje. Po zasnovi in izvedbi je tretji zvezek Šole za orgle idealno dopolnilo prvima dvema zvezkoma.« Dr. Edo Škulj

»Tretji zvezek Šole za orgle predstavlja nadaljevanje učbenika, ki ga je na podlagi dolgoletnih pedagoških in poustvarjalnih izkušenj oblikovala Angela Tomanič. Projekt orgelske šole, ki je krona njenega pedagoškega življenjskega dela, je bil še kako potreben Slovencem. To je prva orgelska šola, ki smo jo dobili - kot eden zadnjih narodov v Evropi ... Tretji zvezek nadgrajuje prva dva v smislu povečevanja težavnostne stopnje in s tem perfekcioniranja orgelske igre.«
Prof. Milko Bizjak

»Tretji zvezek Šole za orgle A. Tomaničeve je najobsežnejši notni zvezek iz te serije (60 strani) ... Posebnost tega zvezka je poudarjena ali izključno skupna igra na orgelskem manualu in s pedalom. Posebnost take sinhronizirane igre pa so že lahko povsem umetniški in ne več zgolj 'šolski' izdelki.« Mag. Franc Križnar

Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje je dne 20. 3. 1997 na svoji 7. seji s sklepom 612-31/97-25.3.97 učbenik Angele Tomanič Šola za orgle III. potrdil za pouk ogel v 3. razredu glasbene šole.

O prvih dveh zvezkih Šole za orgle:

»Učbenik v celotni zasnovi in njeni izpeljavi uresničuje učni načrt za orgle na Orglarski šoli v Ljubljani, ki se je izoblikoval v razdobju dvaindvajsetih let nazaj. Njegova prednost je v tem, da izhaja iz neposredne prakse: najprej iz koncertnega in liturgičnega udejstvovanja avtorice same kot tudi iz njenega pedagoškega dela z učenci.«
Prof. Jože Trošt, ravnatelj OŠLjubljana

»Šola je zasnovana navidez preprosto in enostavno, vendar, ko jo natančno pregledamo, vidimo, da gre za pretehtano in v detajlih premišljeno dejanje, ki omogoča ustvariti sistem, zagotavljajoč uspešnost orgelskega pedagoga ... Nekdanji študentki prof. Angeli Tomanič lahko k Orgelski šoli iskreno čestitam.«
red. prof. Hubert Bergant, Akademija za glasbo, Ljubljana

»S tem prvim zvezkom Šole za orgle je Angela Tomanič pionirsko stopila na slovenski oder glasbenega šolanja, saj je to prva slovenska tiskana šola za orgle v tej obliki.« Saša Frelih-Mišo, Glasbena Mladina, Knjižne izdaje

»Šola za ogle je visoko kvaliteten pedagoški učbenik na področju orgelske umetnosti, utemeljen na sistematičnosti, metodičnosti in bogastvu izkušenj, kateri se uporabljajo že dosti let na evropskem zahodu (Nemčija, Avstrija i.dr.). Posebej je pohvaliti uvrstitev primerov iz praktične duhovno-liturgične uporabe, kar se od vsestransko izobraženega organista obvezno pričakuje. Zelo me veseli, da je slovenska orgelsko-glasbena pedagogika z omenjeno knjigo dobila svojo prvo orgelsko šolo. Na Hrvaškem, žal, tega dela ni še nihče opravil.«
Prof. Draško Baumgarten, Rijeka/Ilirska Bistrica

Strokovni svet Republike Slovenije za vzgojo in izobraževanje je dne 1. 6. 1995 na svoji 22. seji s sklepoma SS 601-125/95 in SS 601-126/95 učbenika Angele Tomanič Šola za orgle I. in Šola za orgle II. potrdil za začetni pouk na »Cerkvenih orgelskih šolah«.

Angela Tomanič
Šola za orgle, III. del

Risba: Maja Dolores Šubic
Tisk: Tiskarna Skušek, Ljubljana
Založila: Angela Tomanič
2. izdaja
Ljubljana, april 1997

To izdajo je gmotno podprlo Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Zahvaljujem ze prof. Marijanu Lipovšku, ki mi je ljubeznivo dovolil, da sem po tem zvezku natrosila nekaj odlomkov iz njegovega prevoda Male kronike Ane Magdalene Bach pisateljice Esther Meynell.

Po mnenju Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije št. 415-106/93 z dne 2. 9. 1993 spada ta publikacija med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov (Ur. l. RS št. 4/92 tč. 13 tar. št. 3).

Namesto pedalnih vaj

... sem izbrala odlomke iz raznih avtorjev. Vadili jih bomo v ritmičnih spremembah in si tako pridobili večjo hitrost. Zlasti pri tridelnih ritmih pa bomo skrbeli za pravilni poudarek. Vedno bomo spoštovali dobo.

Iz Preludija v C-duru

(BWV 531)

Johann Sebastian Bach

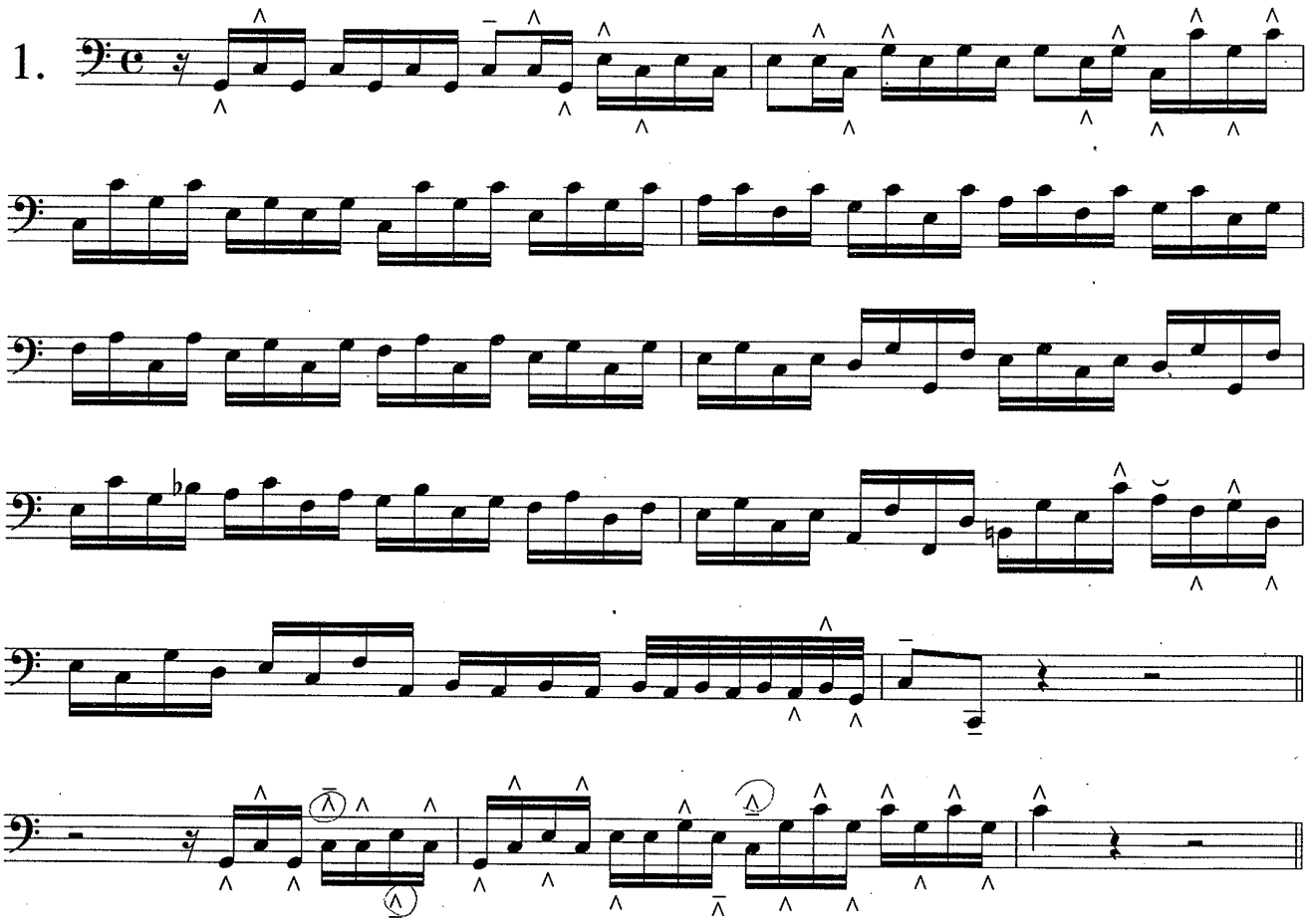

Osminke krajšamo za polovico. Doba je četrtinka.

Kar je mojega očeta pri gospodu Bachu najbolj presenetilo, čemur se je najbolj čudil in kar je naredilo nanj največji vtis, je bila zunanja mirnost in lahkotno igranje. Čeprav so njegove noge po pedalih kar švigale sem ter tja, kot da bi imele peruti, se je zdelo, da se organistovo telo sploh ne premika. Ni se zvijal in obračal sem ter tja, kakor to počnejo drugi organisti. Bachova igra je bila sama popolnost, ki se dozdeva lahka in ne kaže nobenega truda, ne napora.

Esther Meynell: J. S. BACH, Mala kronika Ane Magdalene Bach
(str. 24, prevedel Marijan Lipovšek)

Preludij v c-molu

(BWV 549)

Johann Sebastian Bach

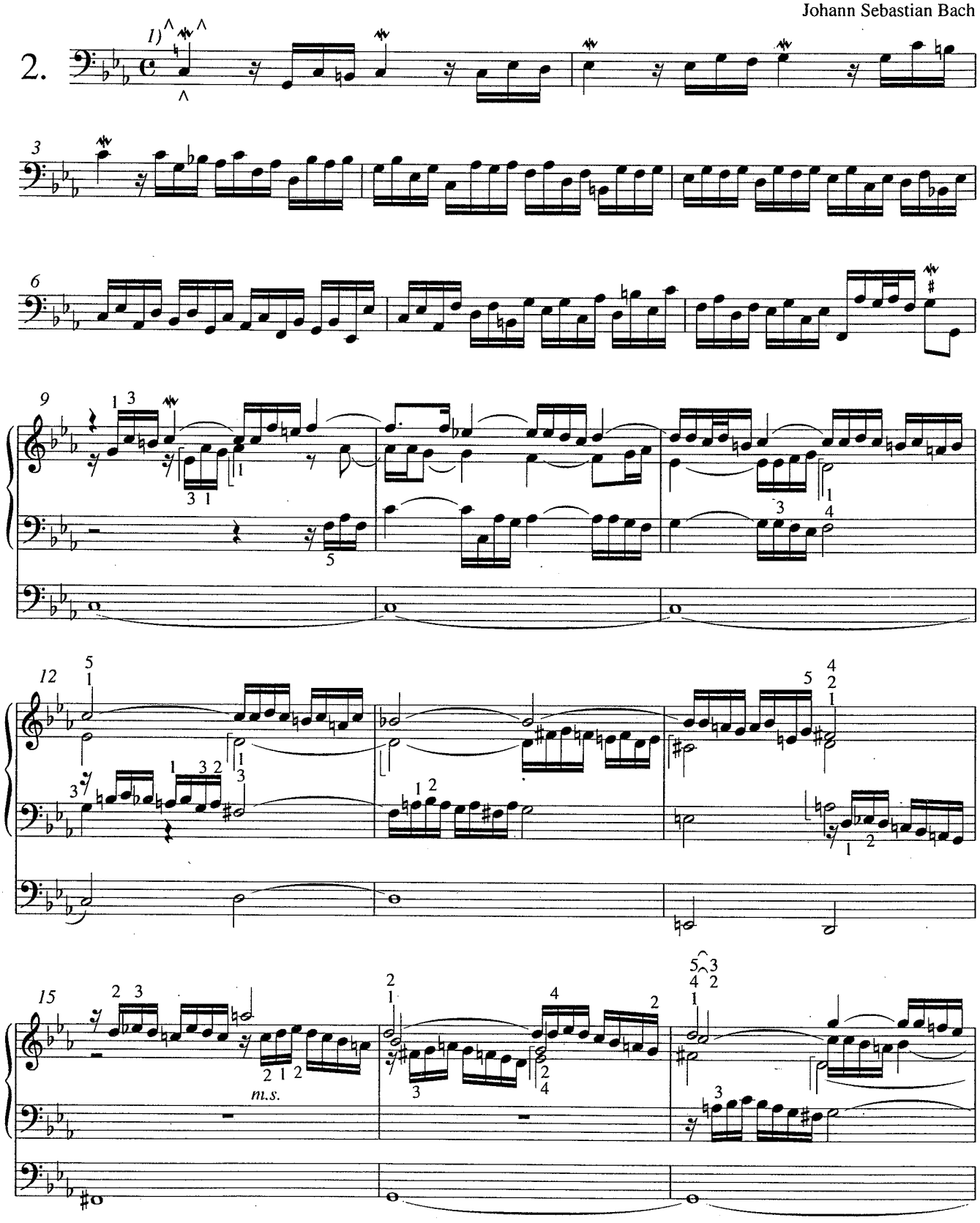

1) (= mordent)

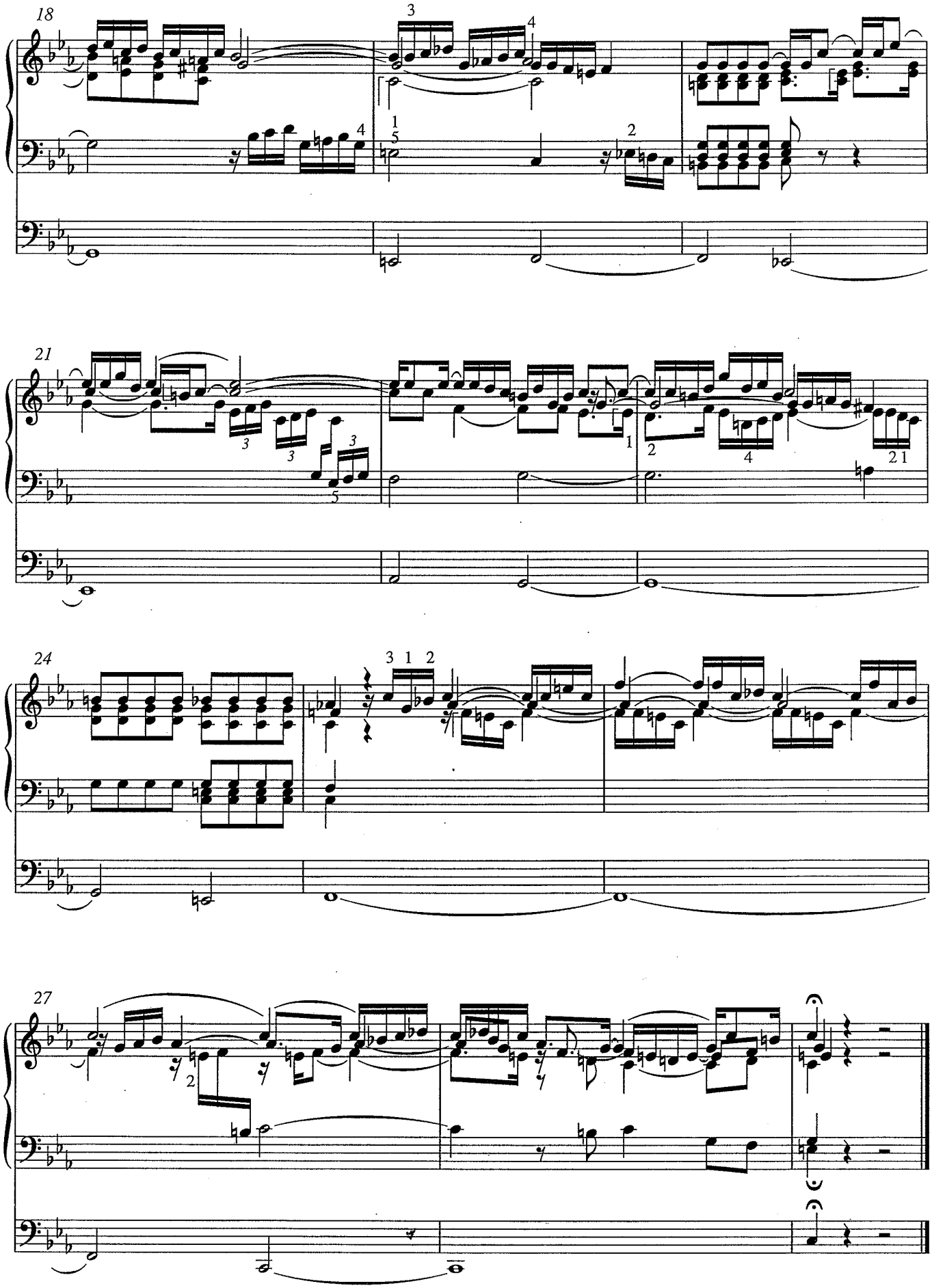
18
21
24
27

Iz Preludija v D-duru

(BWV 532)

Johann Sebastian Bach

3.

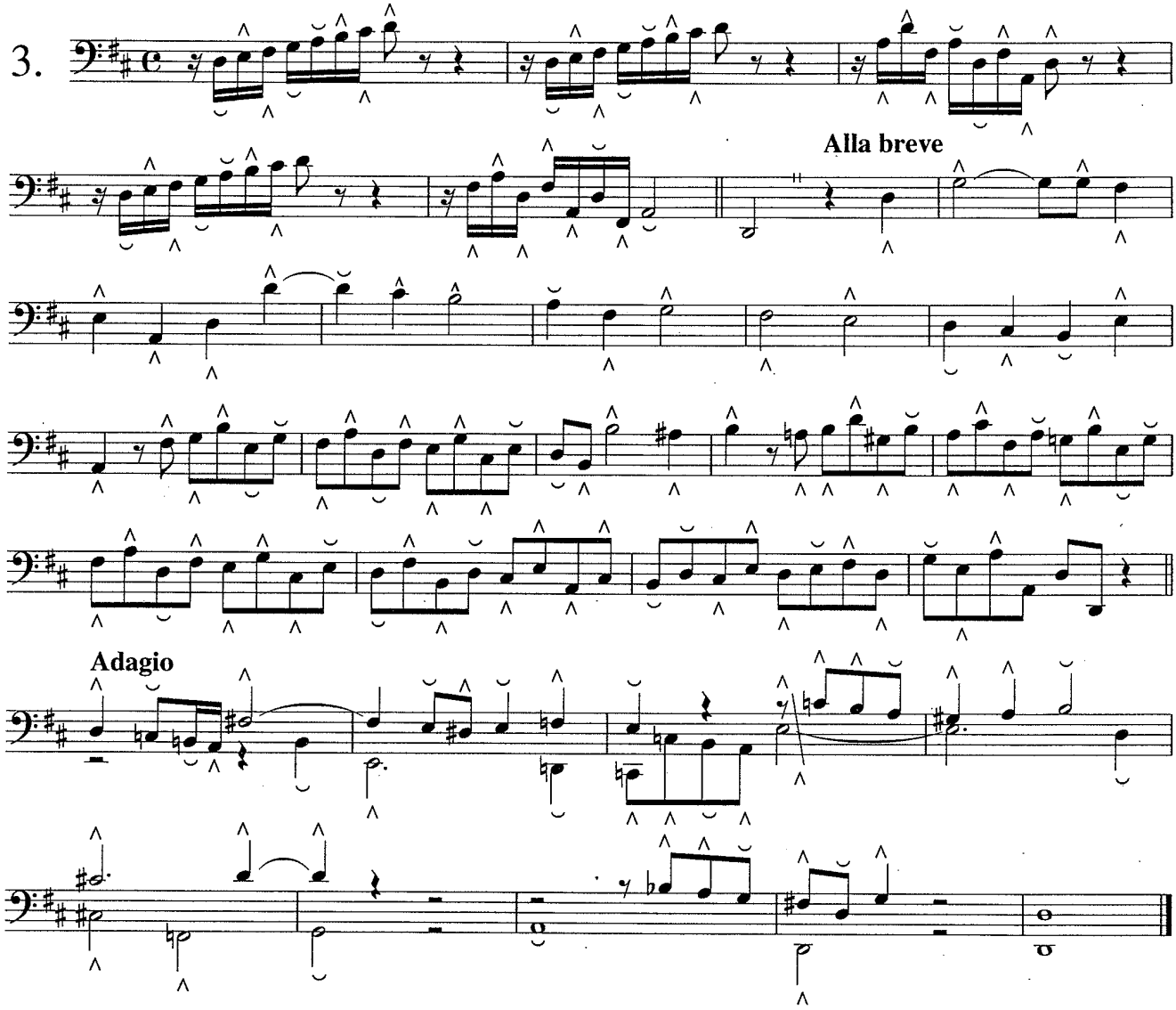

Iz Fuge v D-duru

(BWV 532)

Johann Sebastian Bach

4.

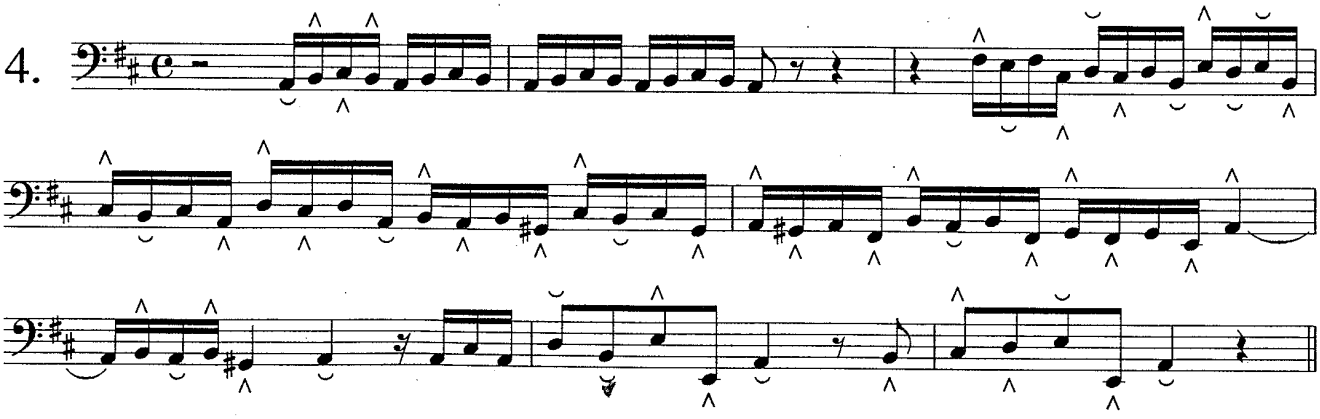

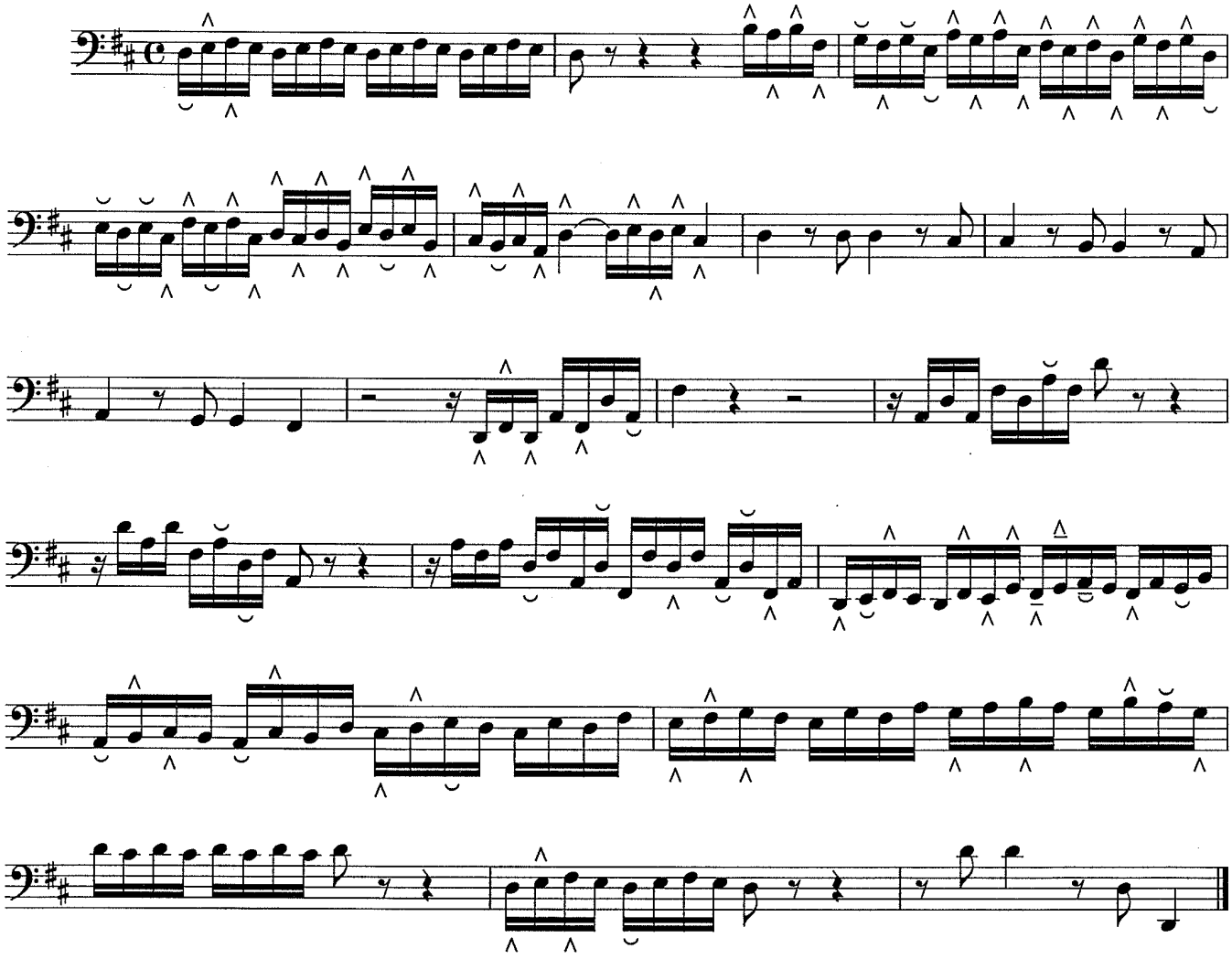

Iz Fuge v a-molu

(BWV 543)

Johann Sebastian Bach

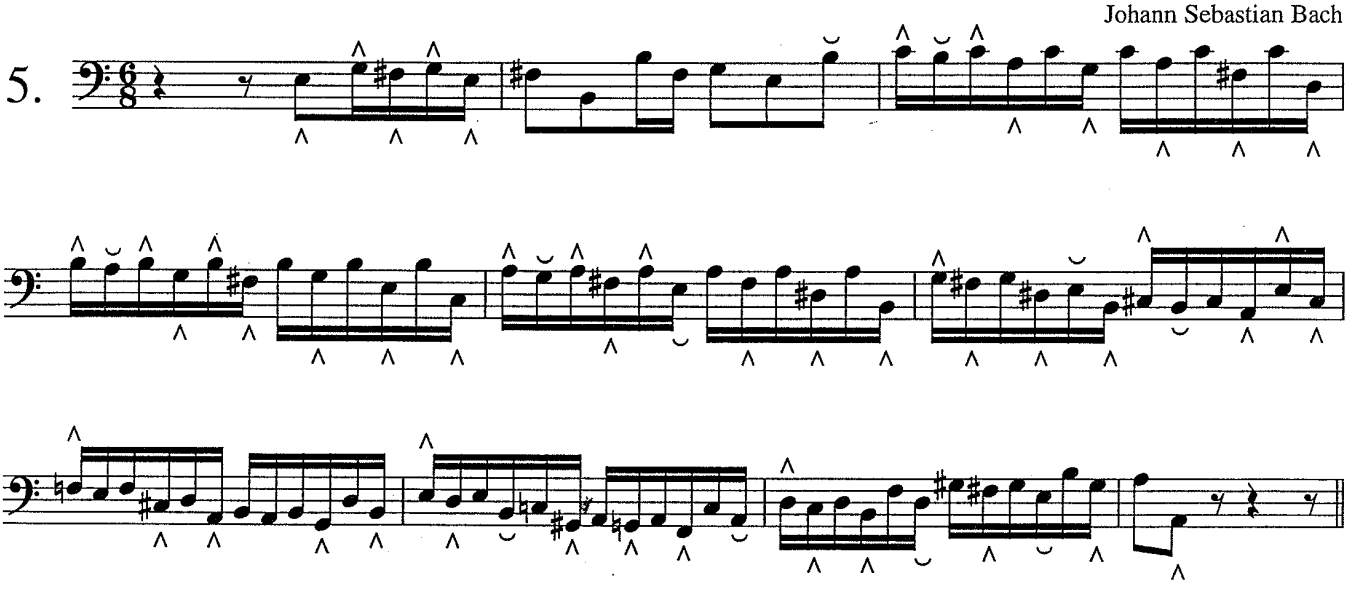

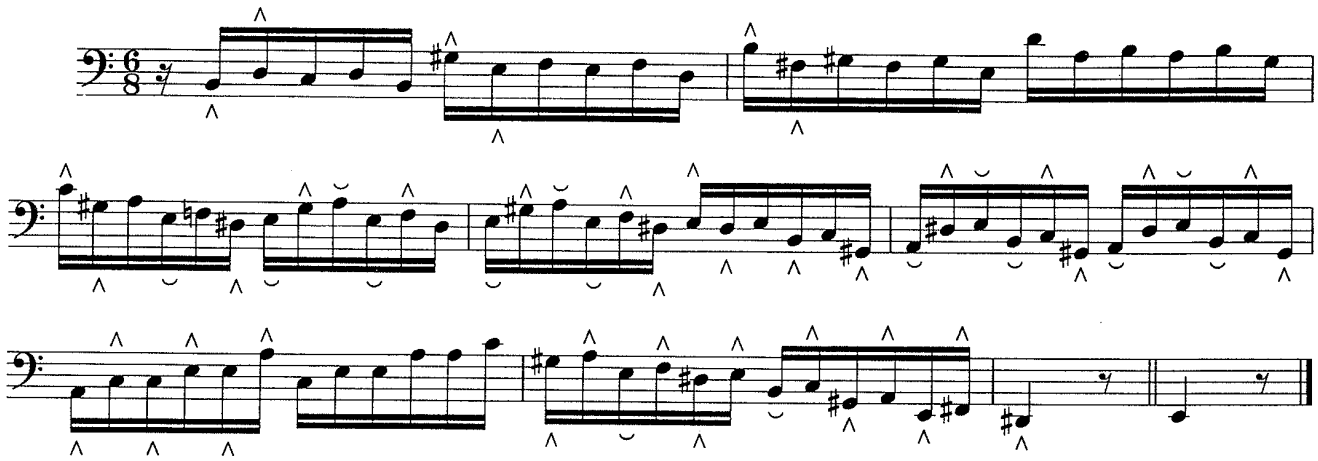

Vse osminke so kratke, prva in četrta sta malo daljši. Pazimo, da je poudarek na pravem mestu. Vadimo tudi vsako nogo posebej. Doba je ♩..

Iz Fuge v C-duru

(BWV 564)

Johann Sebastian Bach

6.

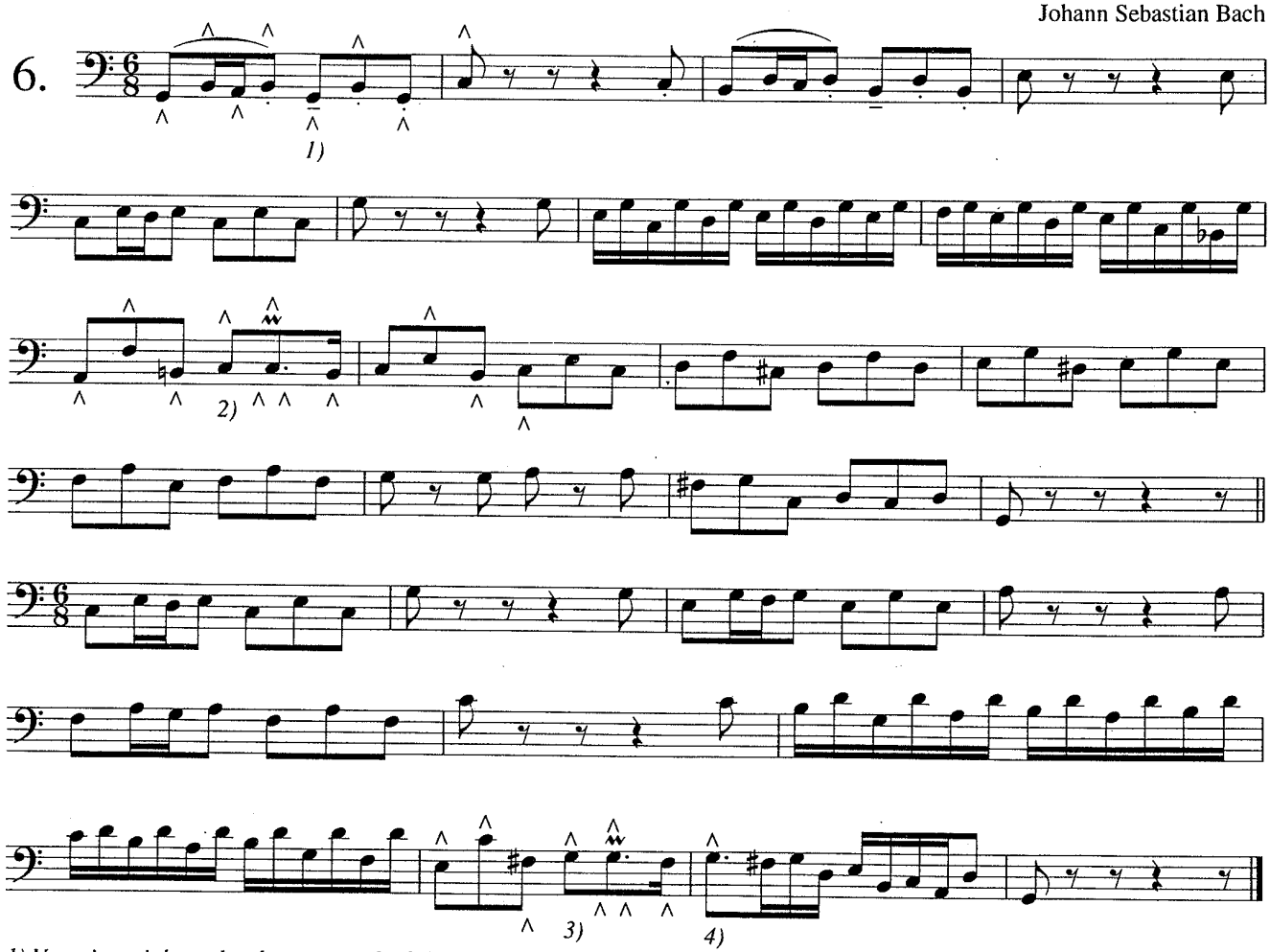

1) Vse tri osminke so kratke, prva malo daljša.

2) in 3) 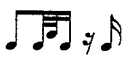 *4)* 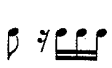 *Doba je ♩..*

Iz Preludija in fuge v e-molu

Dietrich Buxtehude

7.

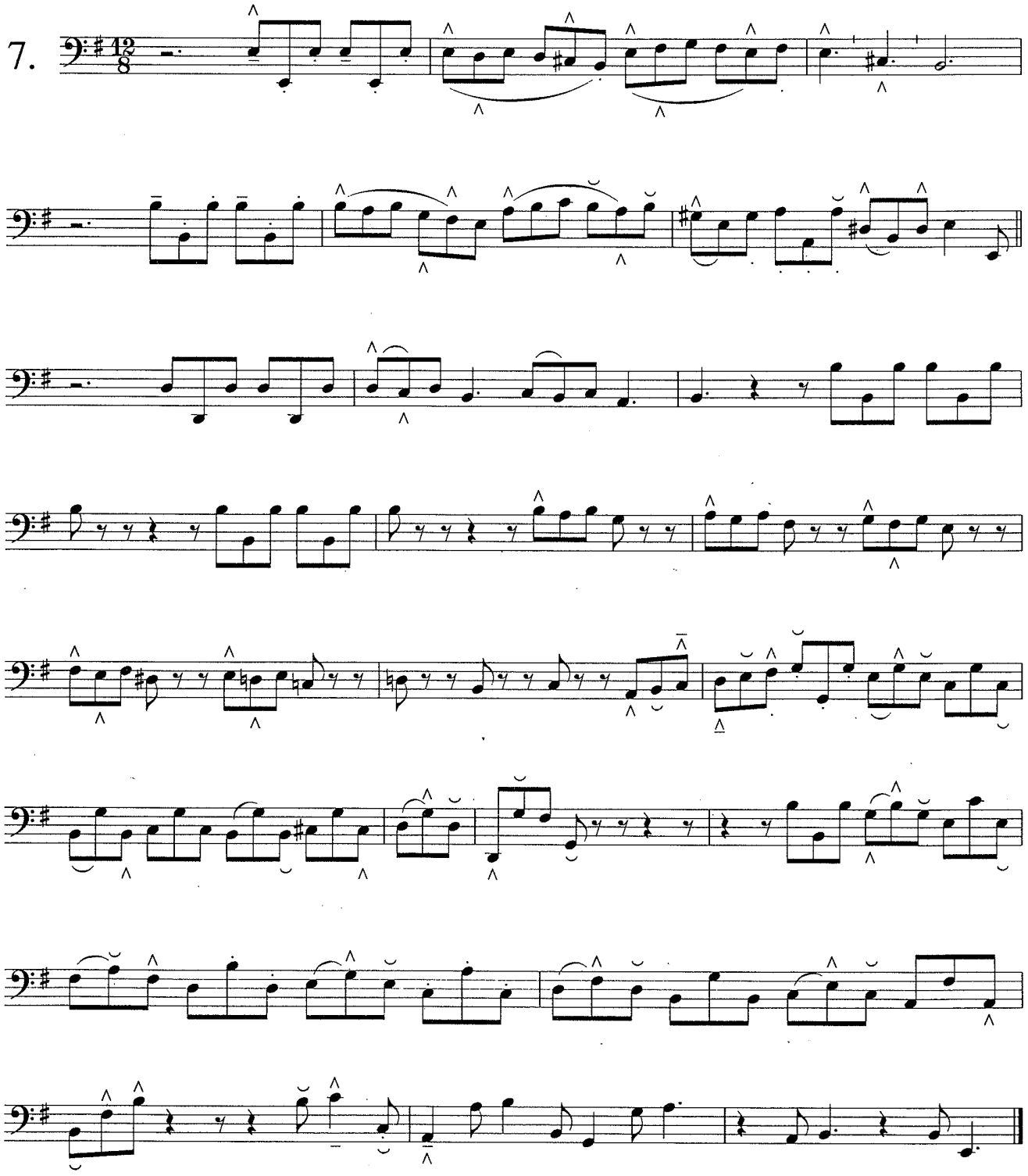

1) Prva in sedma osminka sta poudarjeni (toliko daljši, da sta skoraj povezani z drugo in osmo), toda tudi nepoudarjene osminke naj se dobro oglasijo (dotik naj bo čvrst, ne kot da smo se spekli). Tempo je hiter, doba je ♩.

Iz Sonate V.

Andante con moto

Felix Mendelssohn - Bartholdy

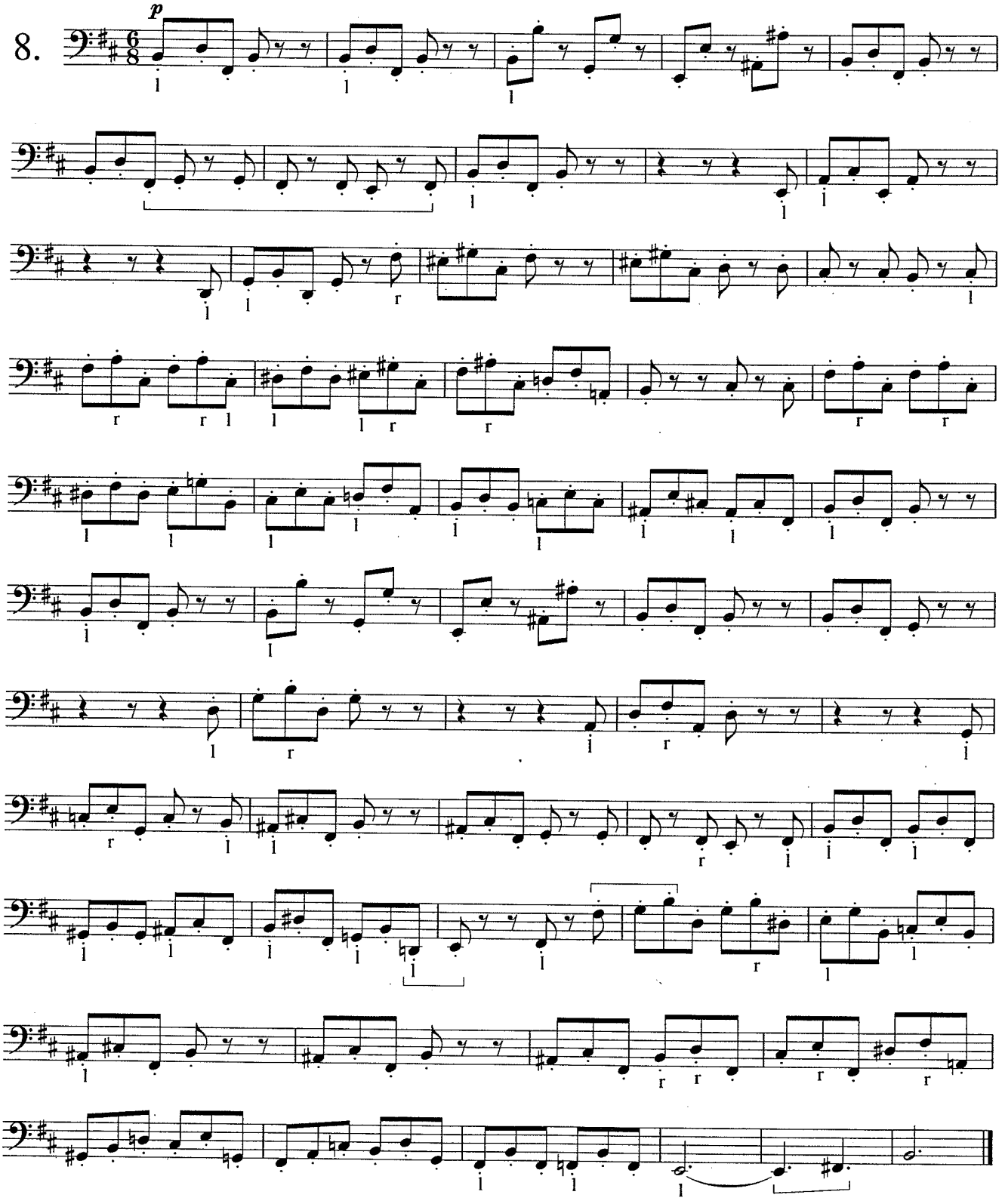

Prva in četrta četrtinka sta poudarjeni (malo daljši = ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩). Doba je ♩..
l = leva noga, r = desna noga
(Če naletimo na take oznake, je koristno dopolniti pedalni red po svoji meri, tudi s peto.)

Iz Finala

César Franck

Allegro maestoso

9.

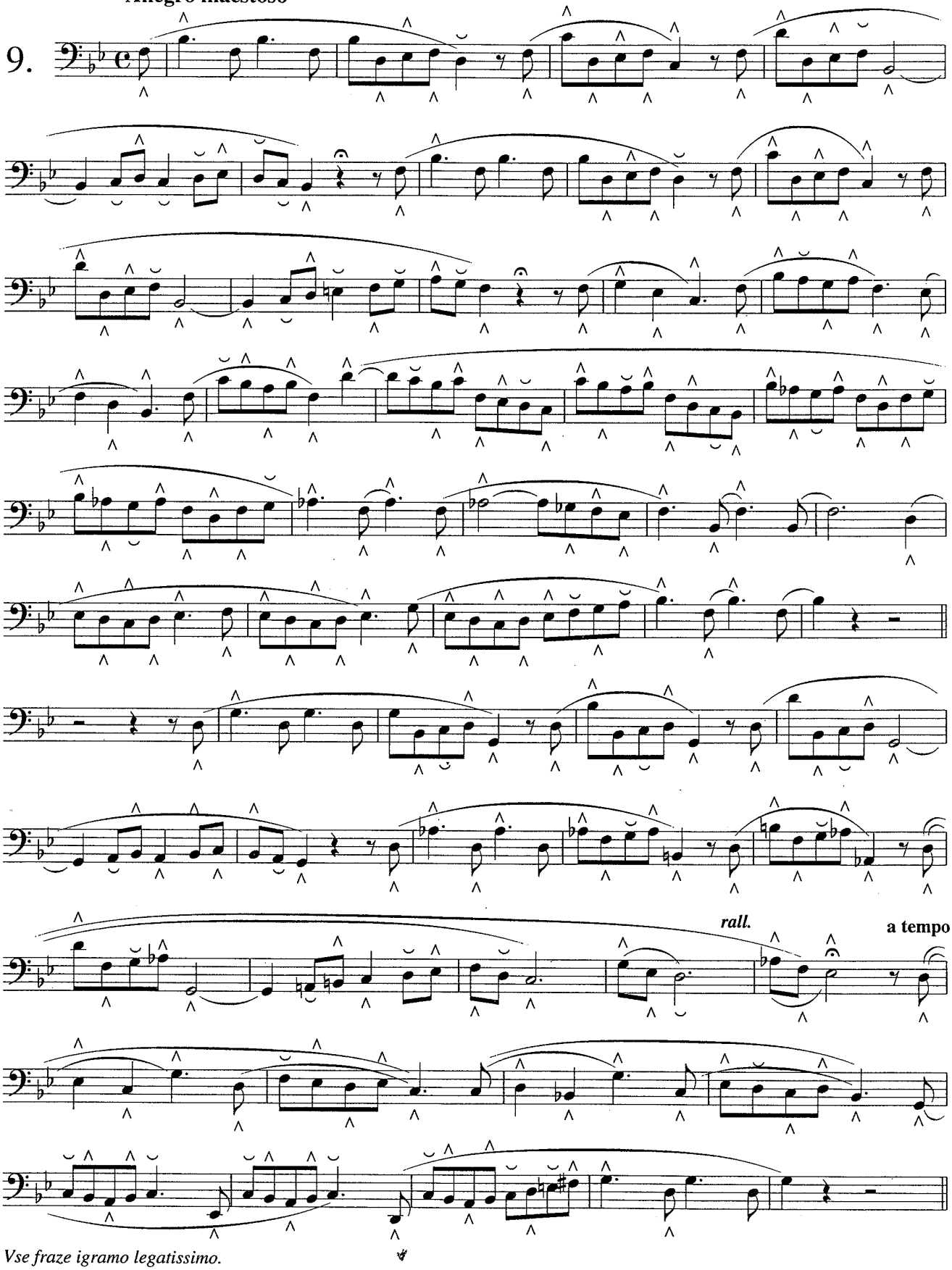

Vse fraze igramo legatissimo.

Iz Finala 1. simfonije

Louis Vierne

Allegro (𝅗𝅥=76)

10.

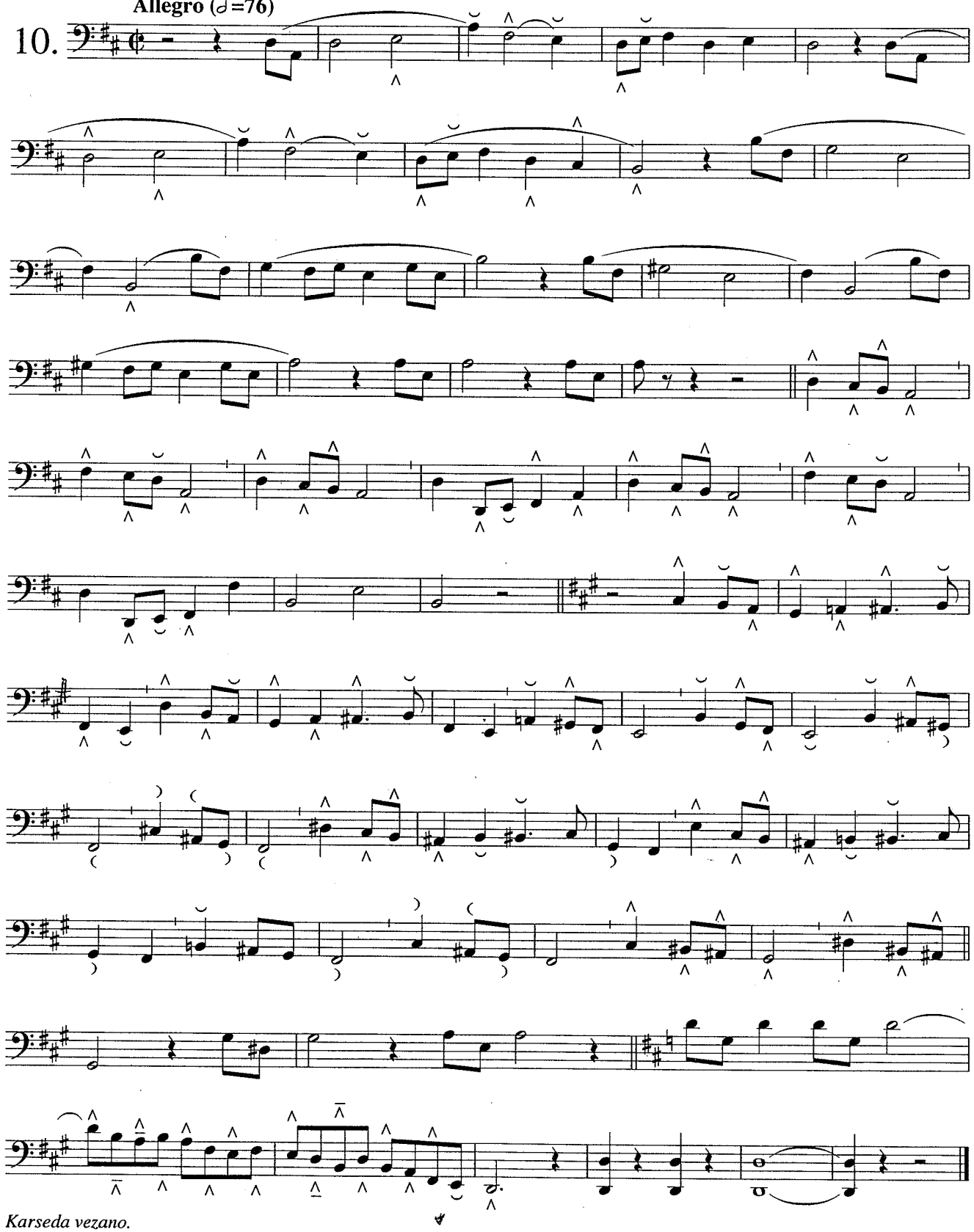

Karseda vezano.

Iz Fuge na velikonočno alelujo

Marcel Dupré

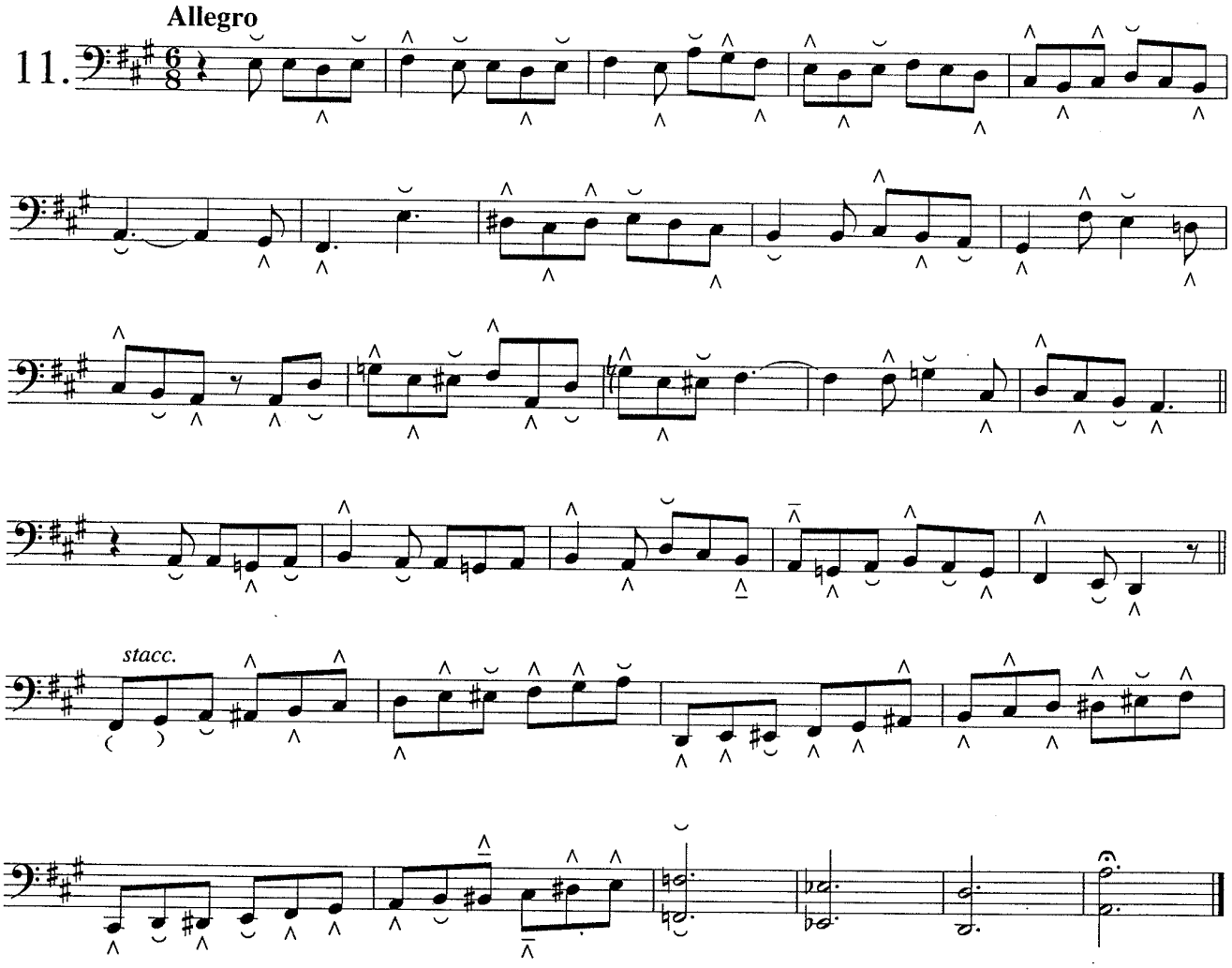

Vadimo 1) *in 2)*

Tudi pri staccatu se morajo slišati vsi toni.

Sebastijan je bil vedno voljan stopiti iz svojega visokega svetá in znanja in vsakemu otroku, vsakemu začetniku na poti k umetnosti prijazno ponuditi roko in ga voditi do večjega znanja. Pri nobenem učencu ni nikoli postal nestrpen, grajal in obsojal je le nepazljivost in brezbrižnost,

Če bi sedaj le mogla opisati, kako je poučeval! Ne verjamem, da bi na vsem svetu našli boljšega učitelja, tako spodbudnega, tako potrpežljivega - le ne z lenimi učenci - tako neutrudnega in natančnega, zakaj njegove oči in ušesa niso prezrla niti najmanjše napake. Vedno je opazil površnost ali nepazljivost v igri.

Esther Meynell: J. S. BACH, Mala kronika Ane Magdalene Bach (str. 64)

K skladbam

1. J. S. Bach: Mali preludij in fuga v C-duru

Skrbno pripravimo težja mesta. Hitrost celote pridobimo z ritmičnimi spremembami. Za registracijo lahko izberemo 8' in 2' (za oba dela enako). Četrtinke zadržimo, osminke krajšamo. Šestnajstinke lahko preprosto vežemo, kdor pa je dovolj potrpežljiv in igra v večjem prostoru, naj poskusi leggero (lahno): prejšnjo tipko spustimo tik preden se druga ugrezne do dna, tako da se srečata na pol poti. Boljši pa je navaden legato kot nenaravno igranje ali staccato.

2. J. S. Bach: Srčno hrepenim po blaženi smrti

Upoštevamo fraze korala. Pri punktirani noti okrasimo samo njeno vrednost brez pike. V taktu 12 desnica prime altovski e. Za solo izberemo 8' s sesquialtero (kvinta + terca).

3. J. S. Bach: Mali preludij in fuga v d-molu

Igramo lahko s krepkejšo registracijo, v t. 7 se umaknemo na tišji manual, v t. 12 se vrnemo na glasnejšega in v t. 20 spet na tišjega. Fuga je krepka. Važno je poiskati teme.

4. J. S. Bach: Mali preludij in fuga v G-duru

Začetni grave uravnavamo po šestnajstinkah, ki sledijo. Tretja in četrta četrtinka t. 41 (e in h) spadata k temi iz prve strette!

5. J. S. Bach: Mali preludij in fuga v a-molu

Naj nas ne premoti »črni« videz preludija! Najprej obvladamo (preštejemo) trilerje v t. 11, 12 in 13 (dlan je mirna, prste prožimo navznoter). Ker je dolžek izpisan, krasimo celo vrednost note.

6. J. S. Bach: Adagio iz Tria v c-molu

Registracija: levica 8', 4', desnica 8'+kvinta, pedal 16'+8' ali: levica 8'+kvinta, desnica 8'+2', pedal 16'+8' ali dve različni osmici, ali samo 8' in samo flavta ter pedal 8'. Osminke so položene.

7. J. S. Bach: Moja duša poveličuje Gospoda

Skladba spada v Schüblerjevo zbirko. Spremljava mora biti na II. man. in koralni napev na I. man. Artikulacijo v pedalnem solu (note, ki niso povezane z lokom, krajšamo - polagamo) prenesemo na ostala dva glasova v spremljavi.

8. J. F. N. Seger: Fuga

Vse osminke v témi so ločene, ostalo vezano. Za registracijo izberemo 8'+flavto 2', za stretto na koncu dodamo oktavo 4'.

9. J. Pachelbel: Preludij in fuga

Preludij ima značaj improvizacije. Mesta z večjimi vrednostmi vabijo organista, naj sam improvizira. Registracija krepka in jasna.

10. M. Corrette: Nekoč se je Bog odločil

Četrtinke ločujemo. Osminke igramo *inégal* (= neenako = kot triole). G = levica, D = desnica, *Récit de Trompette* = trobenta solo, *jeu doux* = tišji register.

11. G. F. Händel: Uvertura
Prestavljamo si dvojne pike in šestnajstinke, vse igramo ločeno. Registracija: do miksture v manualu, z jezičnikom v pedalu.

12. M. Reger: Tokata
Najprej točno preštejemo (osminke), šele nato oblikujemo agogiko. Pedalni red je prirejen za uporabo žaluzij in crescenda. Legatissimo!

13. J. Langlais: Preludij za vstop
Zvonjenje (kvarte in kvinte) igramo nevezano, koral pa vezano. Registracijo Francozi navedejo na začetku skladbe. Mixtures pomeni vse nad 2'.

14. S. Premrl: Fuga
Diminuendo in crescendo v t. 14 in 23 izvedemo z žaluzijami ali z menjavo manualov, pri čemer upoštevamo vstop teme (tenor t. 24, sopran in alt t. 25).

15. S. Premrl: Pastorala
Mehko čustvovanje zahteva vezano igro, kar predstavlja nekaj težav v drugem delu. Pripravimo barve za mesta s solom, drugod lahko vključujemo zbiralnike.

16. M. Tomc: Koračnica
Oponašamo godbo na pihala (odstavljamo, to je ponekod skladatelj že sam izpisal). Z loki na začetku skladbe Tomc opozarja na lahnost šestnajstink (organist jih odstavi).

17. J. Novak: Dopolnjen je obljube čas
Kanon med sopranom in basom. Da ne prekinemo melodije, povežemo note v različnih glasovih.

18. J. Novak: Mesto Betlehem počiva
Trio na dveh manualih in pedalu.

19. J. Novak: Usmiljeni Jezus, ozri se na me
Artikulacijo in registracijo je predpisal že skladatelj. Tempo mora biti dovolj hiter, da poslušalec spozna melodijo v pedalu.

20. J. Trošt: Marija, pomagaj nam sleherni čas
Poudarek v t. 1 dosežemo z jasnim pritiskom tipke. Poudarka v t. 2 in 24 dosežemo tako, da skrajšamo tretjo četrtinko v prejšnjem taktu.

> Toda tu in tam je njegova prizadeta narava včasih le izbruhnila, posebno takrat, ko je zaslutil in videl kakšne manjše ali večje prevare, s katerimi so v študiju nepošteni učenci hoteli doseči cenen vtis svoje igre. Videla sem, kako si je strgal lasuljo z glave in jo vrgel na takega učenca - zakaj nikakor ni prenašal tistih, ki so se z goljufivim ogibanjem poštenega dela in študija hoteli izkazati s praznimi učinki.
>
> Esther Meynell: J. S. BACH, Mala kronika Ane Magdalene Bach (str. 65)

Ko sem ga prvič prosila za orgelski pouk, se je malo nasmehnil in dejal, da so orgle pač zelo veliko glasbilo za tako malo gospo... Vendar je neskončno potrpežljivo ravnal s svojo orgelsko učenko, in čeprav se mi je malo smejal, sem po trudapolni vadbi vendar znala počasi igrati tudi na pedal, ne da bi za vsako tipko po cele minute dolgo tipala z nogo, Že v začetku pa mi ni dovolil, da bi gledala na tipke. »To bi bilo pač nekaj lepega, če ne bi mogla pritisniti pedala, ne da bi ga prej pogledala,« je imel navado reči. »Prav slabi organisti delajo tako in iščejo pravo tipko na pedalu. Tega pa vendar ne dovolim, da bi se tudi ti kaj tako slabega navadila. Morda na svoji orgelski poti ne boš prišla kaj posebno daleč, toda pot mora biti vsaj prava.«

Esther Meyell: J. S. BACH, Mala kronika Ane Magdalene Bach (str. 66)

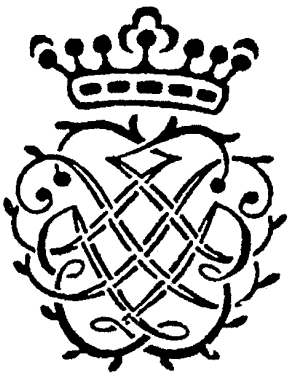

Znak Johanna Sebastiana Bacha

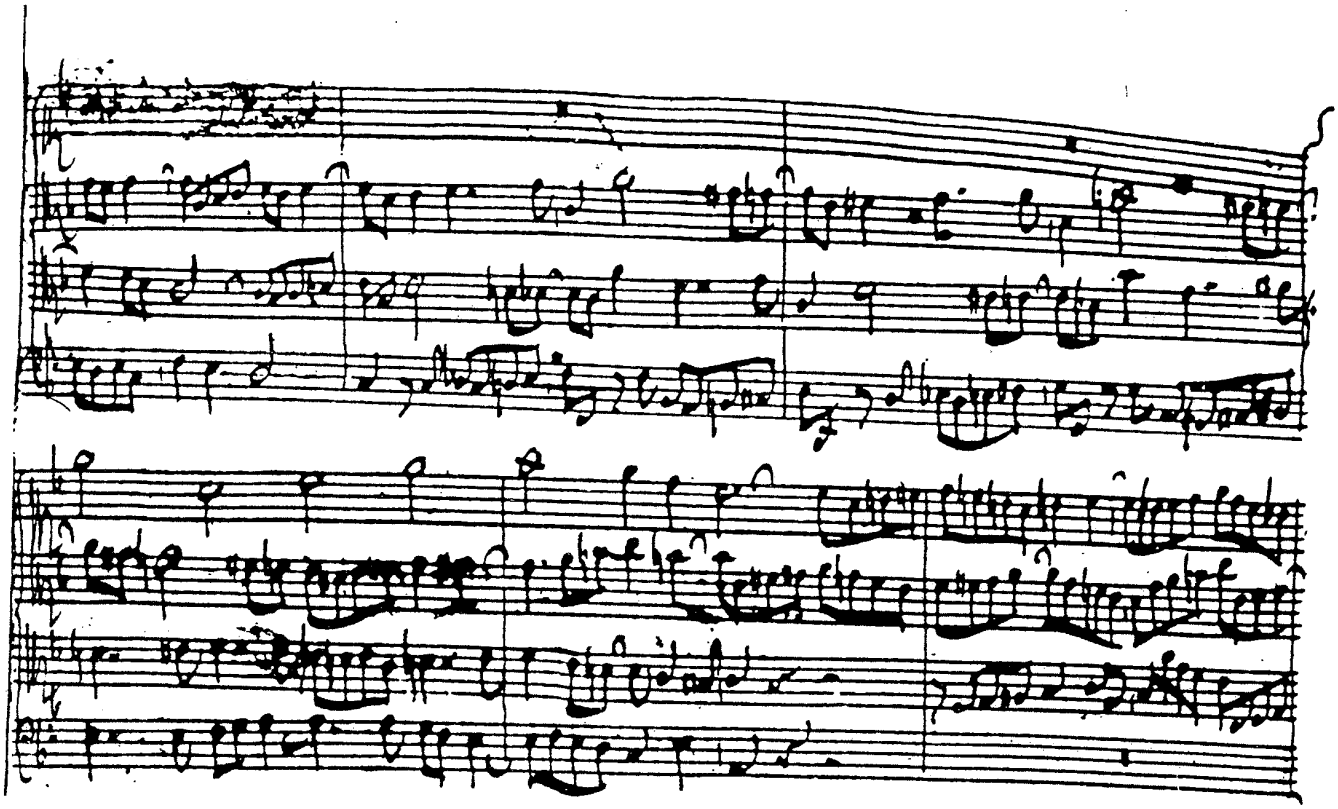

Rokopis Johanna Sebastiana Bacha: iz Umetnosti fuge

Če je postavil h klavirju začetnika, na primer svoje sinove, jih je najprej učil, kako se udari na tipko, obenem pa jim je razlagal prstni red. On je namreč prvi uvedel tisto, čemur pravimo: podstaviti palec. Do tedaj so namreč tisti maloštevilni klaviristi, ki so palec sploh uporabljali, prestavljali ta prst nad druge. To pa je bilo prav nerodno. Sebastijan je ta prst tudi prvi uporabljal, kakor vse druge, za trilček in za vse okraske.

Esther Meynell: J. S. BACH, Mala kronika Ane Magdalene Bach (str. 67)

Podpis Johanna Sebastiana Bacha

Mali preludij in fuga v C-duru

(BWV 553)

Prealudij

Johann Sebastian Bach

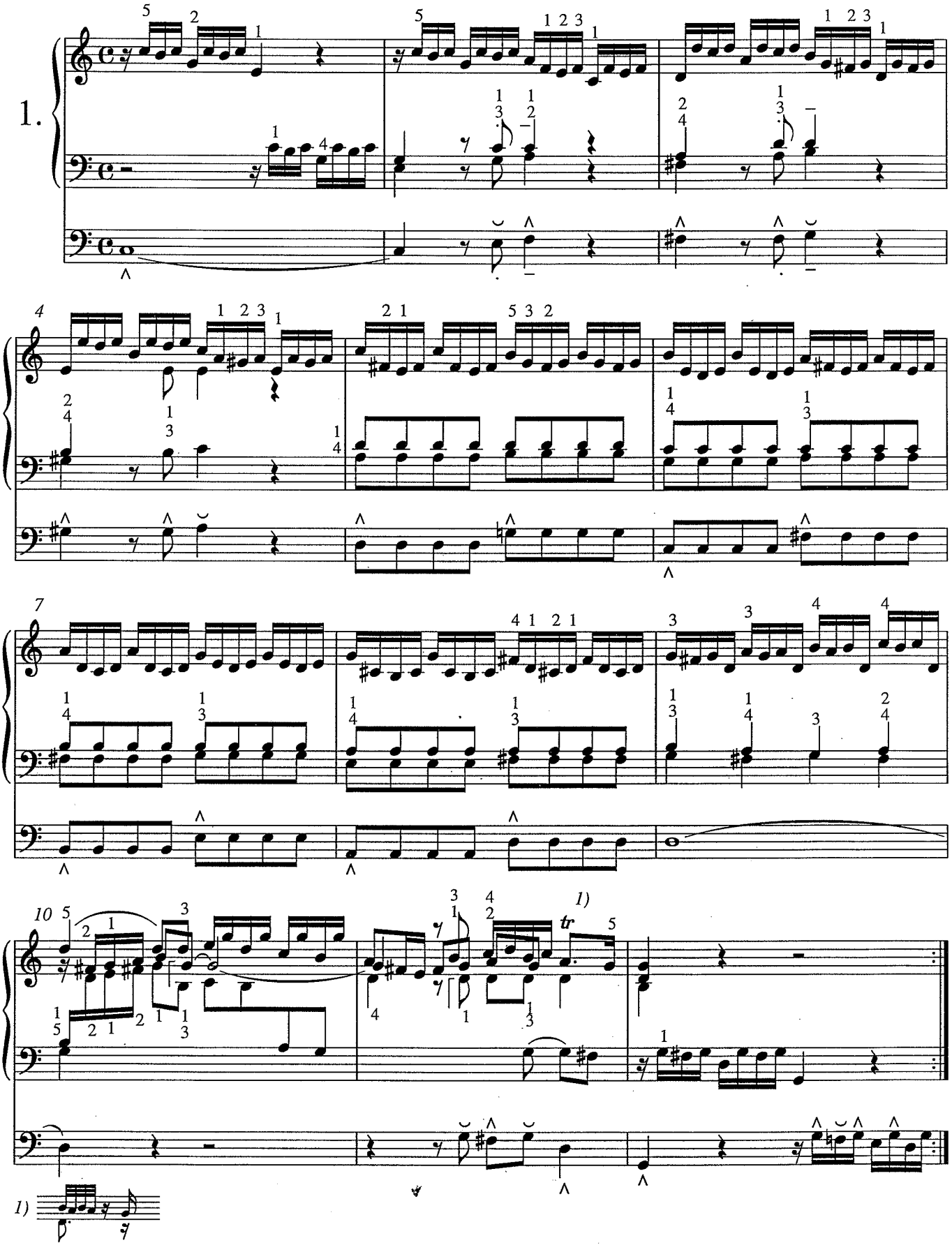

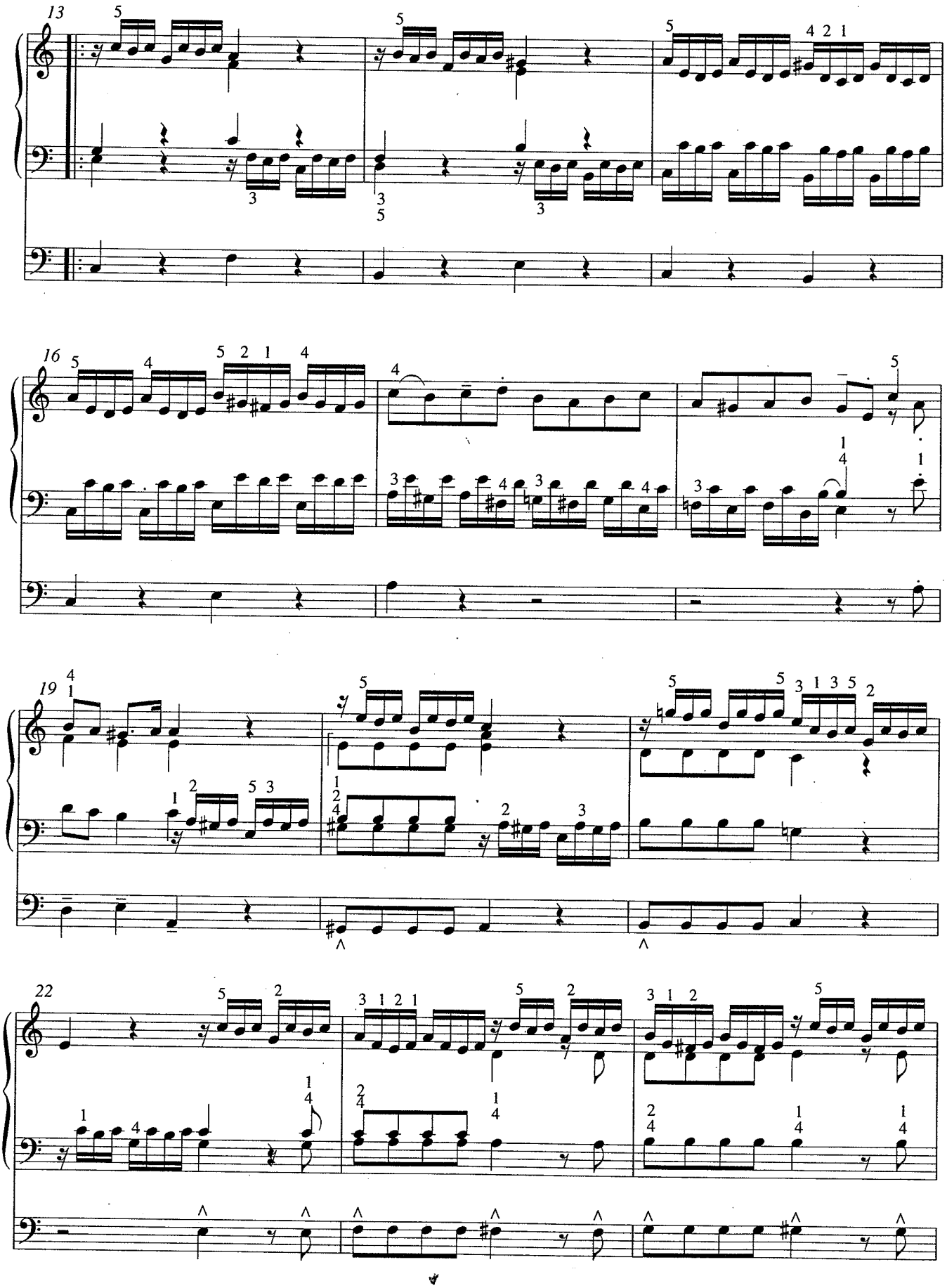
13
16
19
22

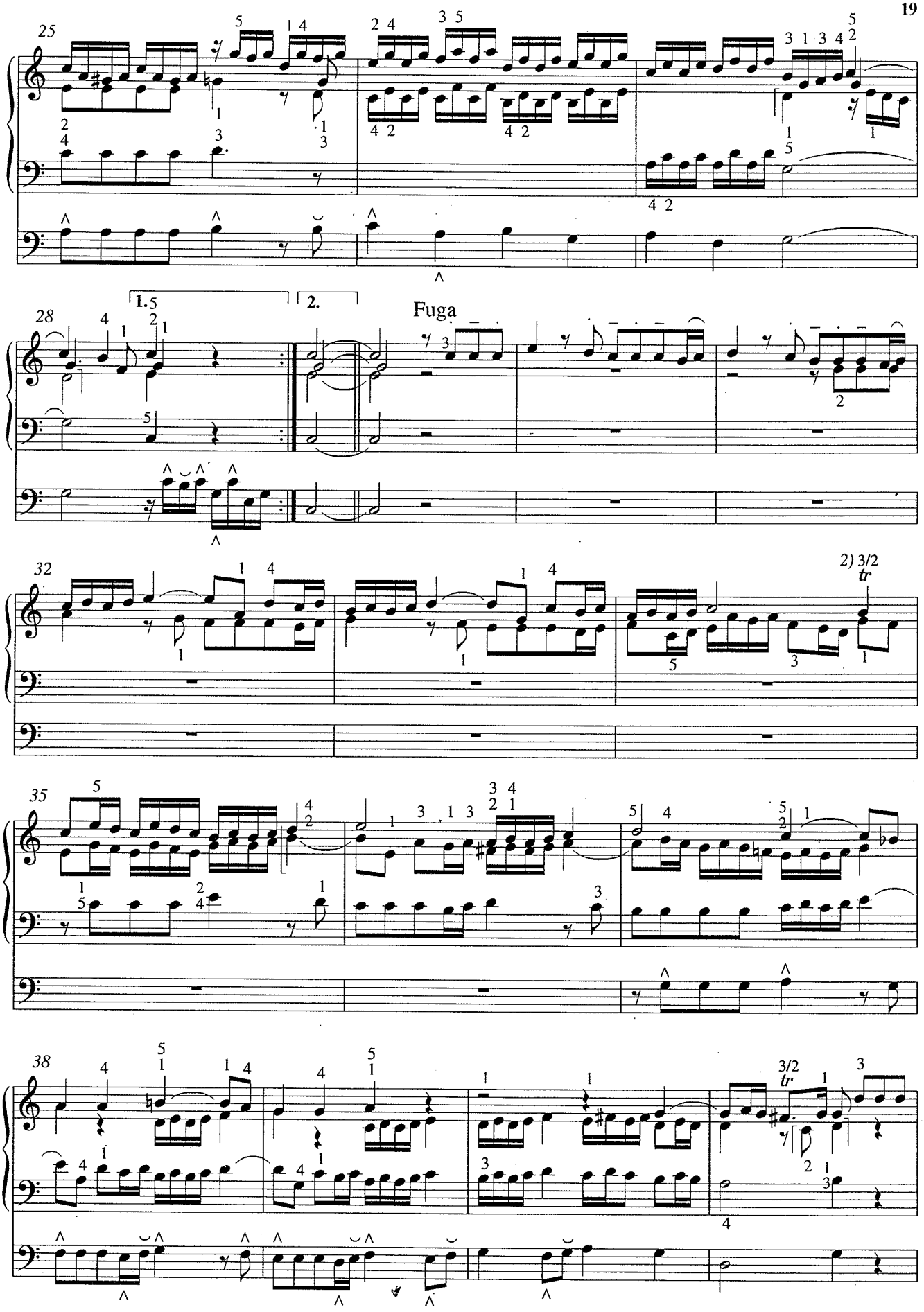
25
28
1.
2.
Fuga
32
2) 3/2
tr
35
38
3/2
tr

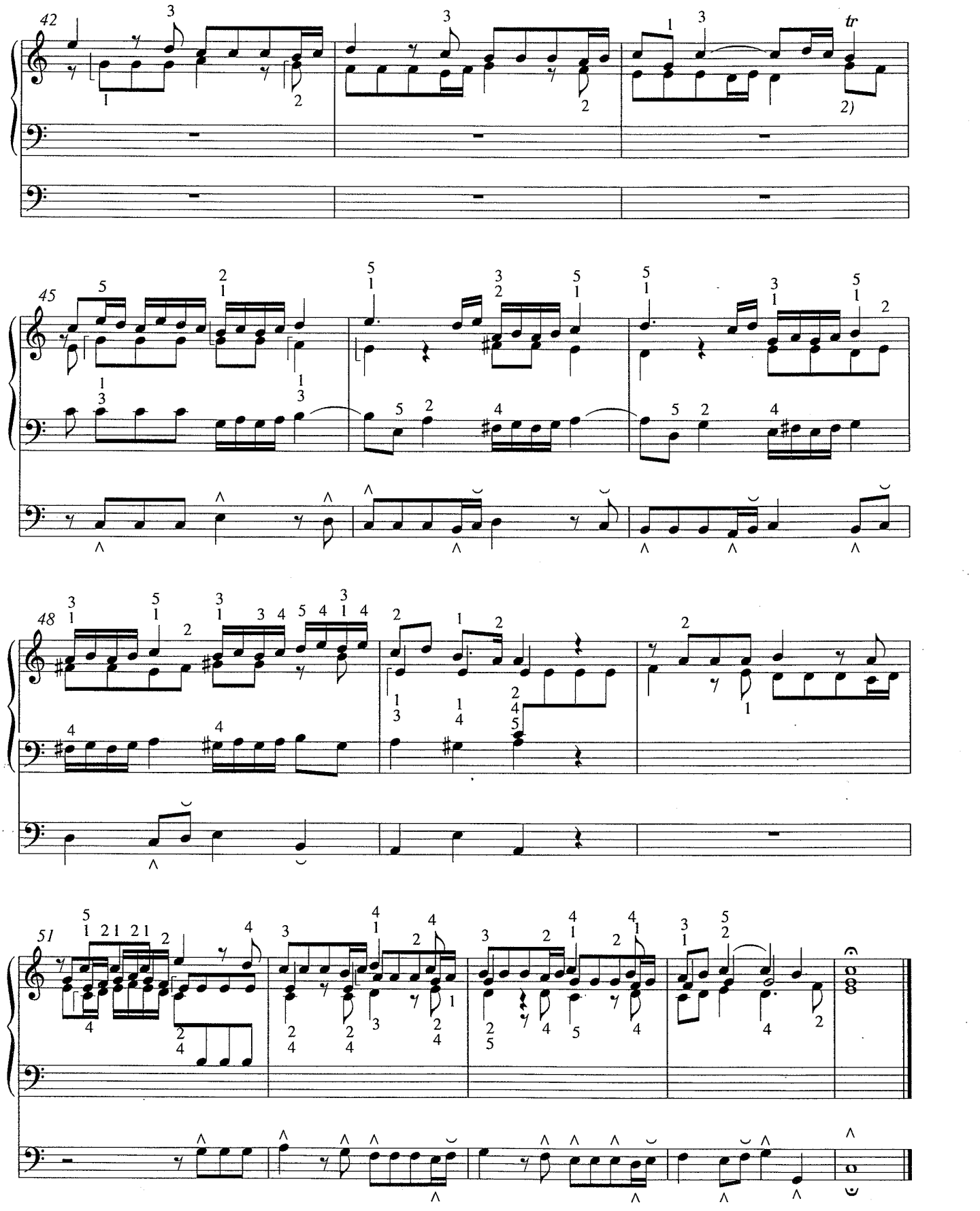
42
tr
2)
45
48
51
2)

Herzlich tut mich verlangen

(BWV 727)

a 2 Clav. e Pedale

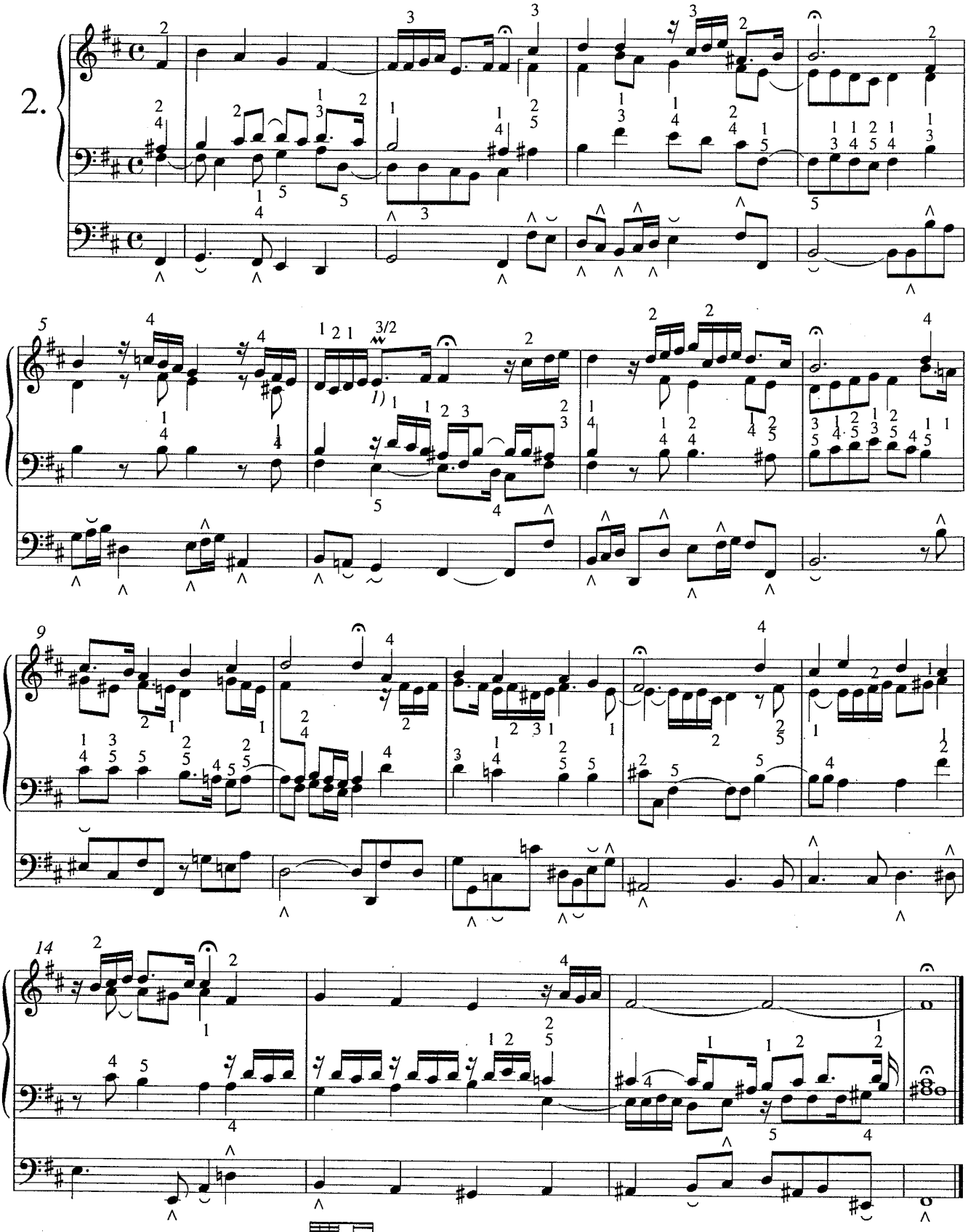

1) z zgornjo noto, vrednost osminke

Mali preludij in fuga v d-molu

(BWV 554)

Johann Sebastian Bach

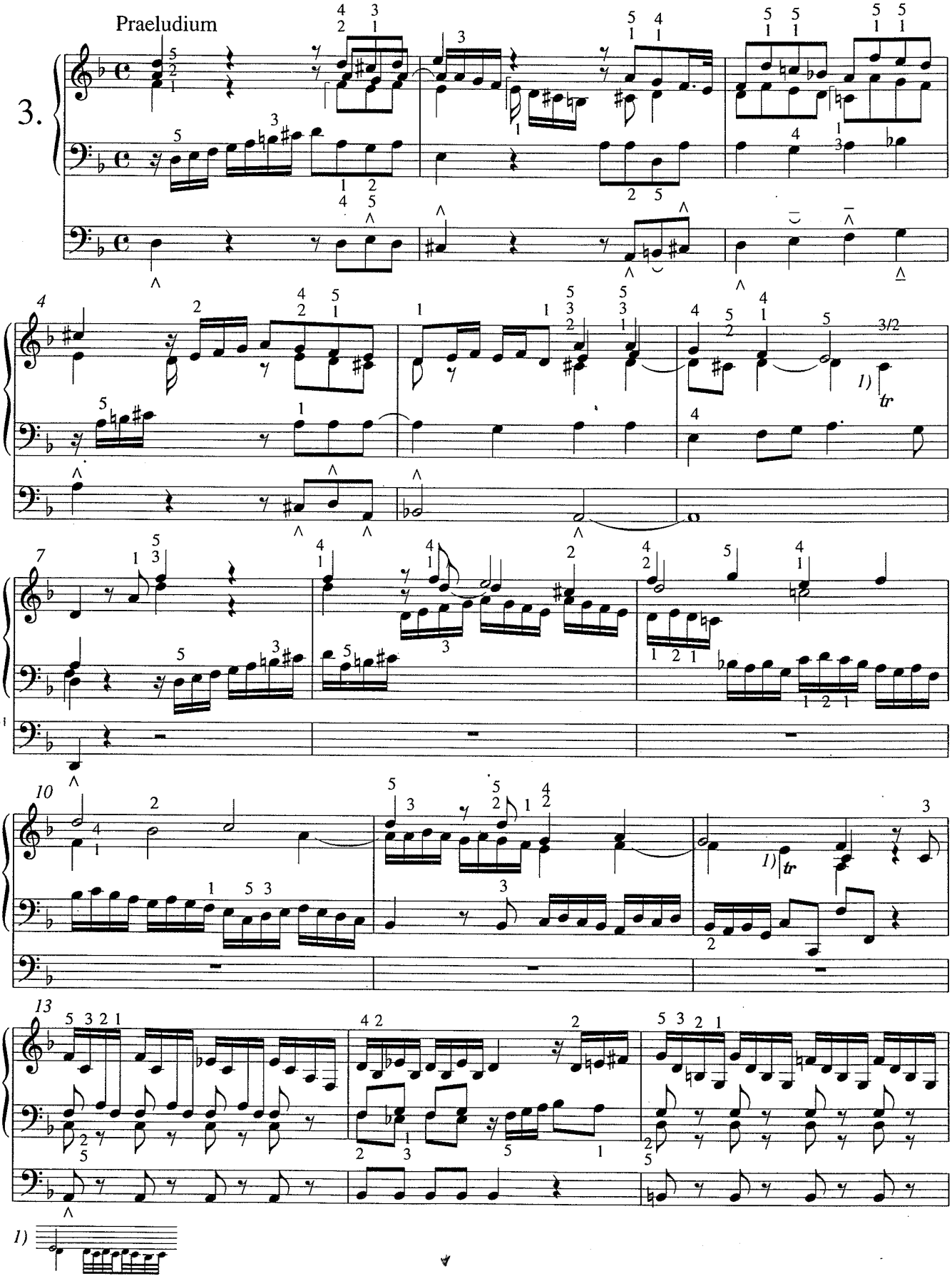

16

19

22

25

28

Fuga

tr

2) m.s. II. I.

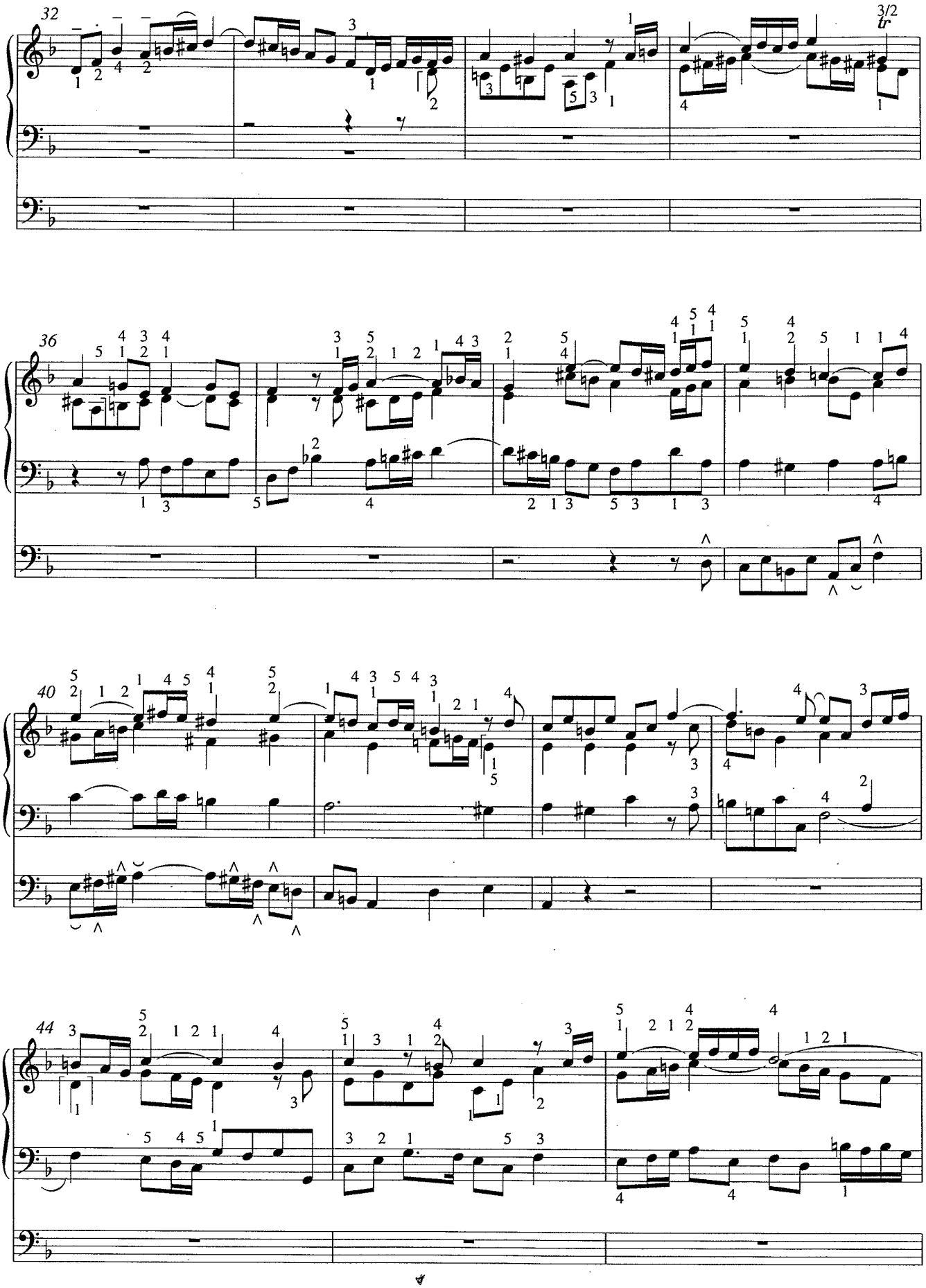
32
3/2
tr
36
40
44

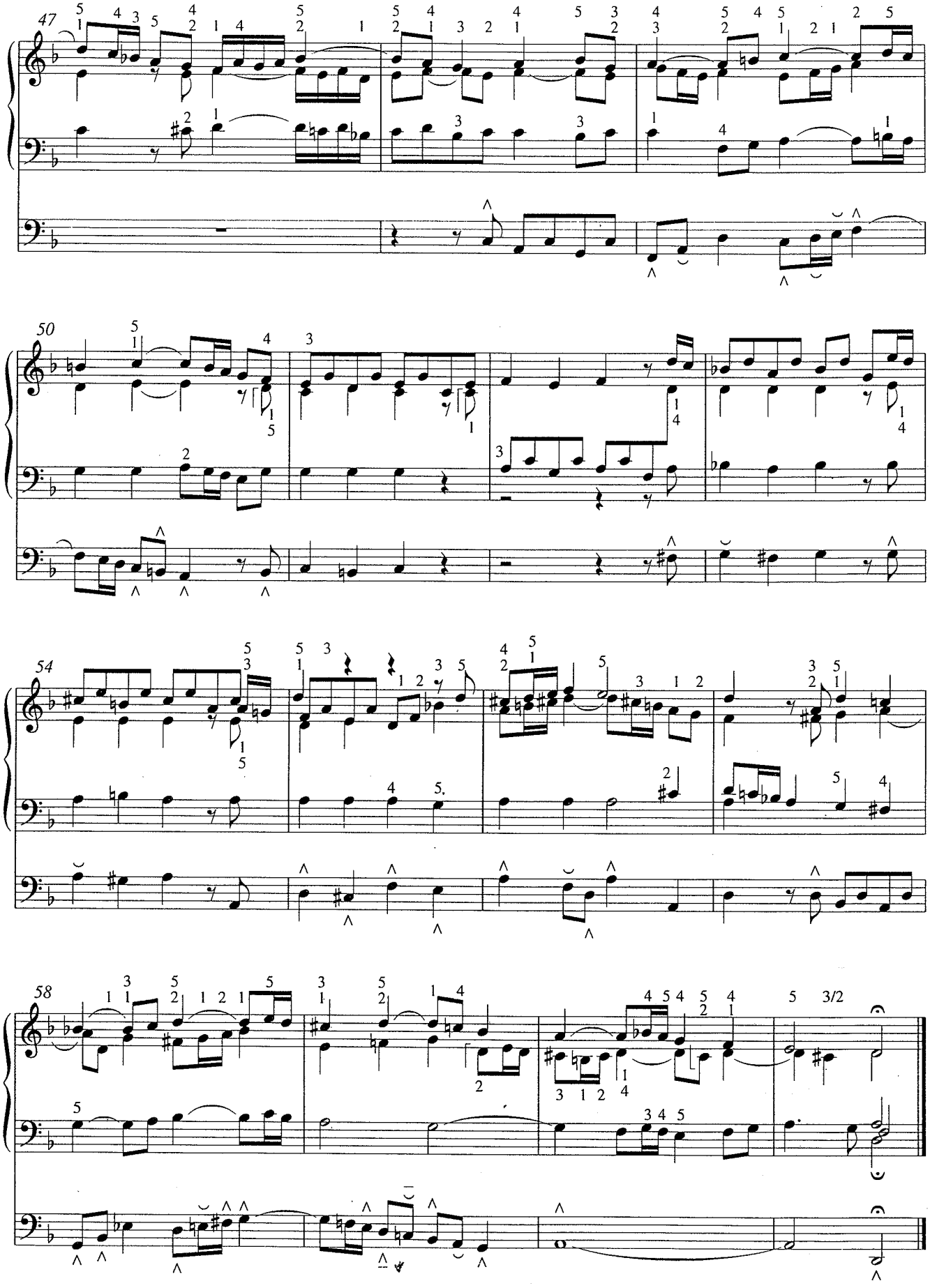
47
50
54
58
3/2

Mali preludij in fuga v G-duru

(BWV 557)

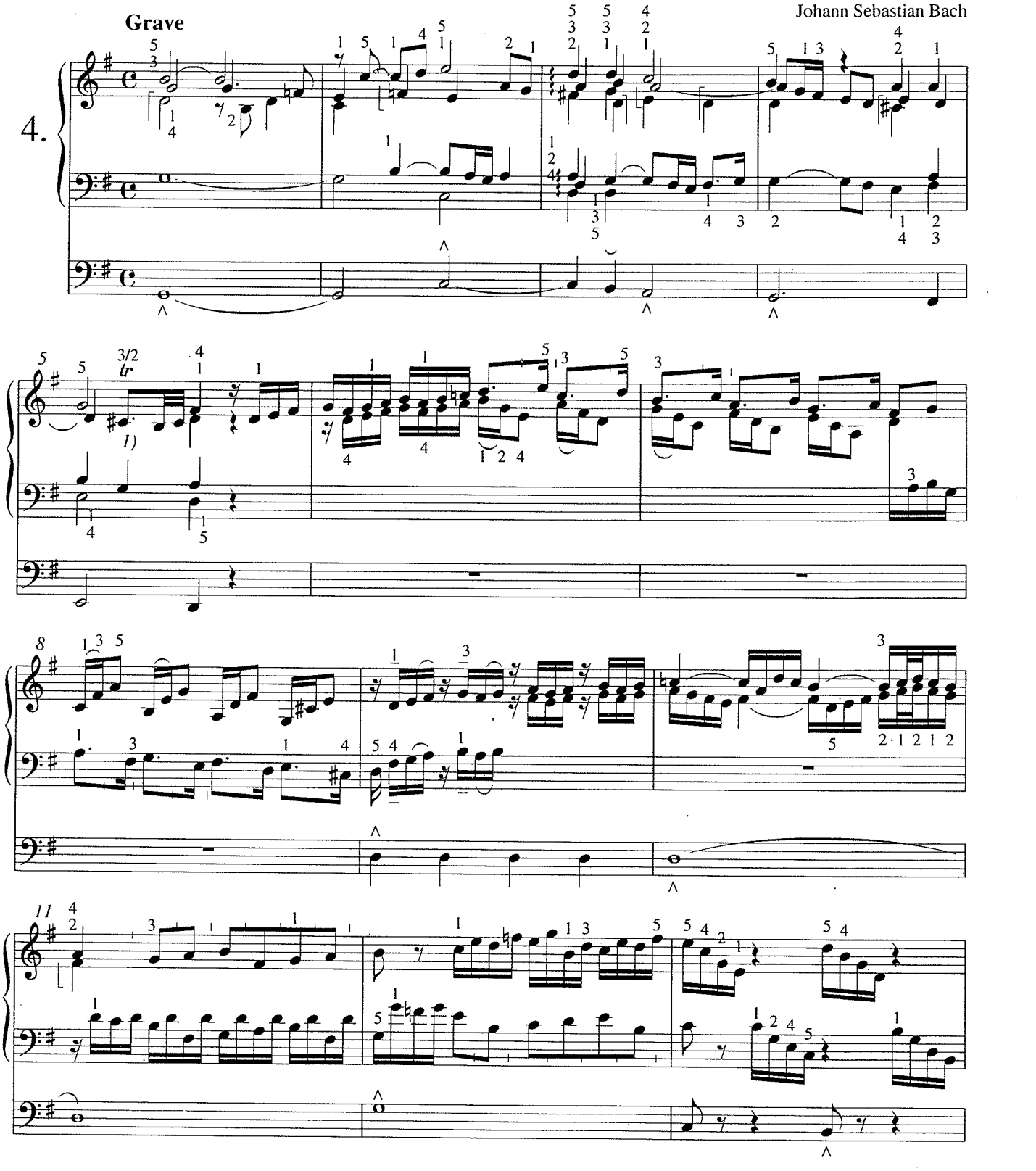

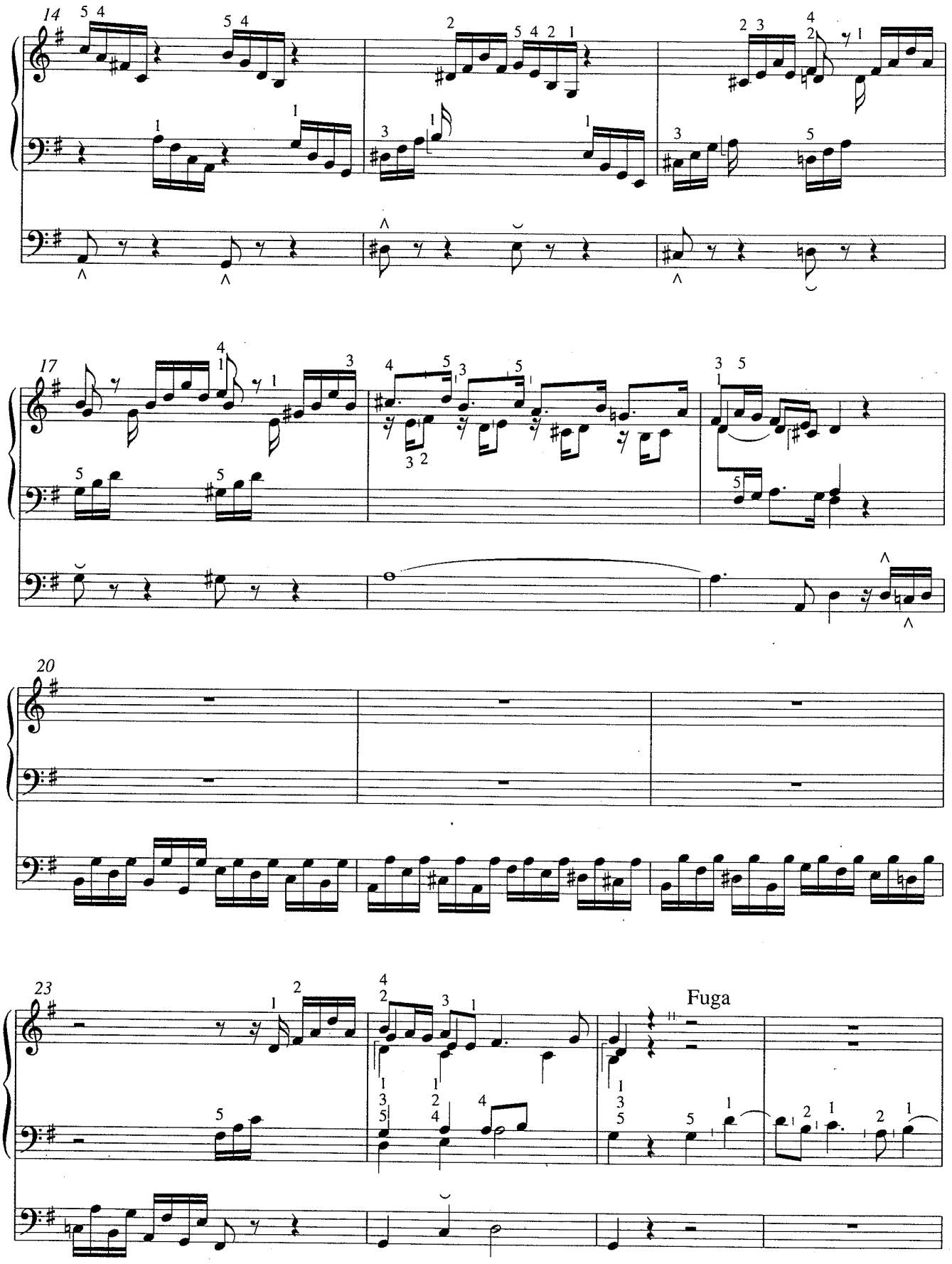
14
17
20
23
Fuga

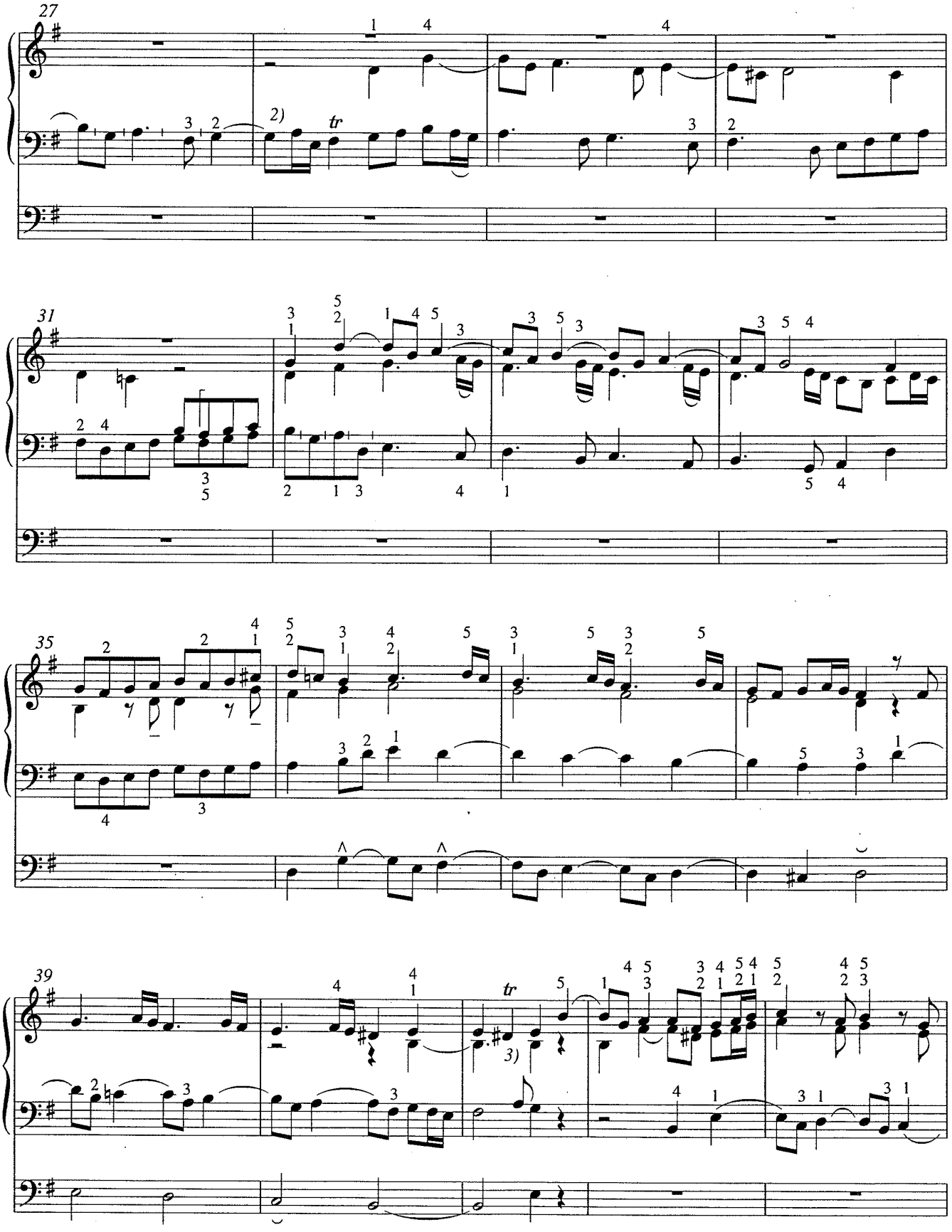

2) z glavno noto, (da se ohrani melodija)

3)

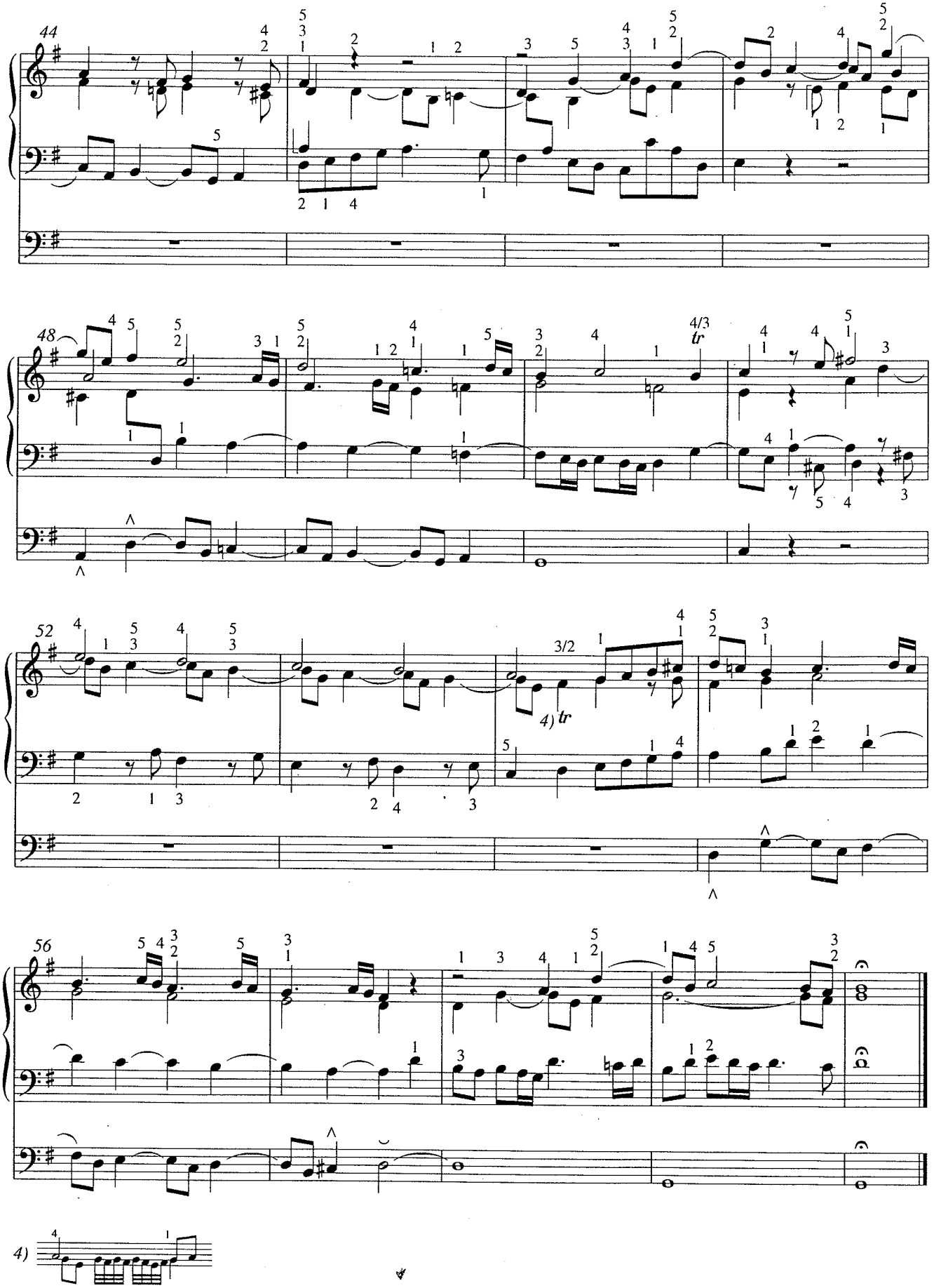
44
48
52
56
4/3
tr
3/2
4) tr
4)

Mali preludij in fuga v a-molu

Johann Sebastian Bach

Preludium

5.

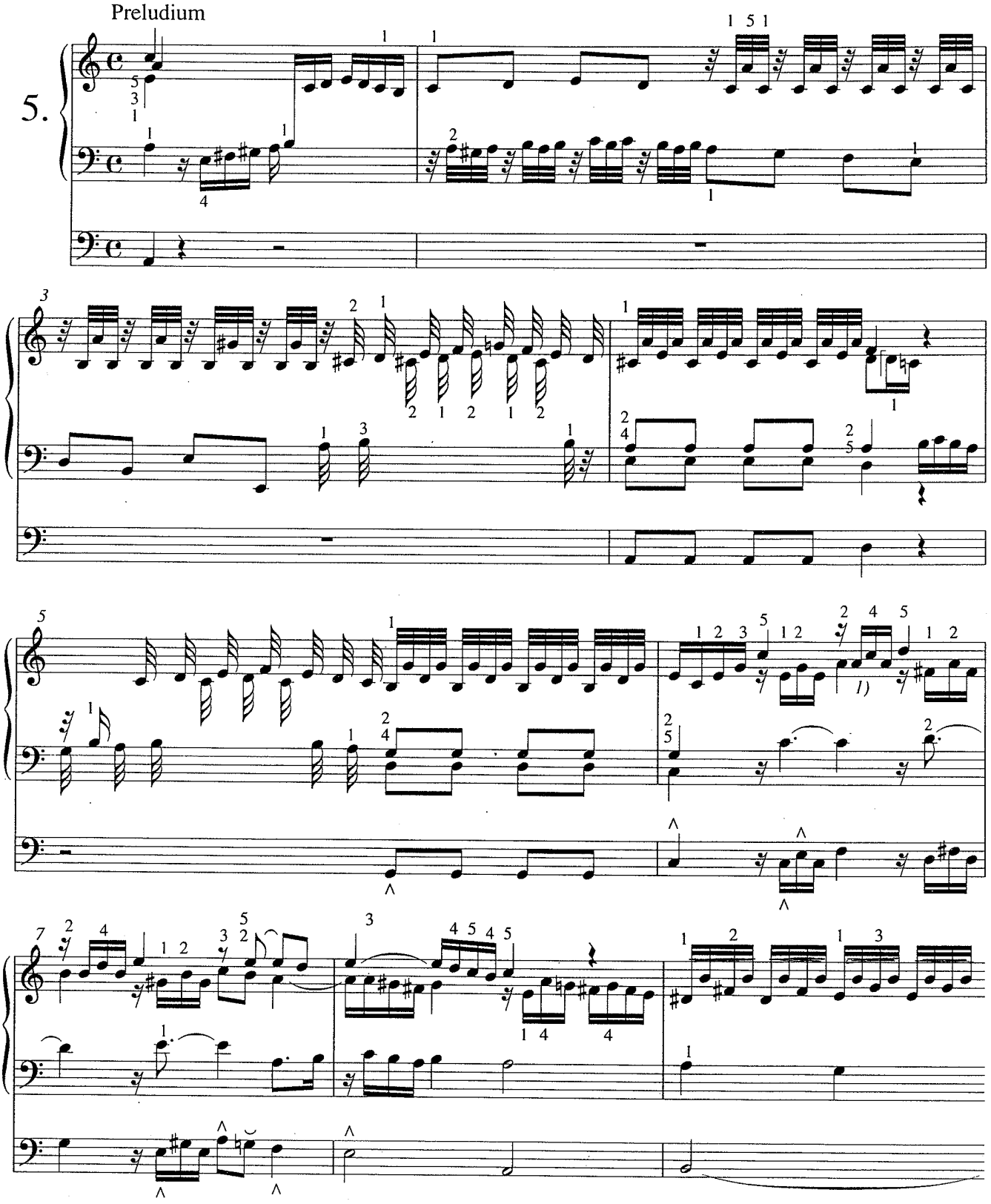

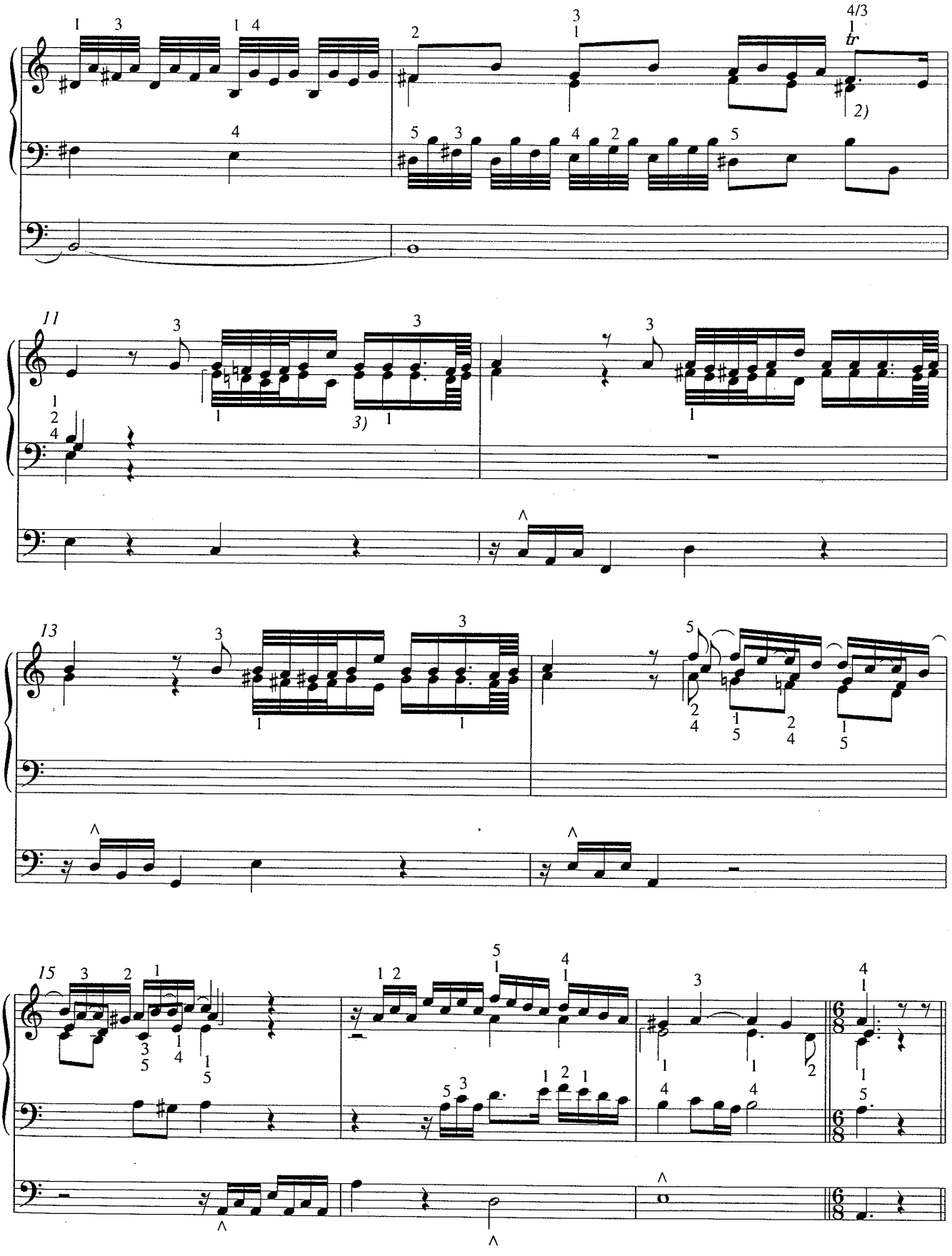
11
13
15
tr
2)
3)

Fuga

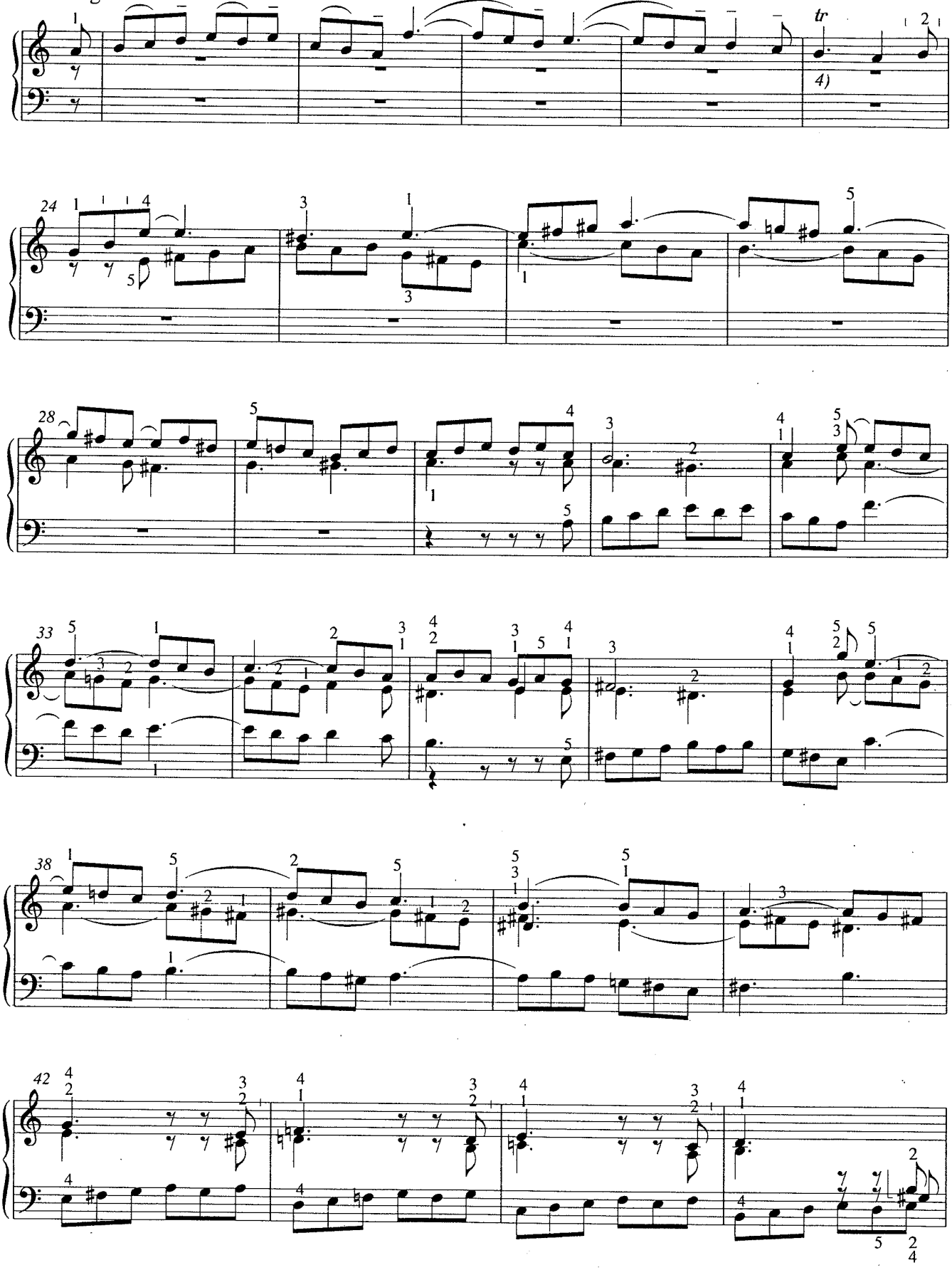

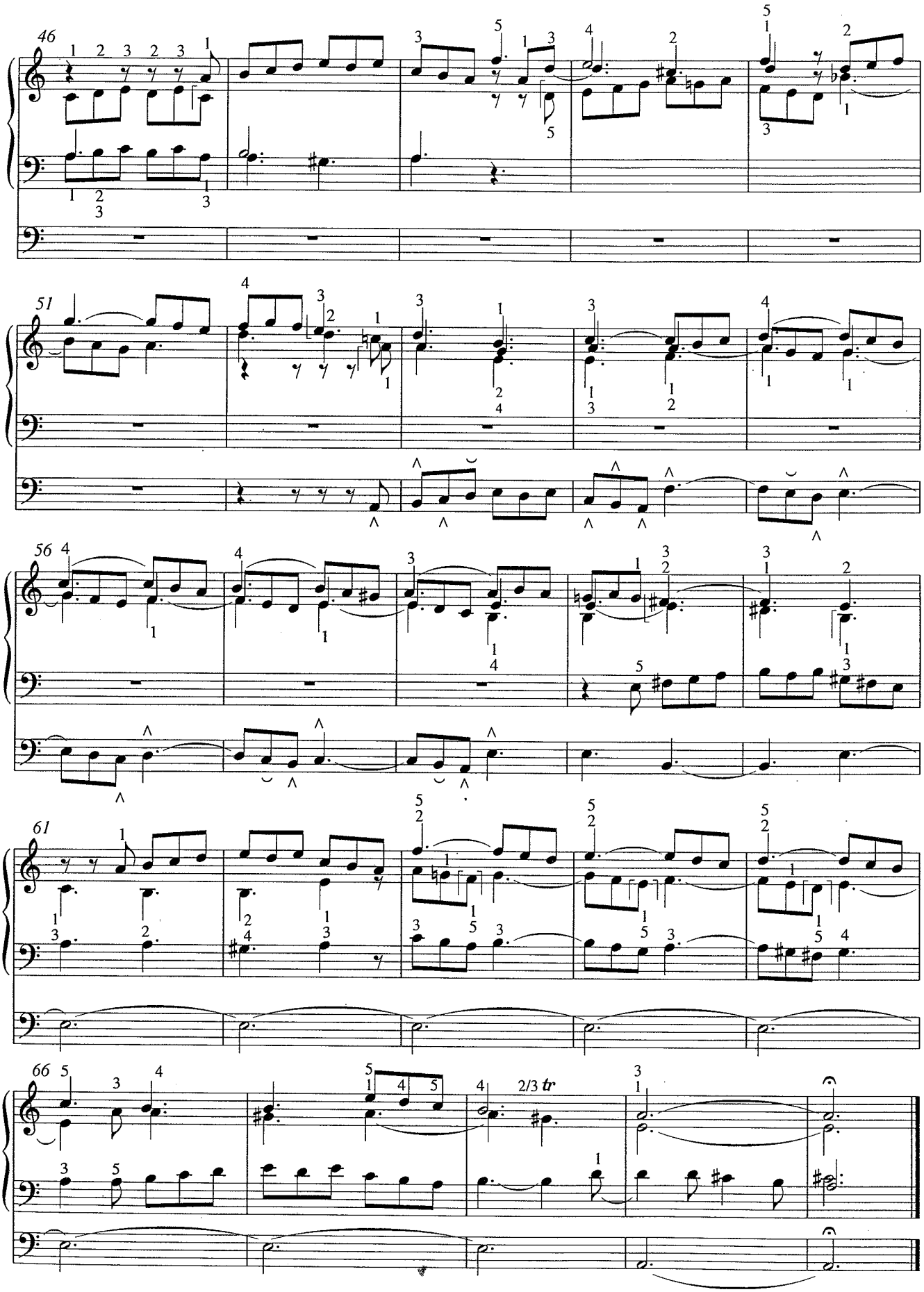
46
51
56
61
66
2/3 tr

Adagio iz Tria

(BWV 585)

Adagio

Johann Sebastian Bach

6.

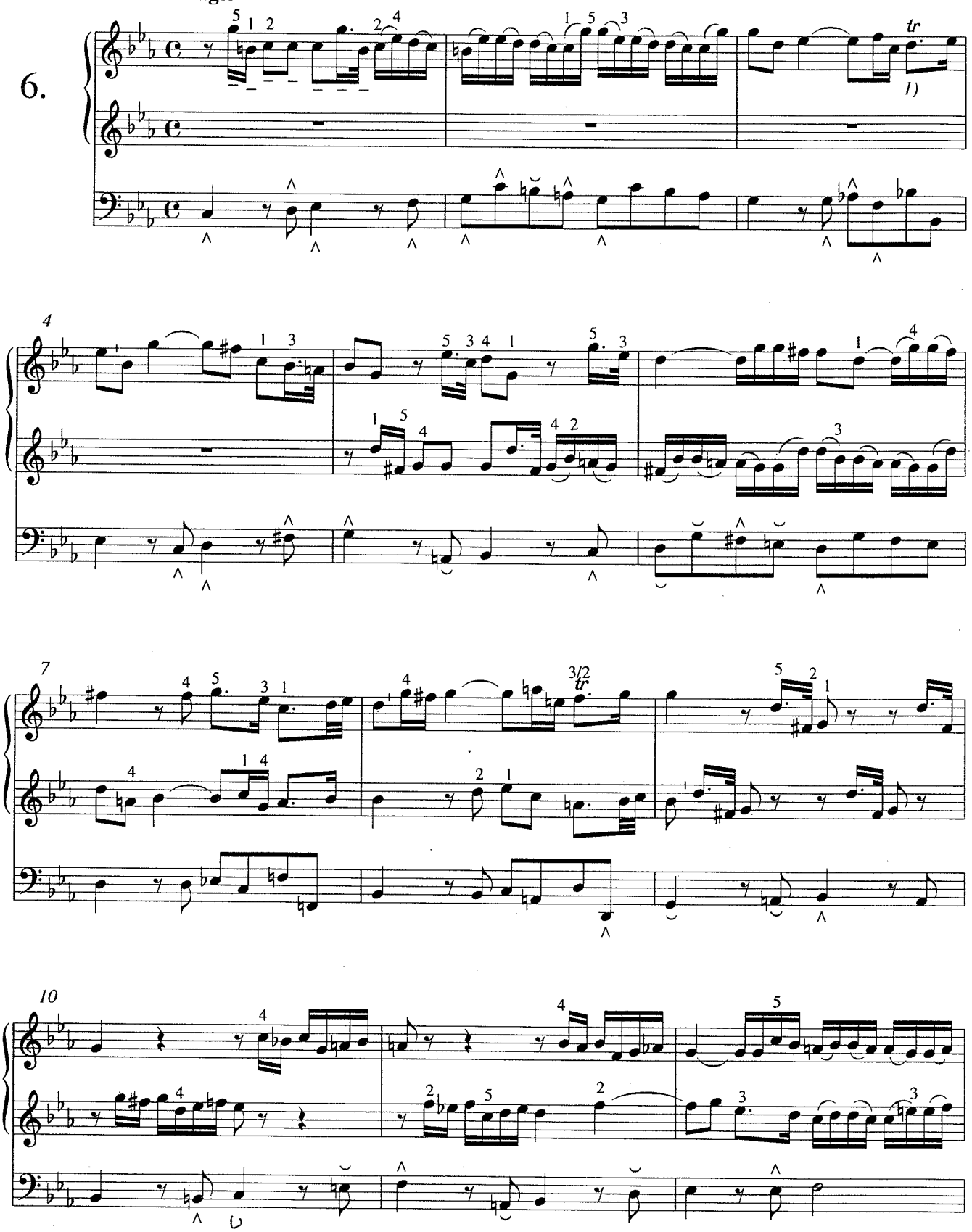

1) Pri punktiranih notah krasimo samo vrednost brez pike.

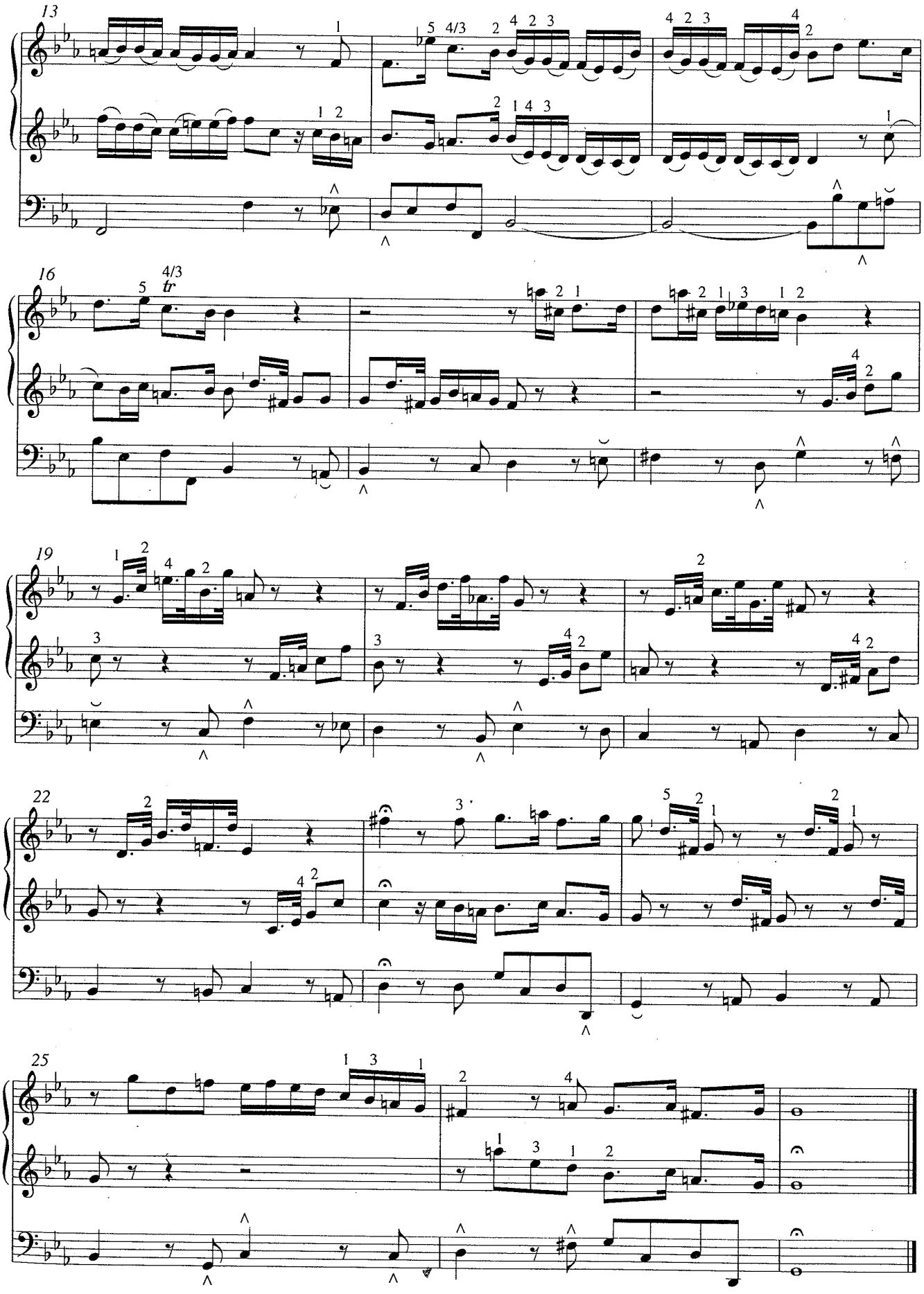
13
16
4/3
tr
19
22
25

Meine Seele erhebt den Herren

a 2 Clav. e Pedale.

(BWV 648)

Johann Sebastian Bach

7.

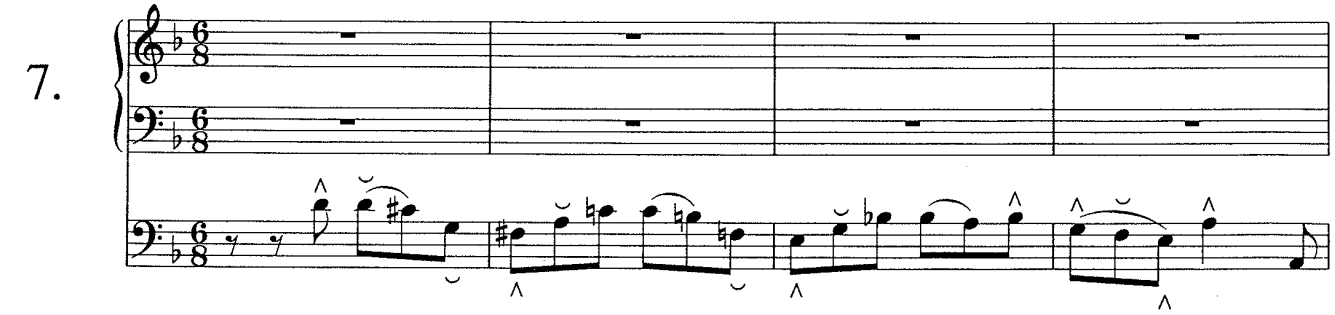

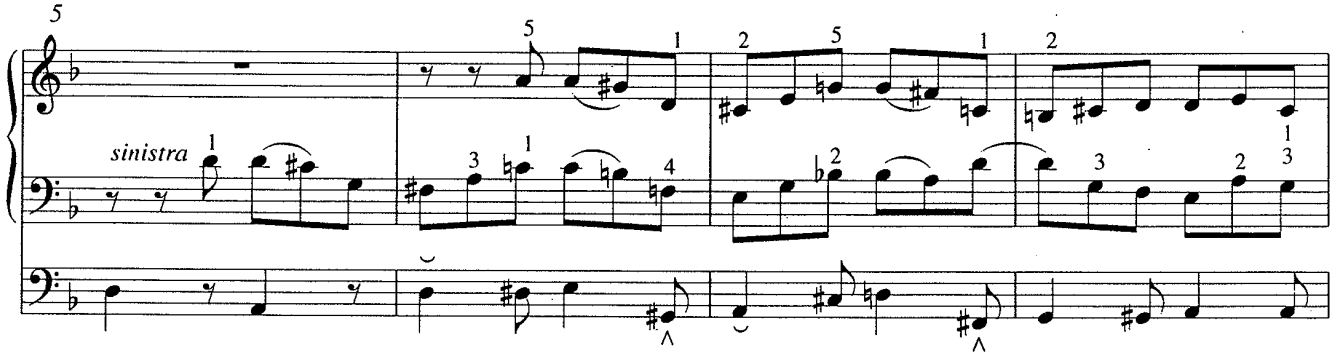

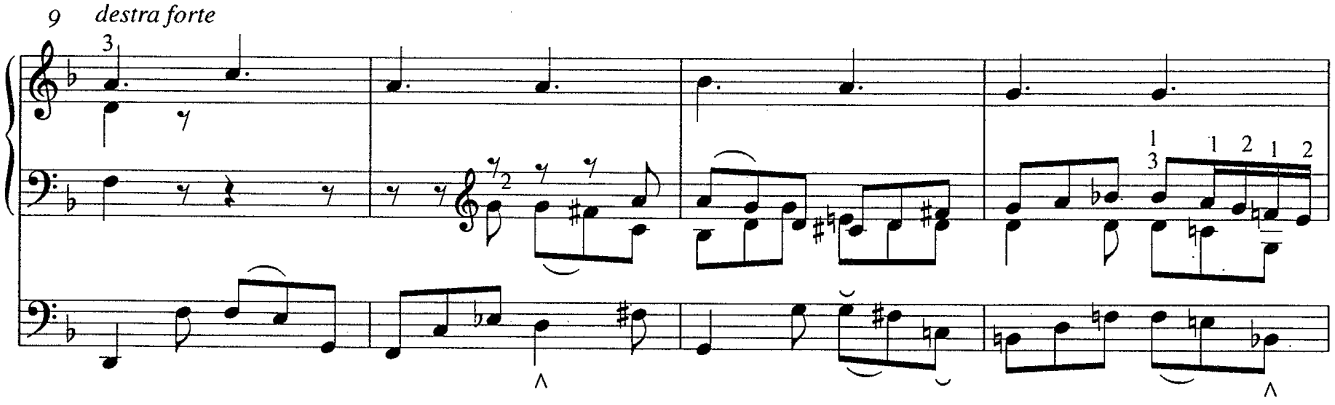

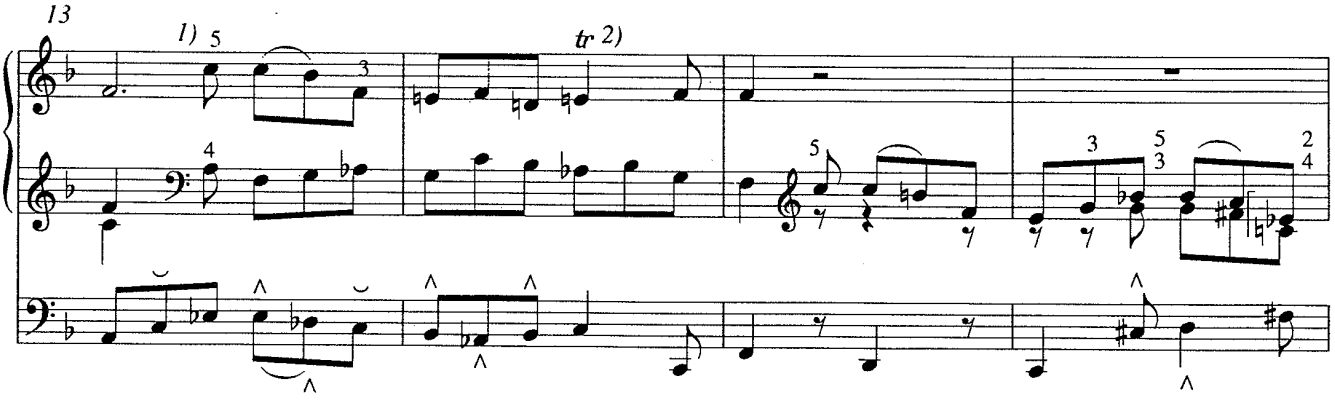

1) Palec na I. man., mezinec na II. man.. Enako v taktih 24 in 26. 2)

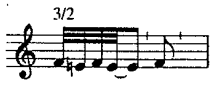

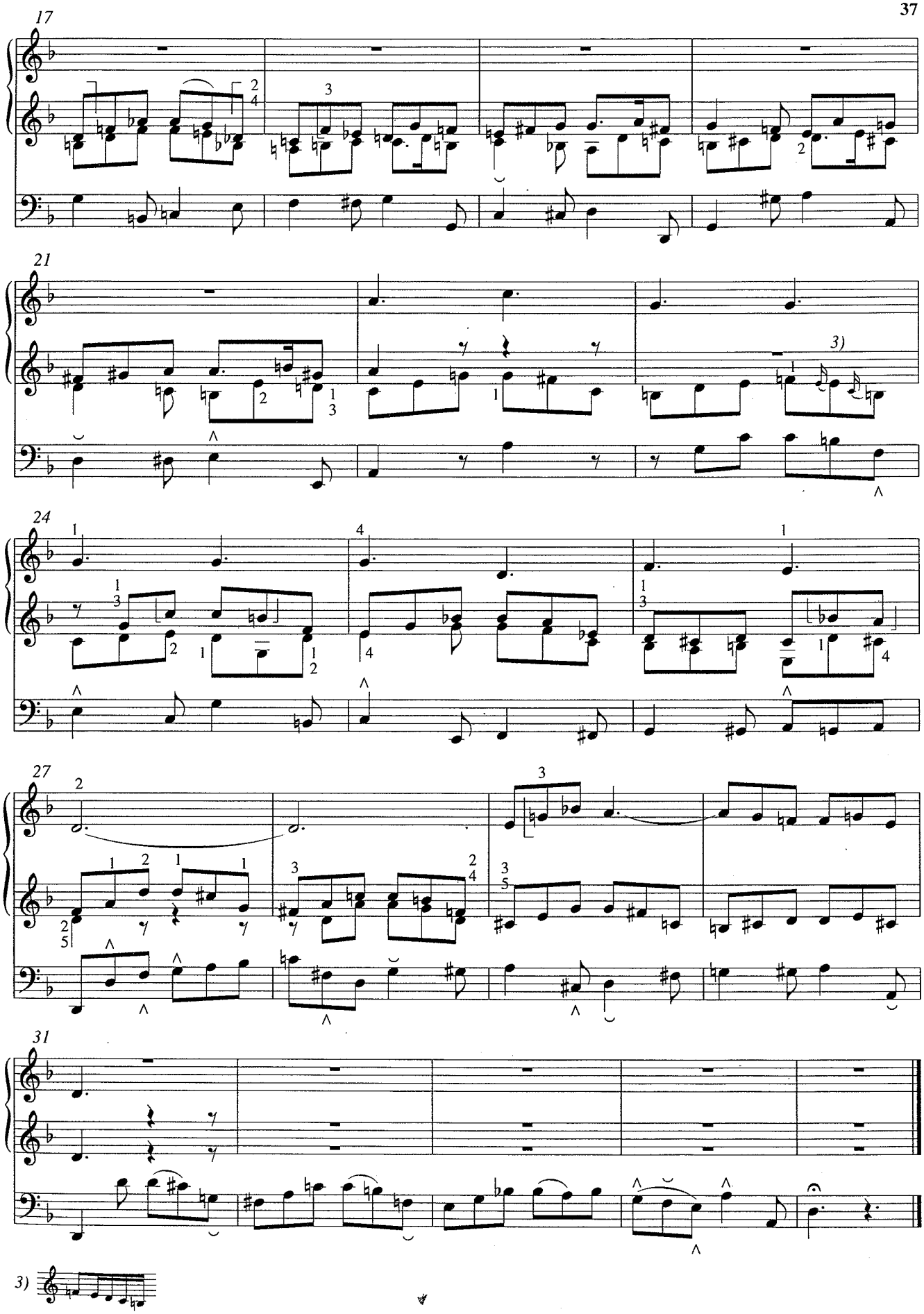
17
21
3)
24
27
31
3)

Fuga

Josef F. N. Seger

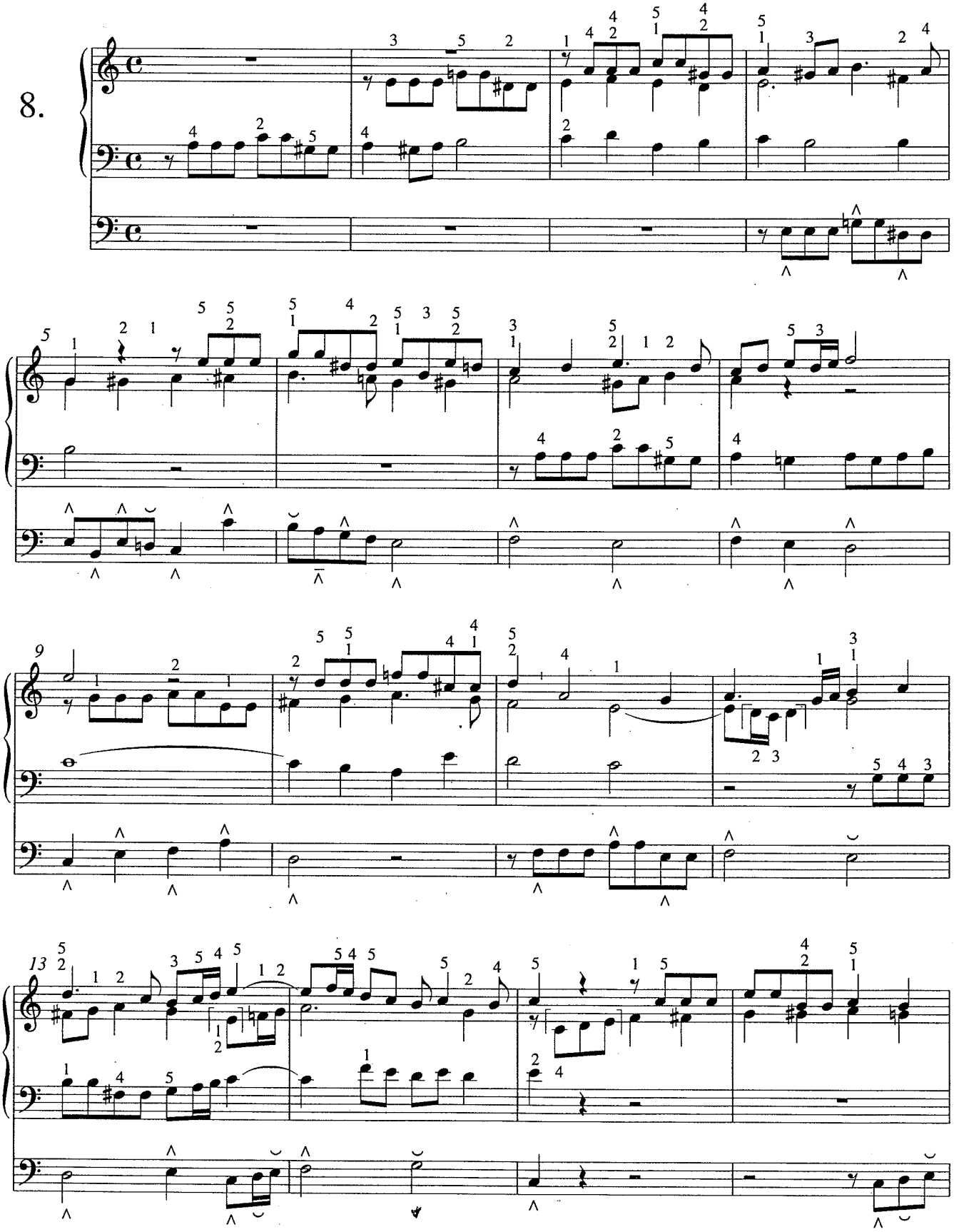

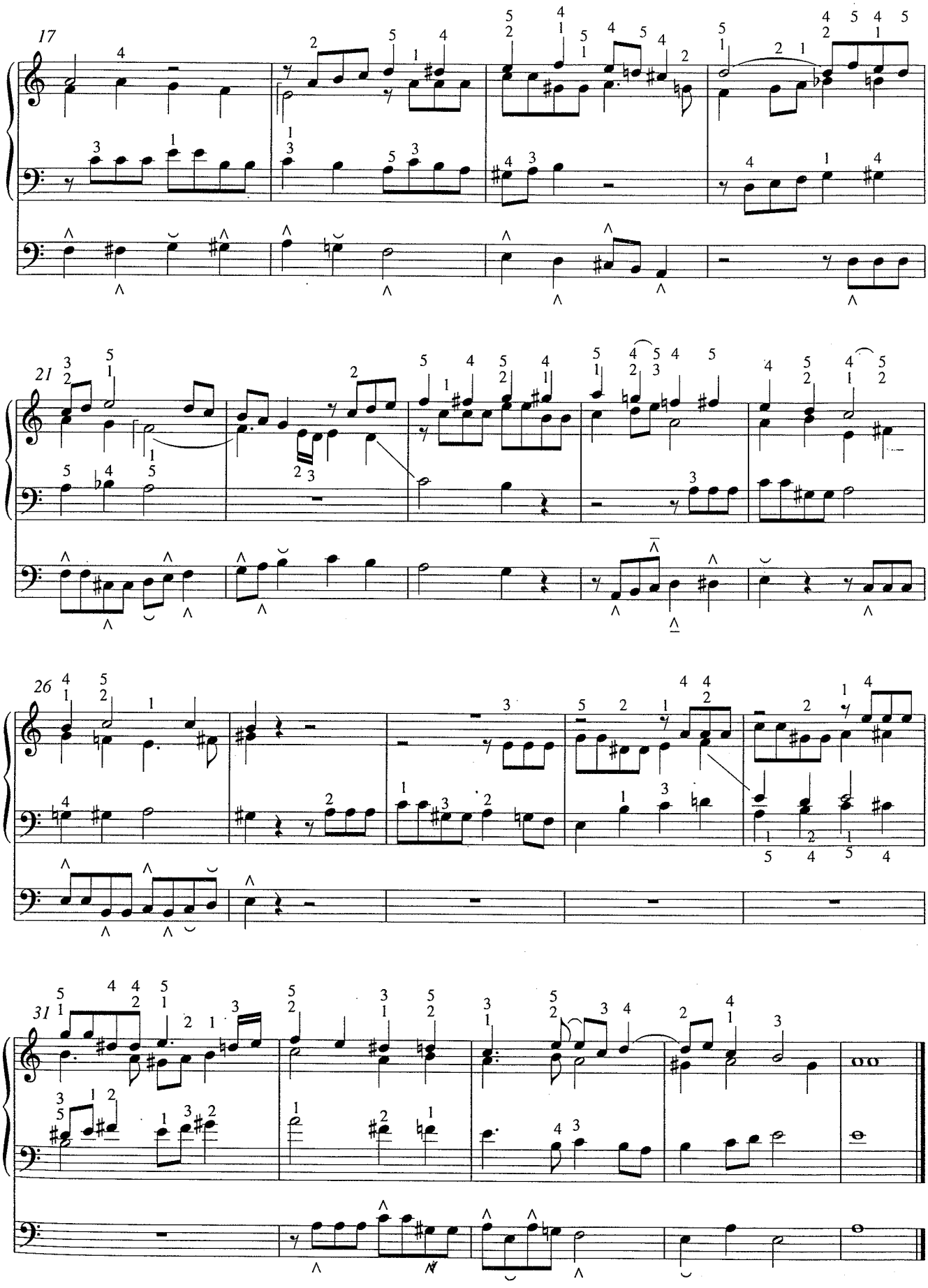
17
21
26
31

Preludij in fuga

9. Preludij

Johann Pachelbel

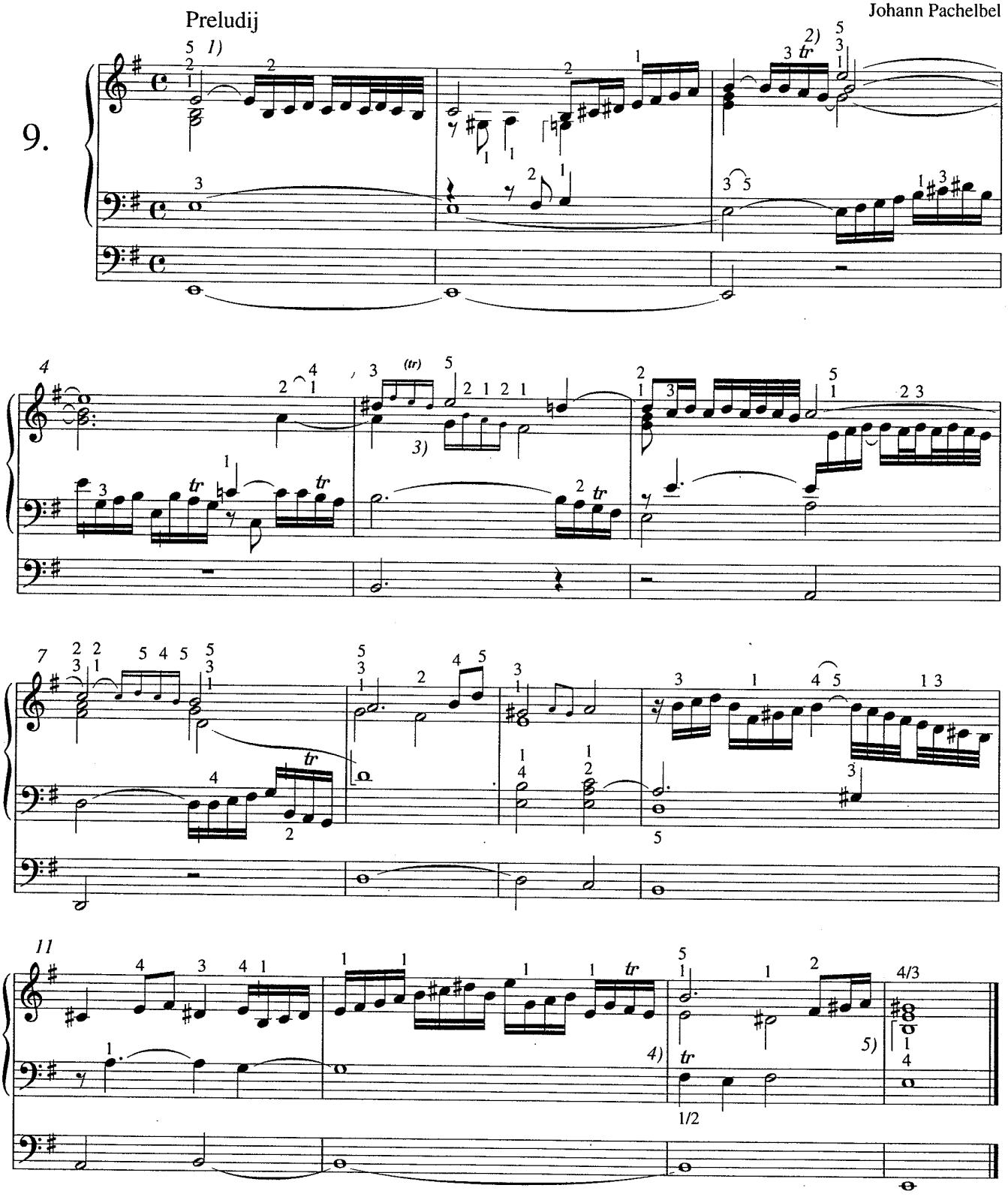

1) 𝅗𝅥 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 = 𝅗𝅥 𝄾 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 *(podobno takti 3, 4, 6 in 7)* *2) Praler* 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 *z glavno noto*

3) (in takta 7 in 9): predlog improvizacije *4)* 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 *(z zgornjo noto, zaigramo svobodno, kot improvizacijo)*

5) gis lahko okrasimo z daljšim svobodnim trilerjem, začetim z zgornjo noto

Fuga

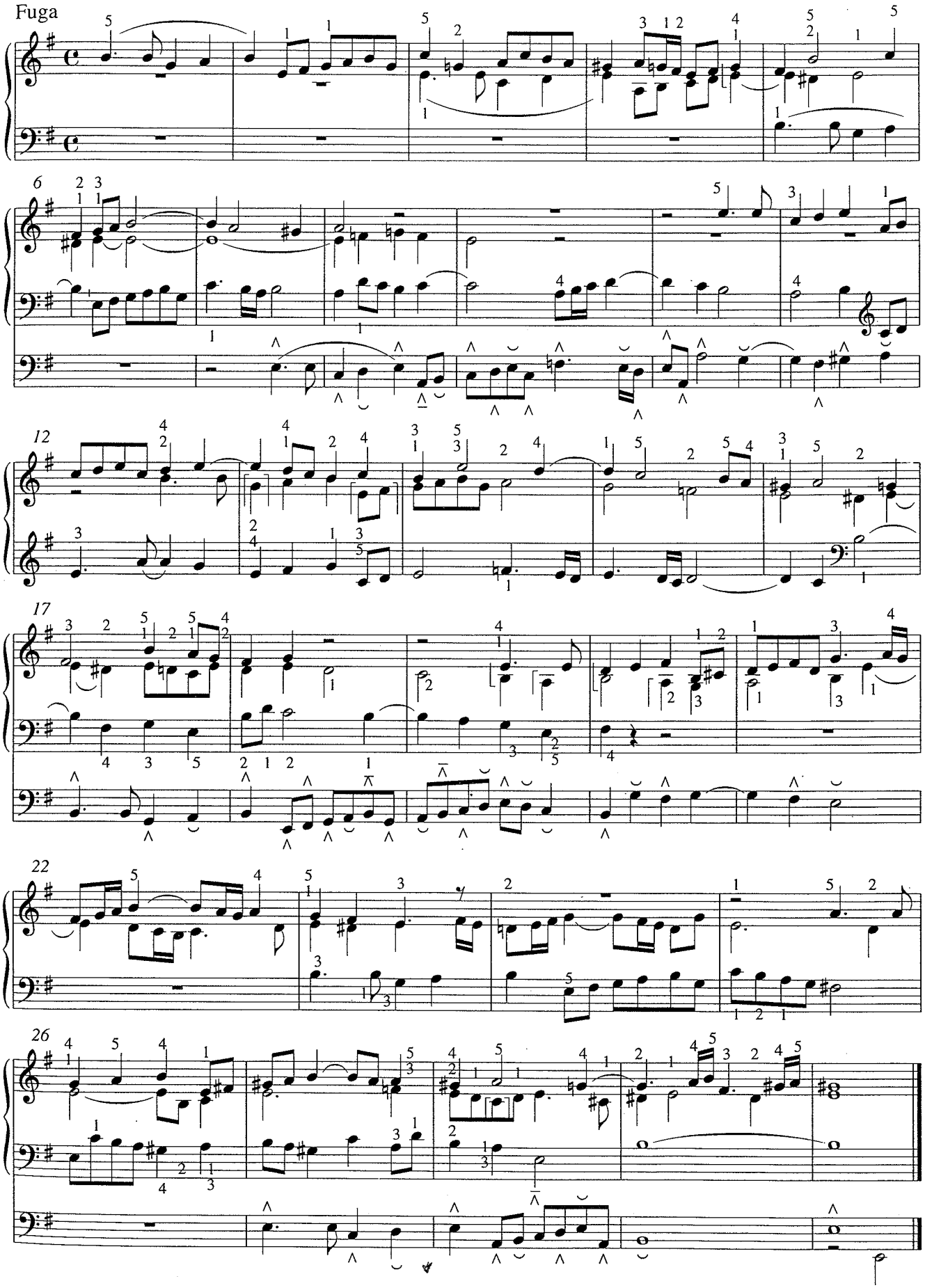

Un jour Dieu se resolut

Michel Corrette

Récit de Trompette

10.

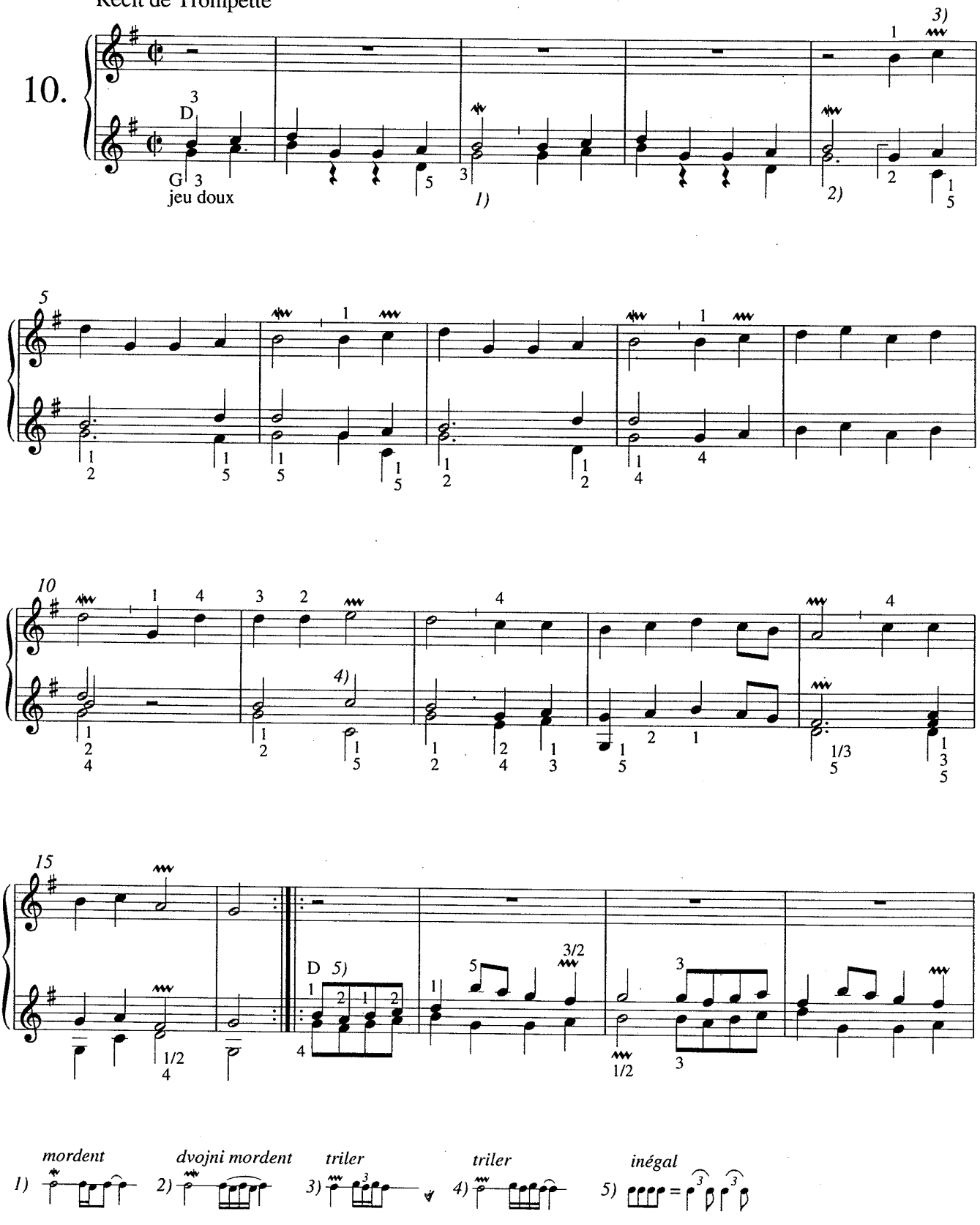

1) *mordent* 2) *dvojni mordent* 3) *triler* 4) *triler* 5) *inégal*

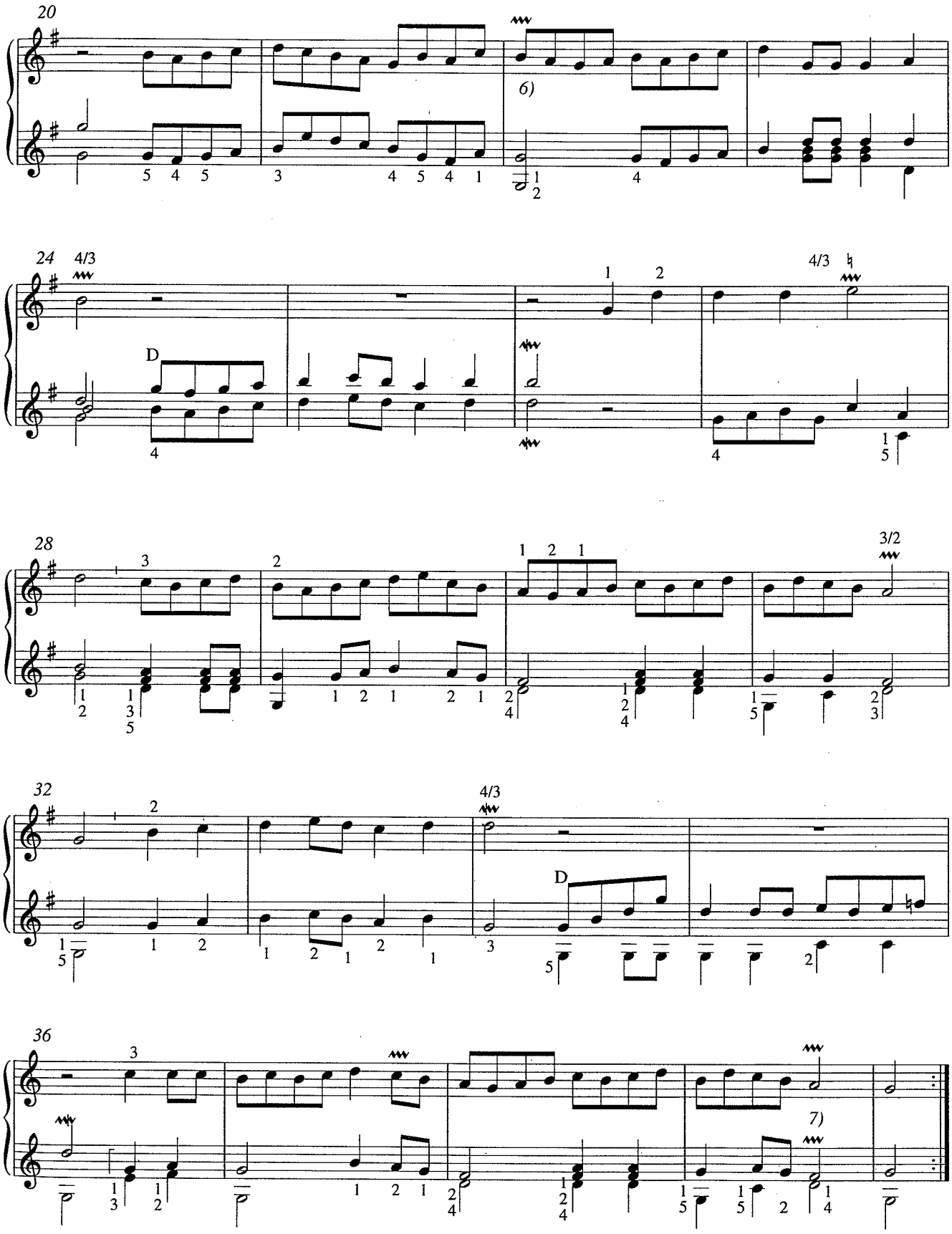

praler

6) 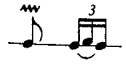

7) *zaradi ritardanda triler podaljšamo.*

Uvertura iz Koncerta št. 16

Georg Friedrich Händel

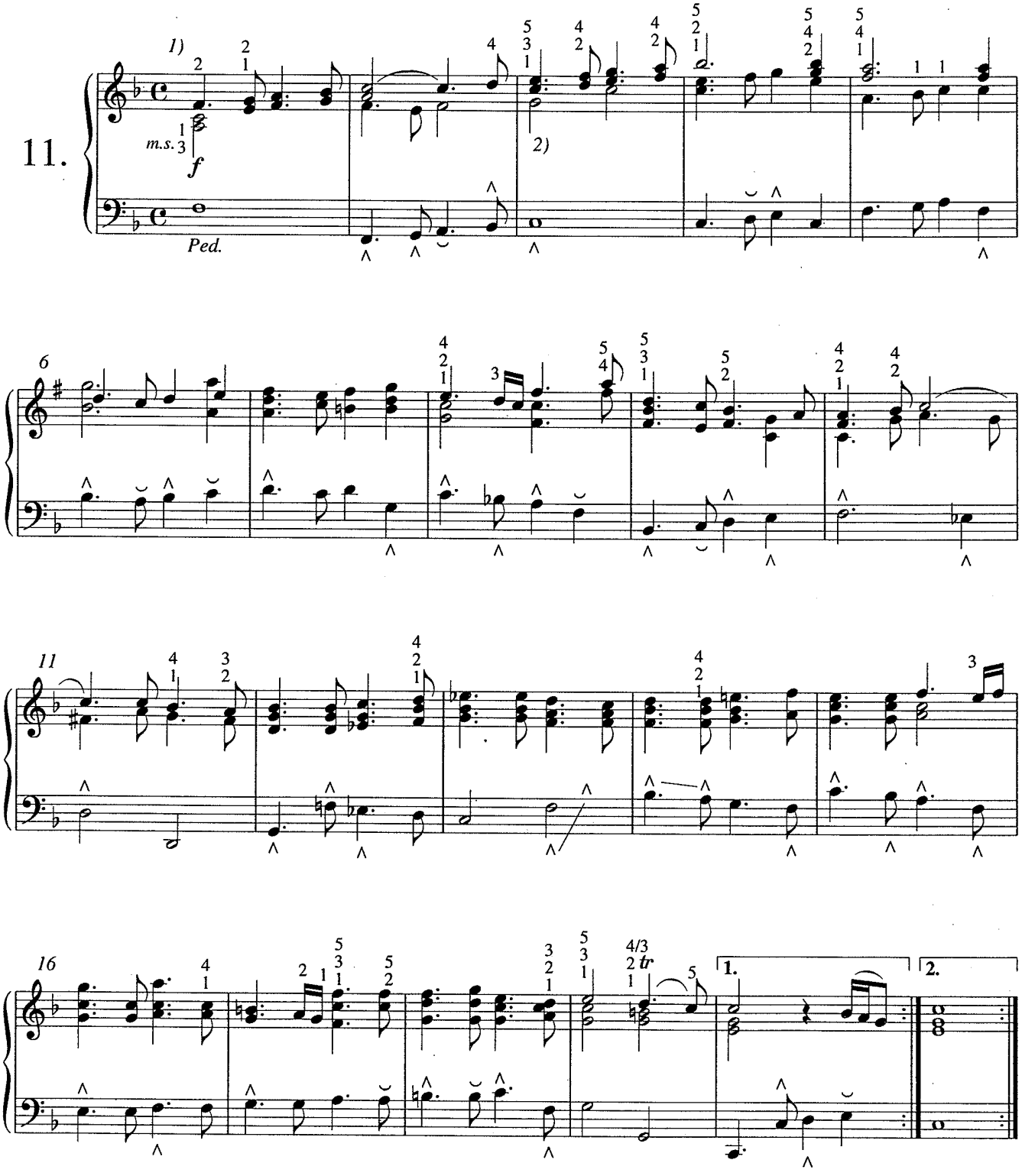

1) ♩. 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯♩. 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 2) 𝅗𝅥 𝅗𝅥 = ♩. ♩. ♩

Tokata

Max Reger

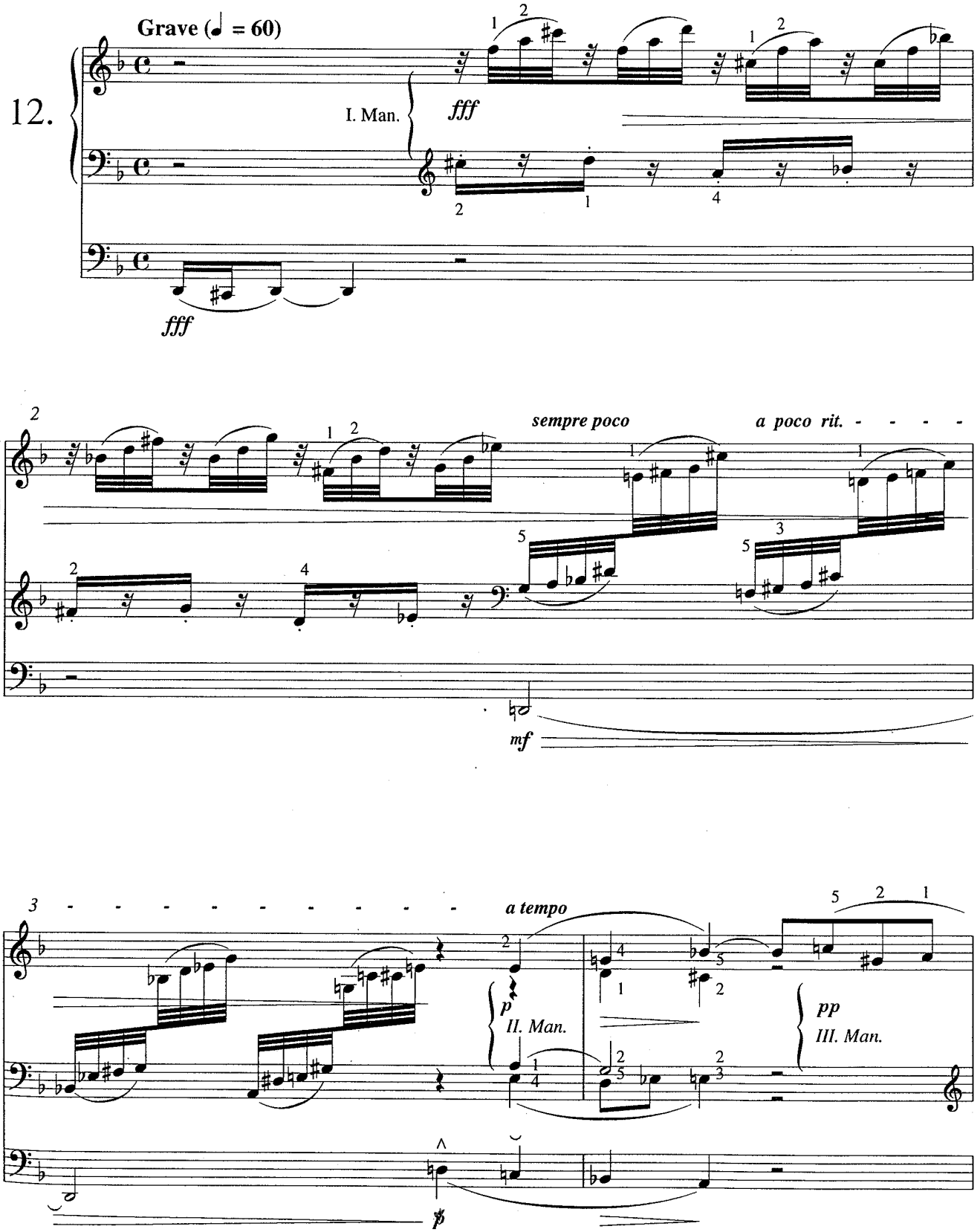

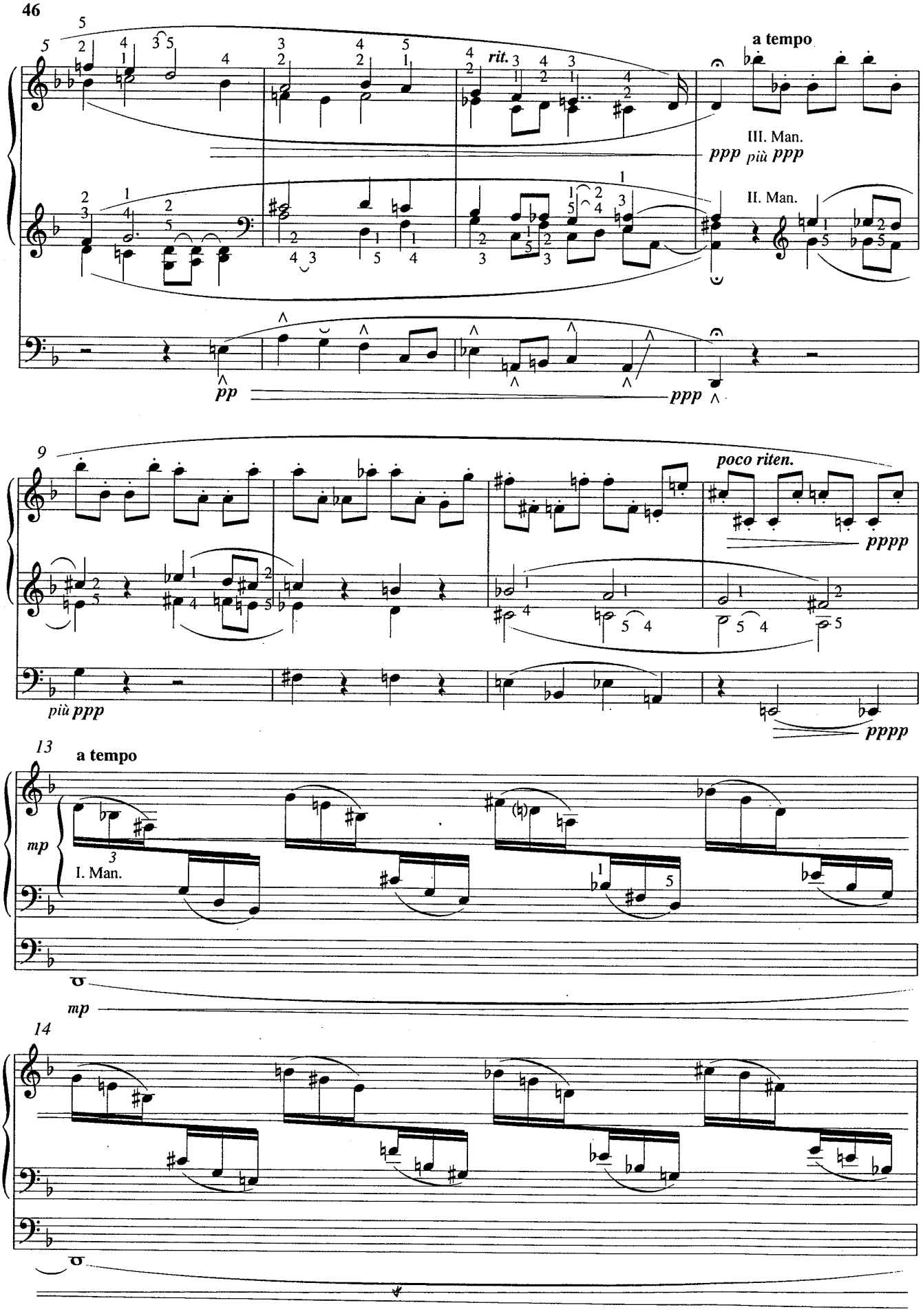
a tempo
rit.
III. Man.
ppp più ppp
II. Man.
pp
ppp
poco riten.
pppp
più ppp
pppp
a tempo
mp
I. Man.
mp

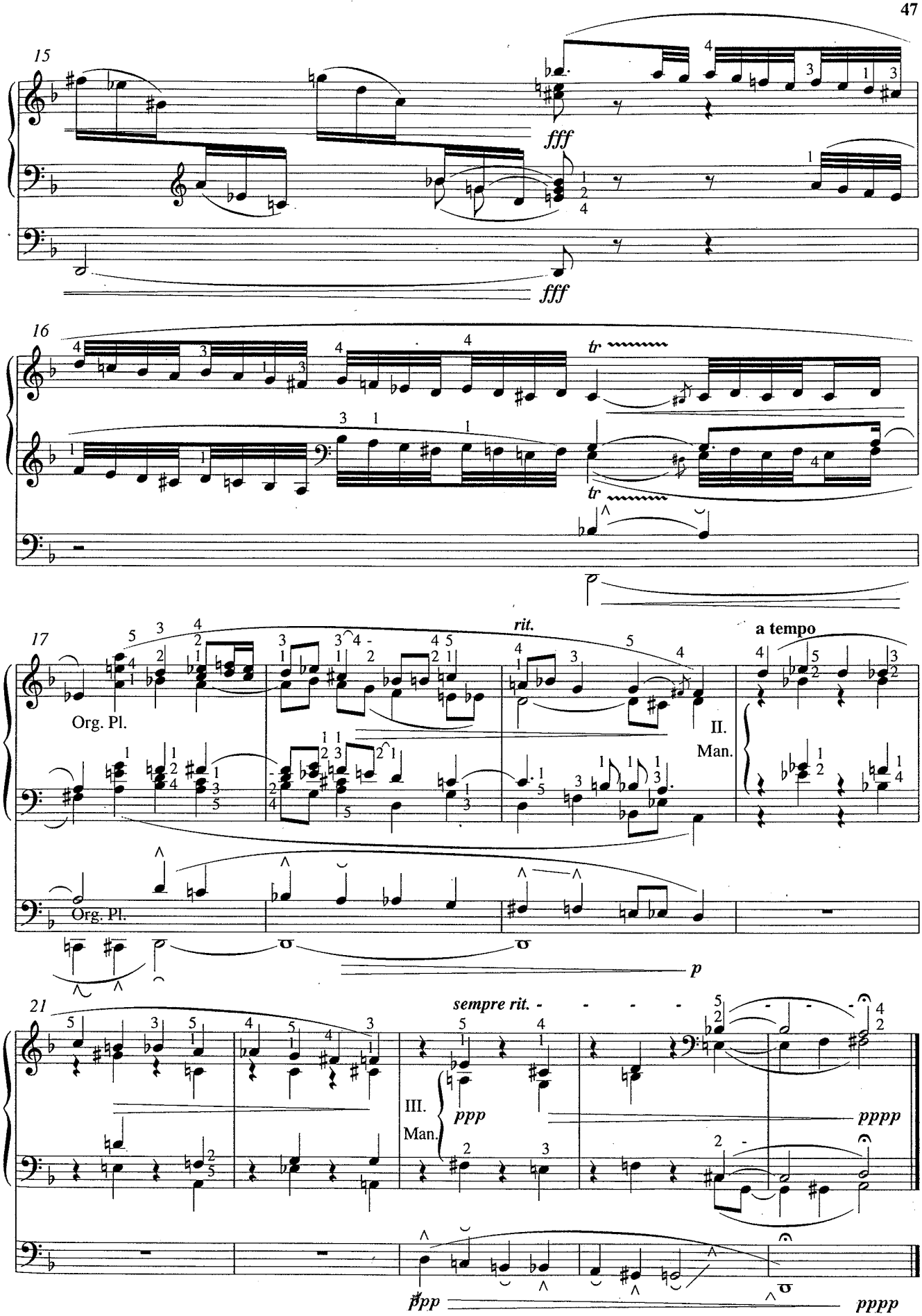
15
fff
fff
16
tr
tr
17
Org. Pl.
rit.
a tempo
II.
Man.
Org. Pl.
p
21
sempre rit.
III.
Man.
ppp
pppp
ppp
pppp

Preludij
(Vstop)

Jean Langlais

G.P.R. { Fonds 16, 8, 4
Anches 16, 8, 4
Mixtures

Ped. Fonds 32, 16, 8, 4
Anches 16, 8, 4

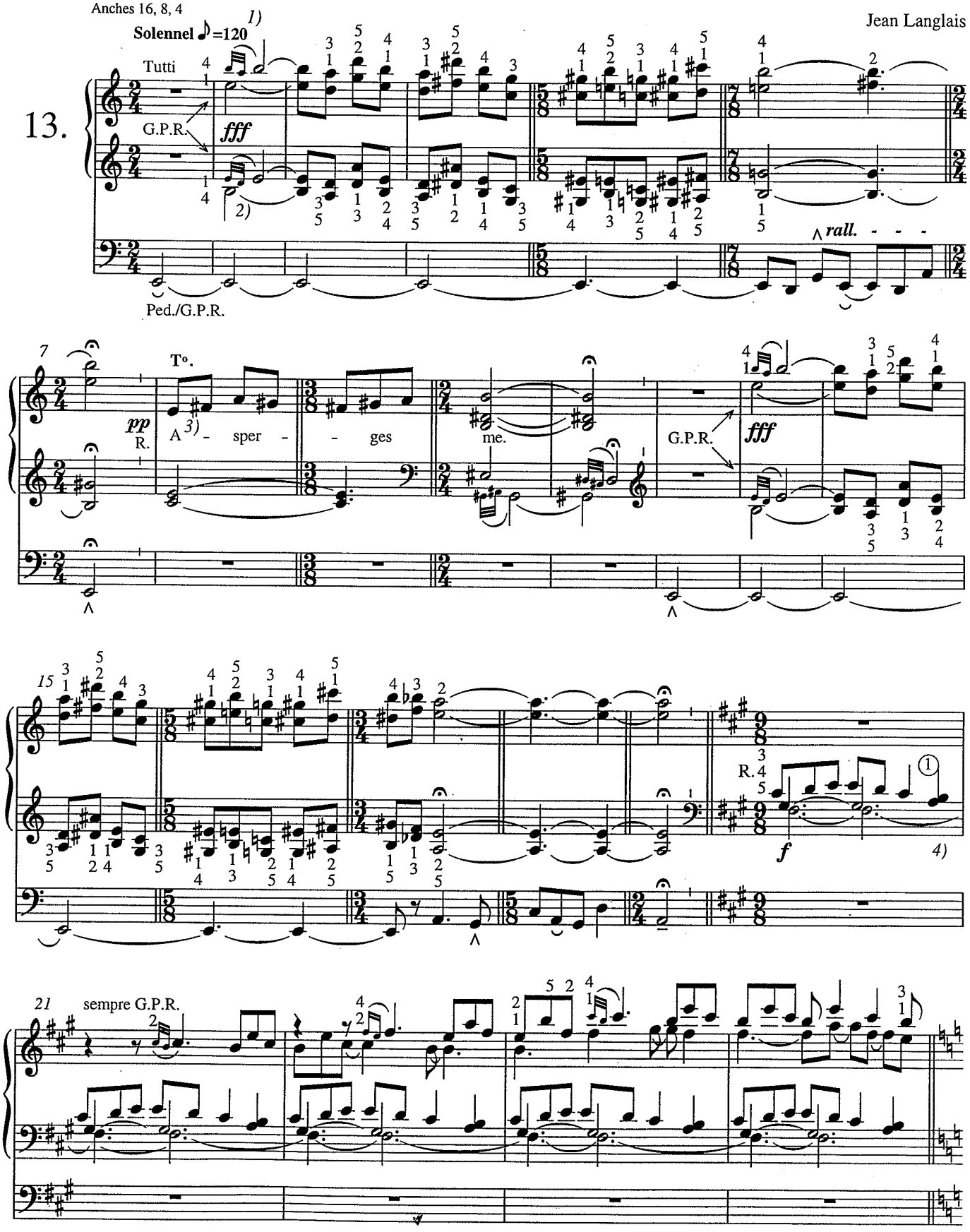

1) Slovesno 2) Mordent 3) Pokropi me., T^{o}. = tempo 4) Palec upognemo navznoter in primemo obe tipki.

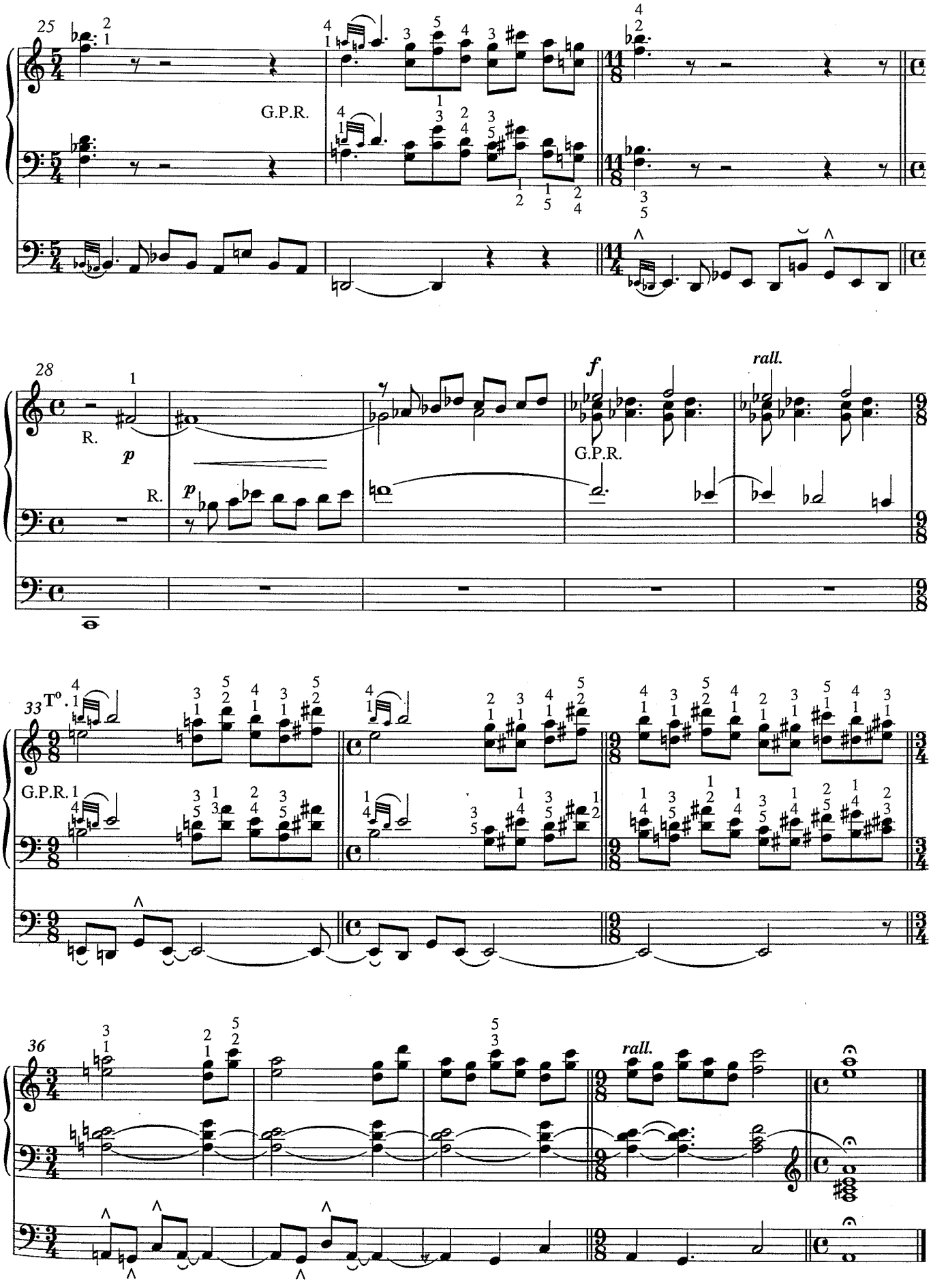
25
G.P.R.
28
R.
p
R.
p
f
G.P.R.
rall.
33
T°.
G.P.R.
36
rall.

Fuga

Stanko Premrl

Andante con moto

14.

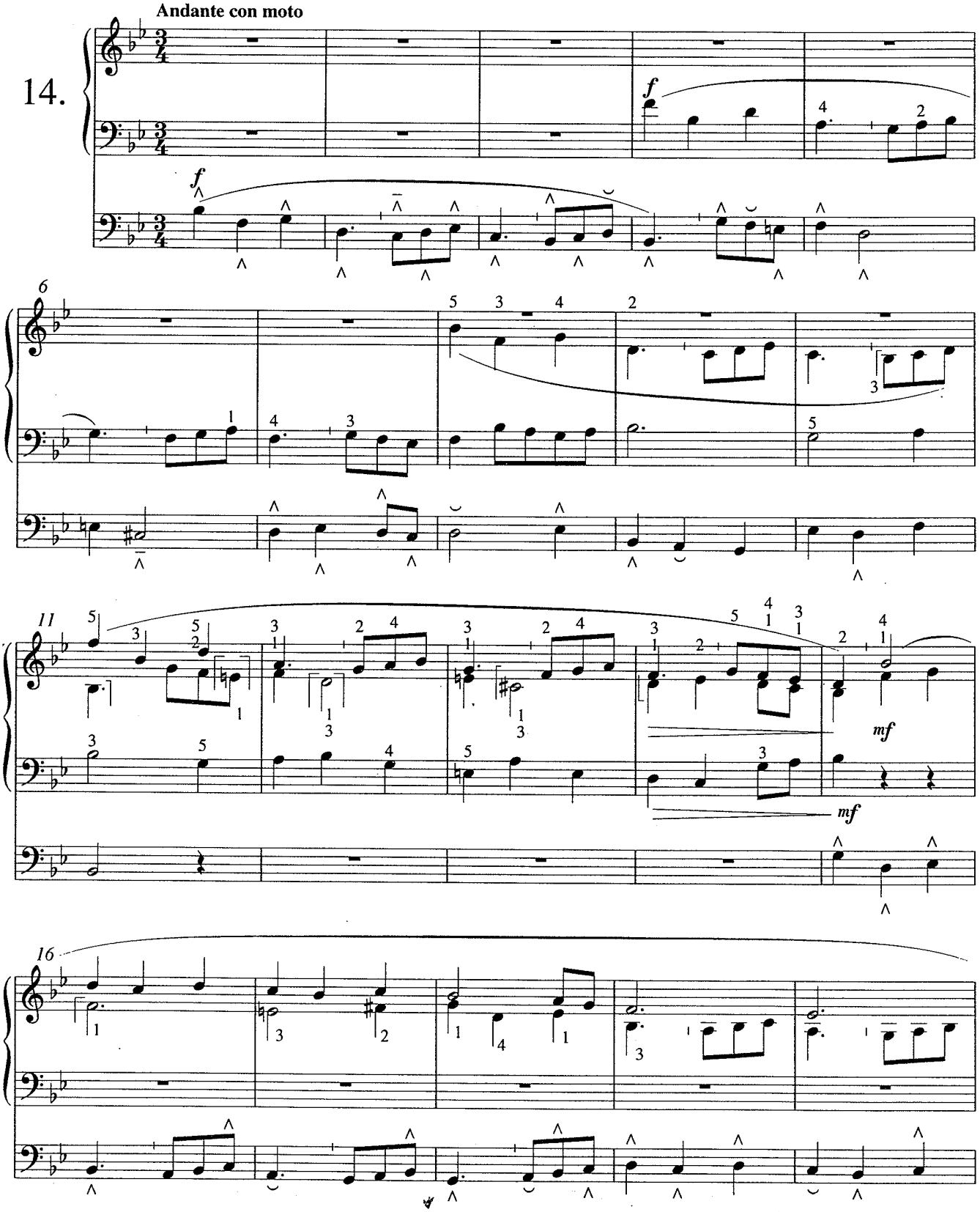

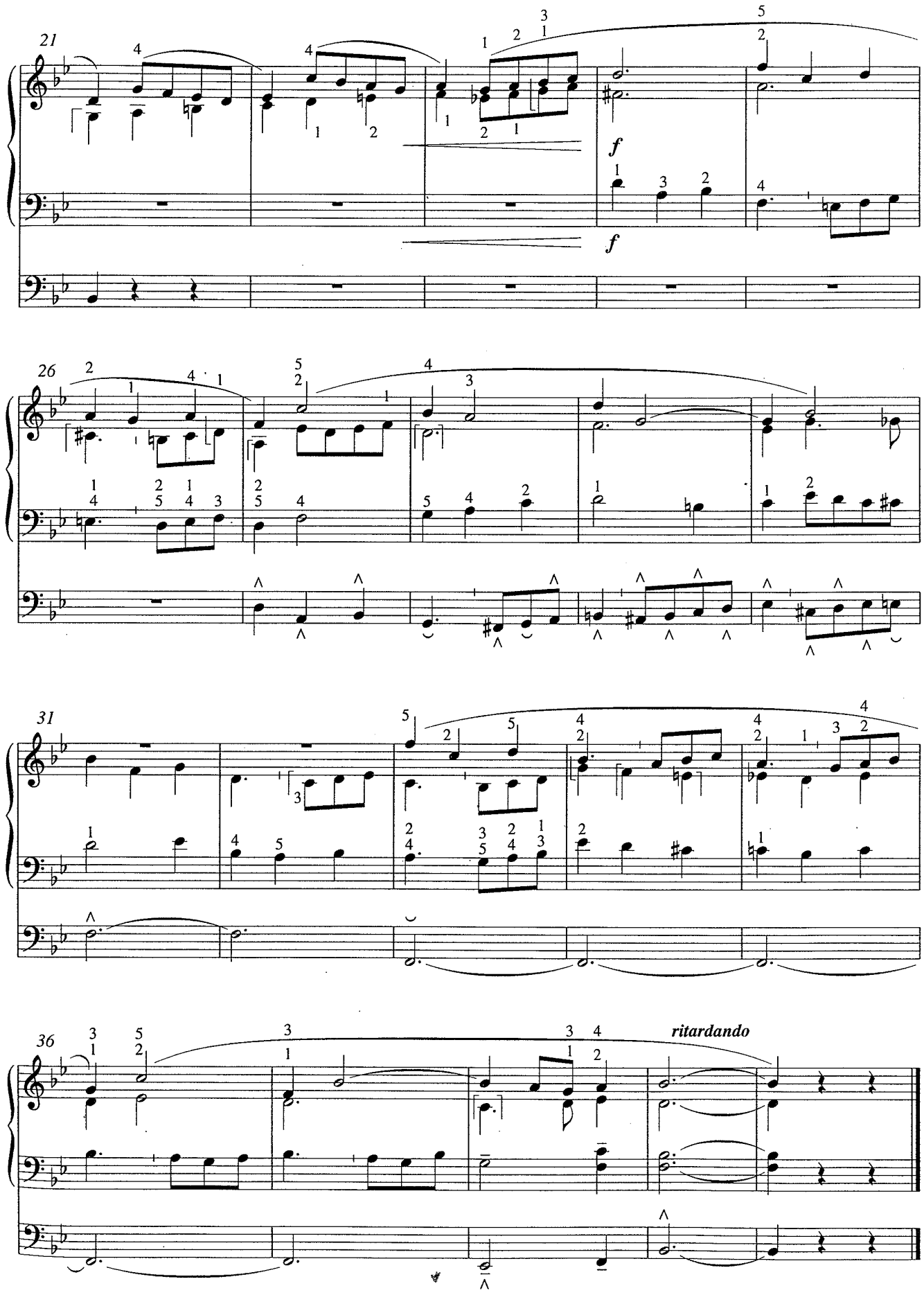
21
f
f
26
31
36
ritardando

Pastorala

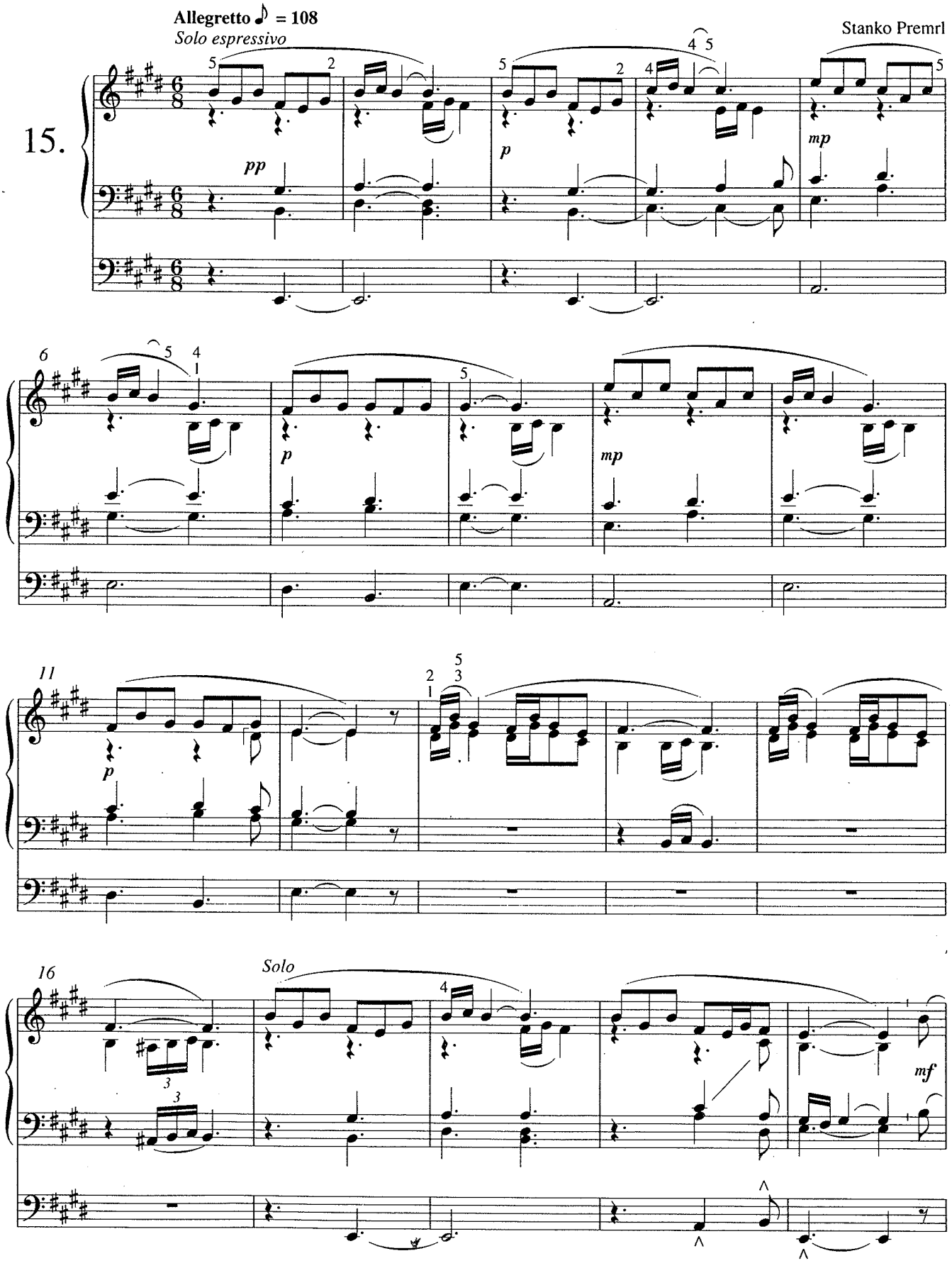
Allegretto ♪ = 108
Solo espressivo
Stanko Premrl
15.
pp
p
mp
6
11
16
Solo
mf

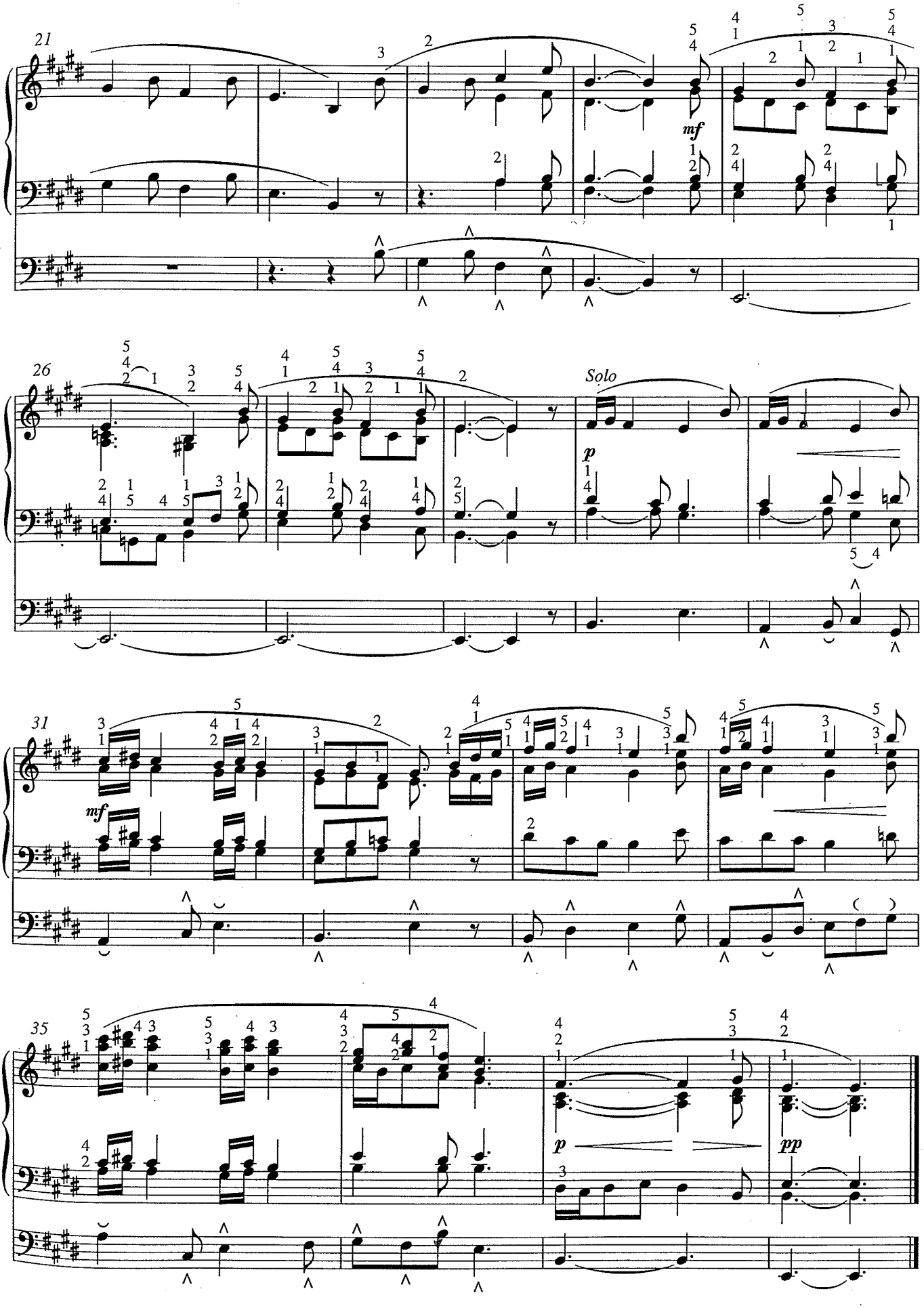
21
mf
26
Solo
p
31
mf
35
p
pp

Koračnica

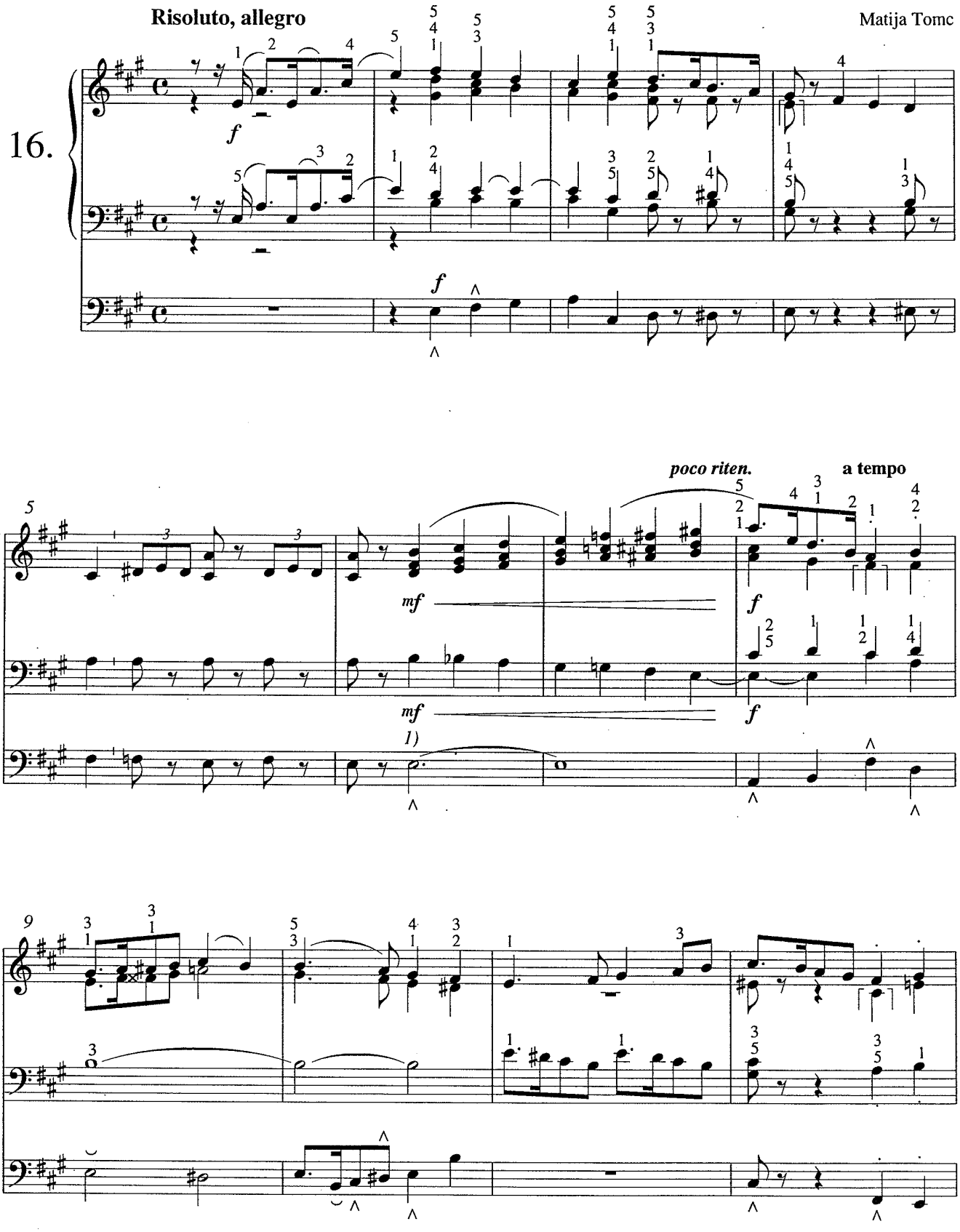

1) desna noga na cresc.

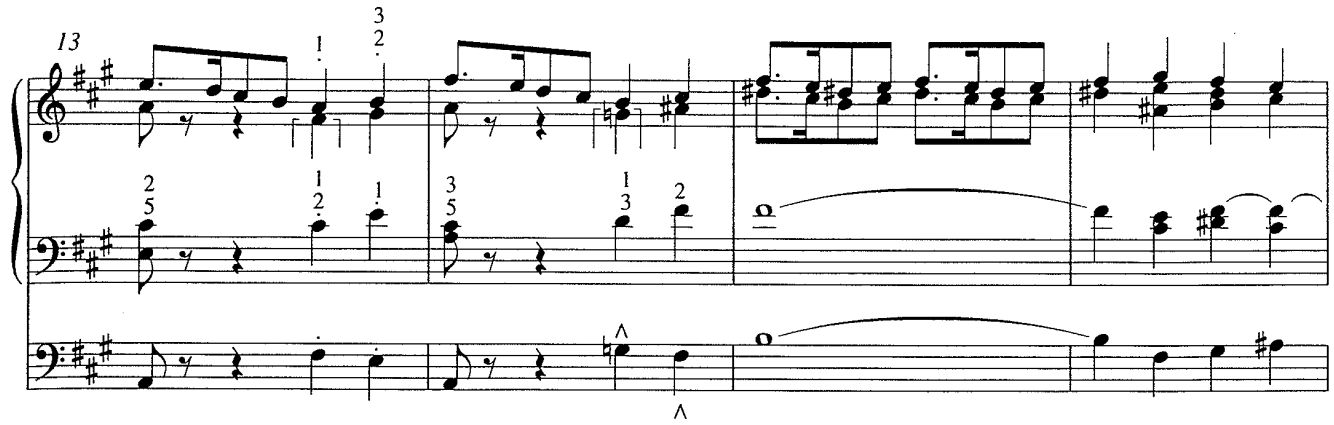
13

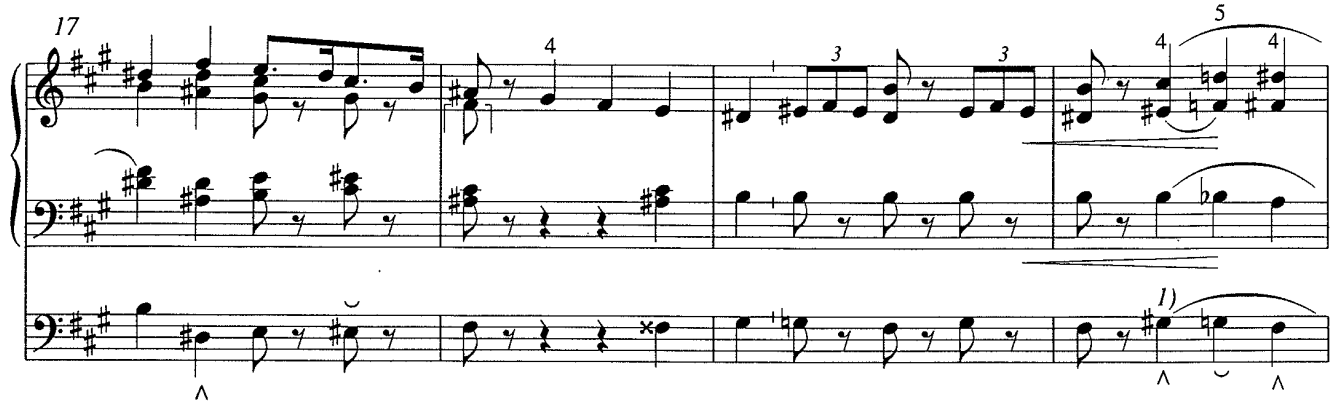
17
1)

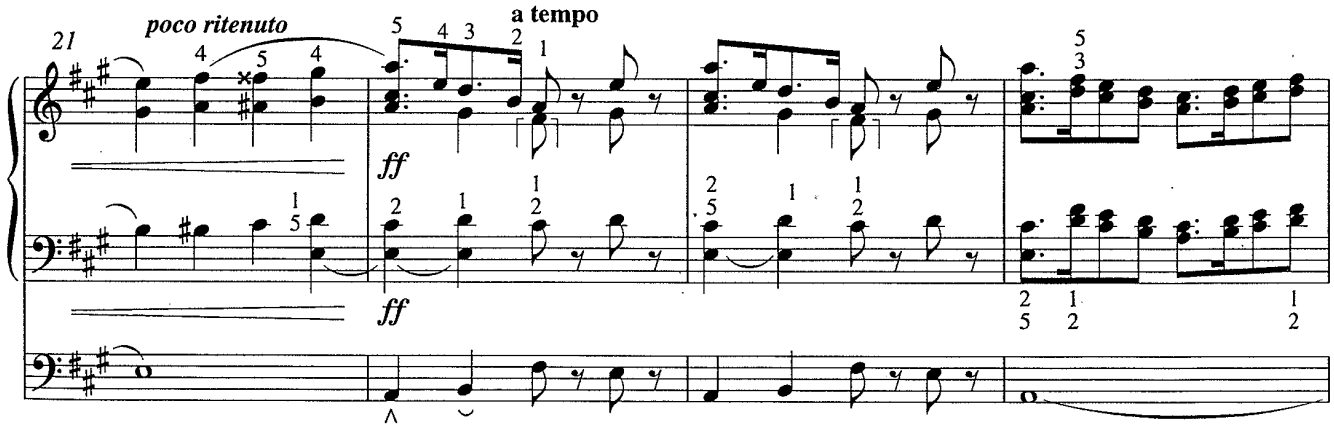
21
poco ritenuto
a tempo
ff
ff

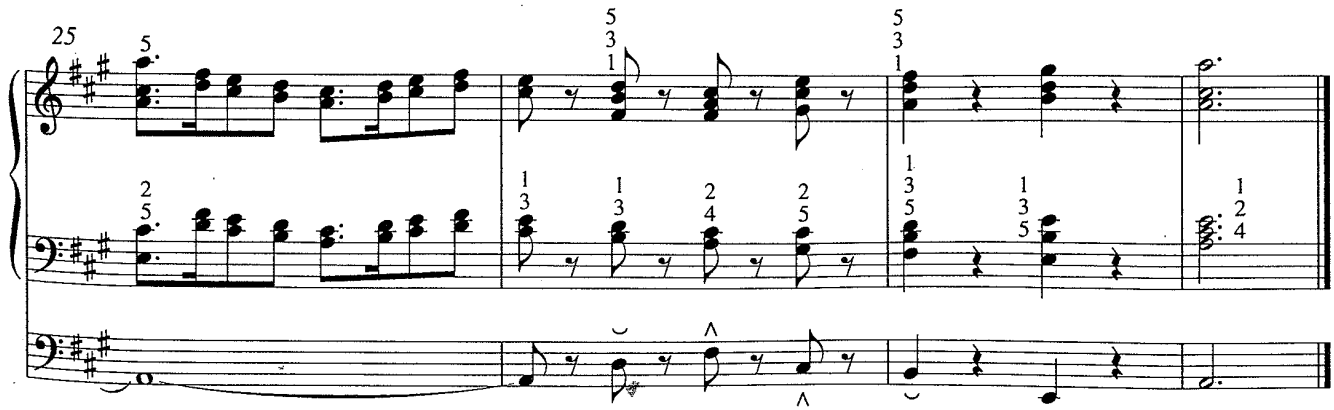
25

Dopolnjen je obljube čas

(preludij)

Janko Novak

17.

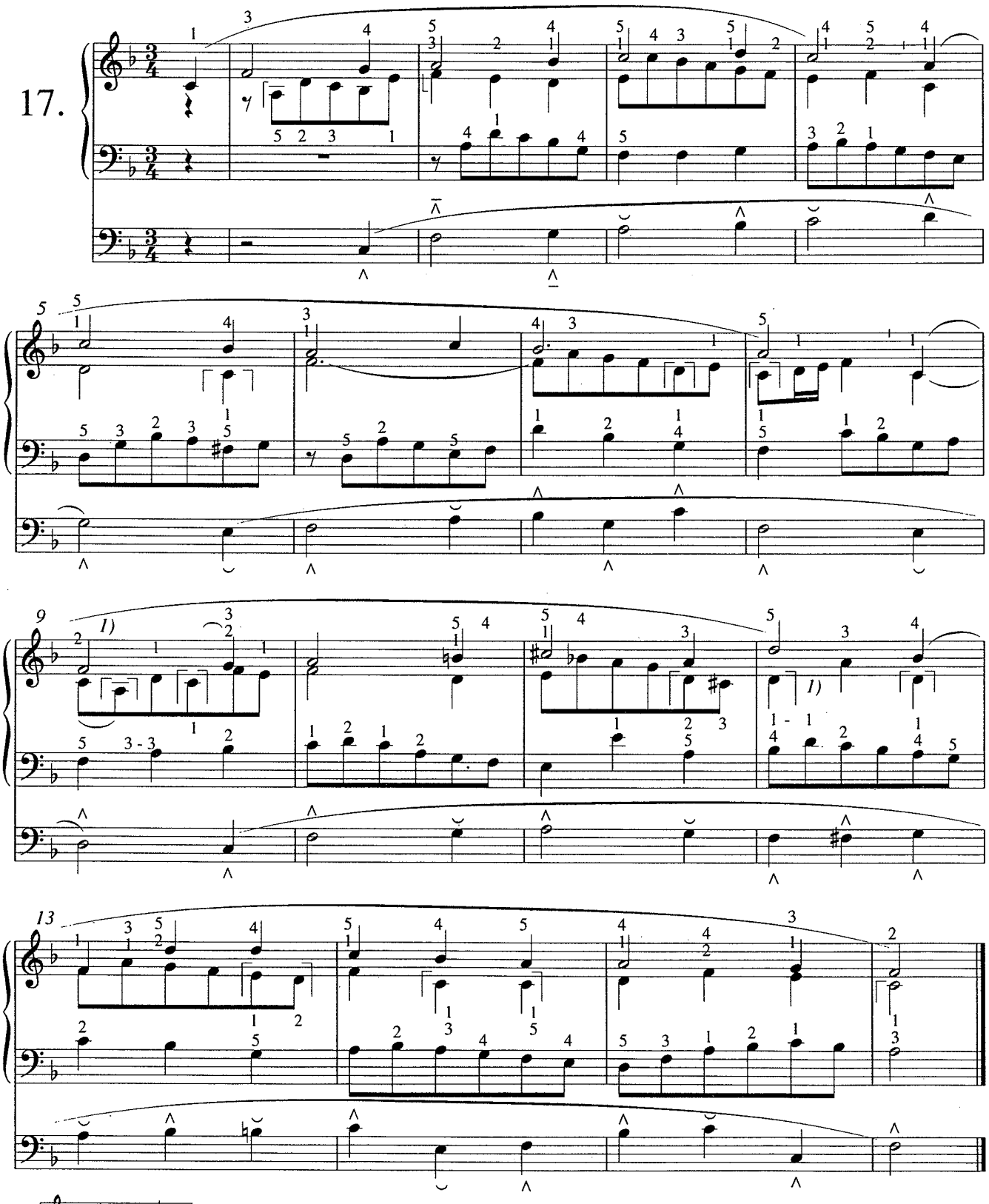

1) da se ne prekine važna melodija (f-f = skupna nota - „note commune„).

Mesto Betlehem počiva

(preludij)

Janko Novak

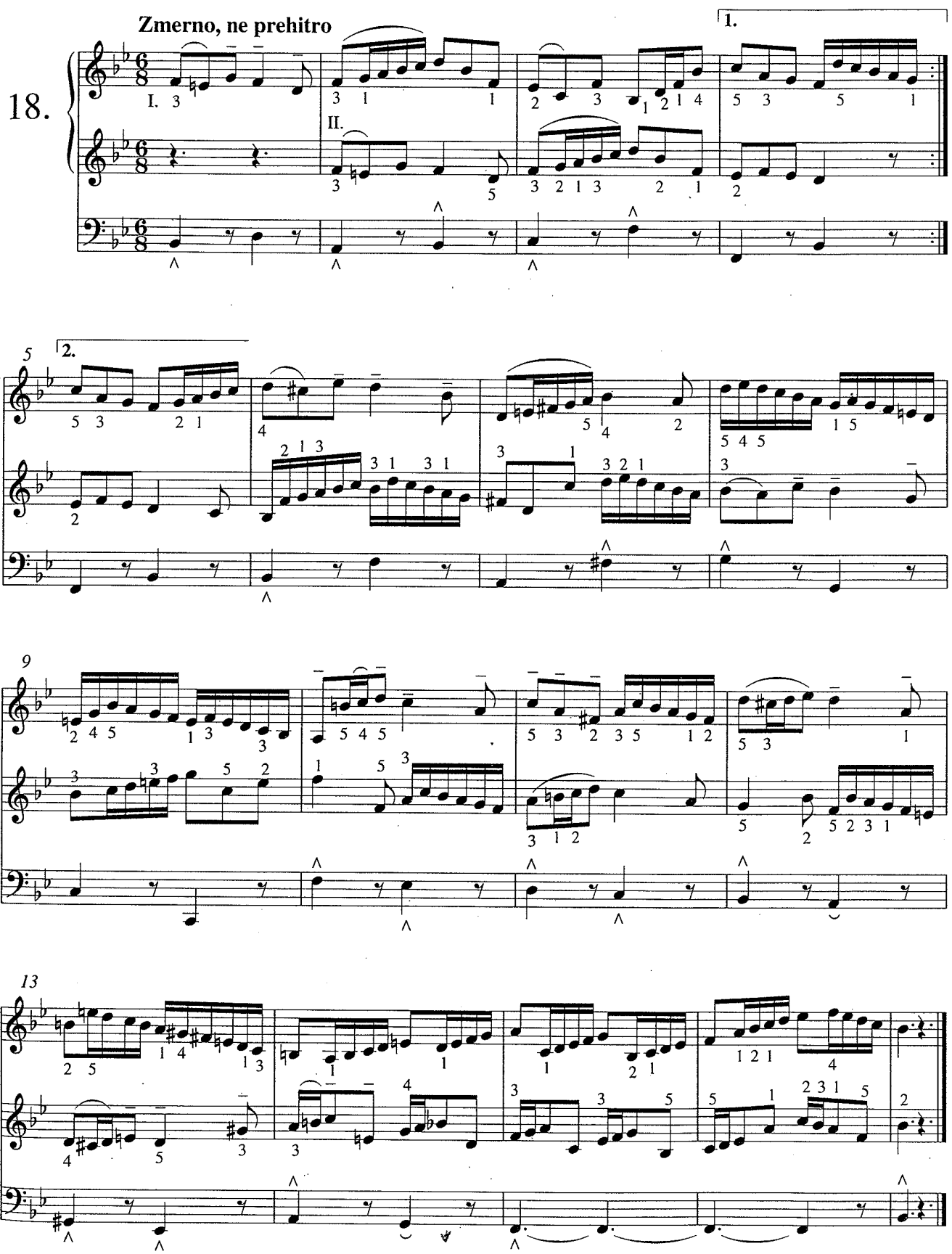

Usmiljeni Jezus, ozri se na me

(preludij)

Lahno

Janko Novak

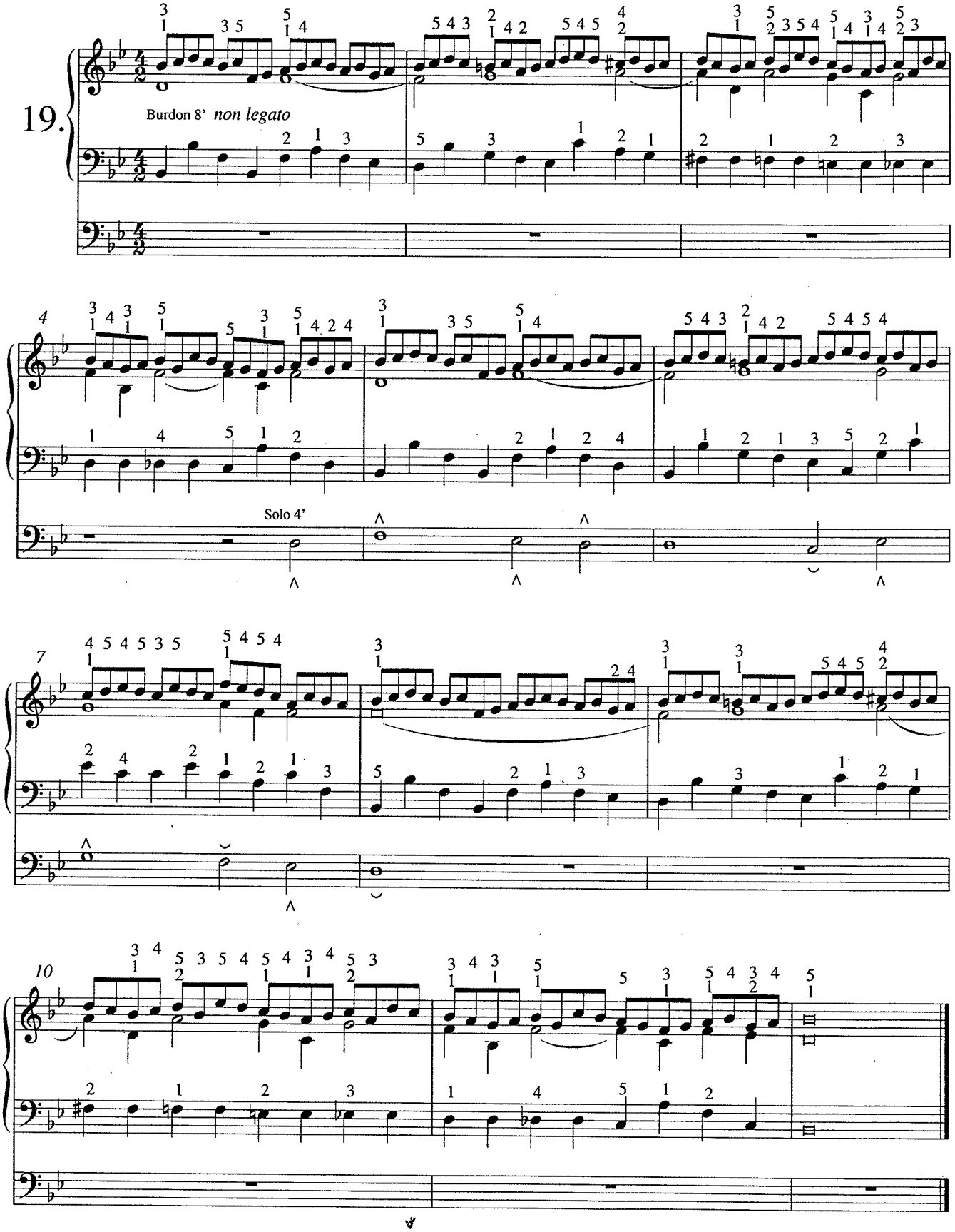

Marija, pomagaj nam sleherni čas

(preludij)

Jože Trošt

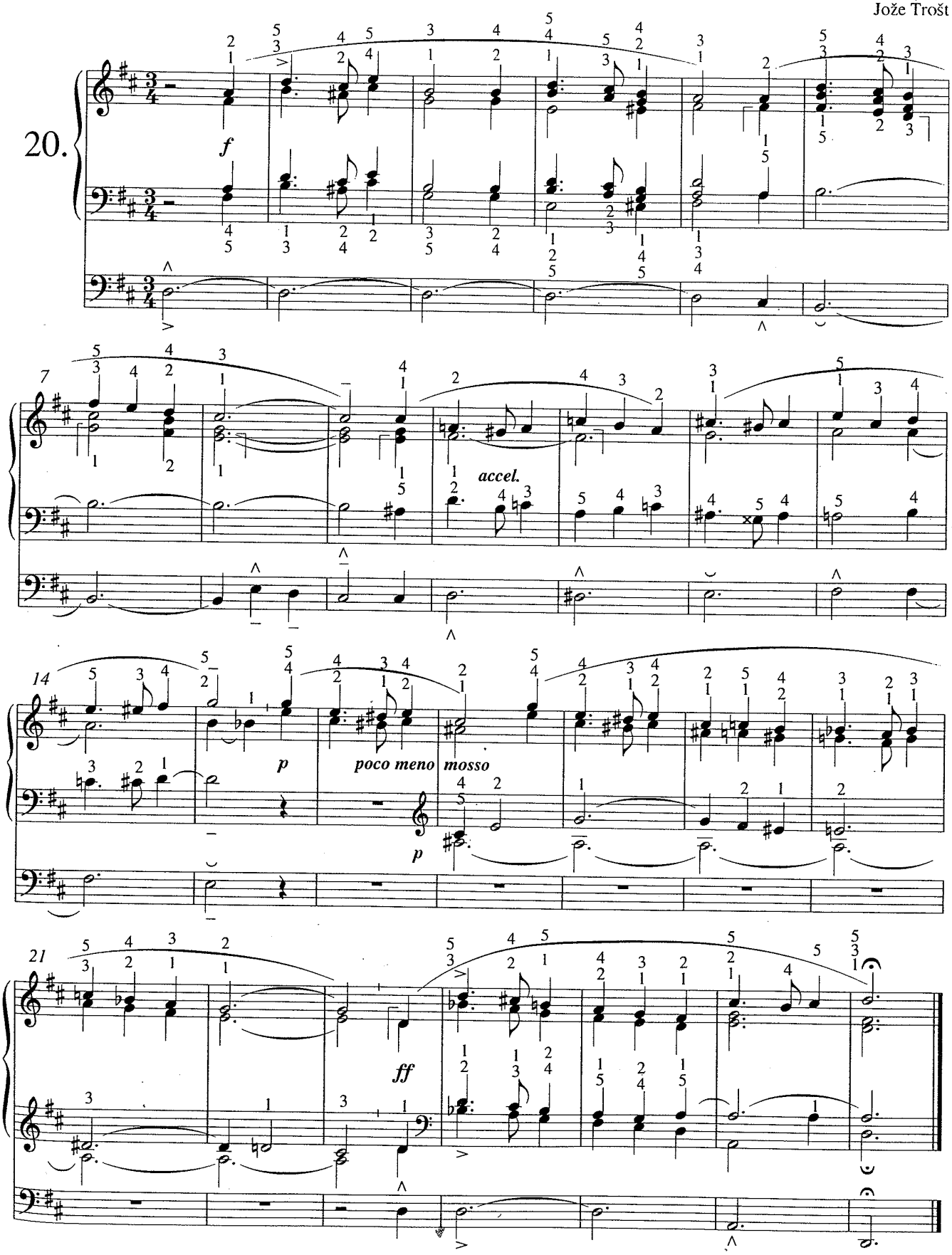

Kazalo

Namesto pedalnih vaj....3
J. S. Bach: Iz Preludija v C-duru....3
J. S. Bach: Preludij v c-molu....4
J. S. Bach: Iz Preludija v D-duru....6
J. S. Bach: Iz Fuge v D-duru....6
J. S. Bach: Iz Fuge v a-molu....7
J. S. Bach: Iz Fuge v C-duru....8
D. Buxtehude: Iz Preludija in fuge v e-molu....9
F. Mendelssohn-Bartholdy: Iz Sonate V. 10
C. Franck: Iz Finala....11
L. Vierne: Iz Finala 1. simfonije....12
M. Dupré: Iz Fuge na velikonočno alelujo....13

K skladbam....14
J. S. Bach: Mali preludij in fuga v C-duru....17
J. S. Bach: Herzlich tut mich verlangen....21
J. S. Bach: Mali preludij in fuga v d-molu....22
J. S. Bach: Mali preludij in fuga v G-duru....26
J. S. Bach: Mali preludij in fuga v a-molu....30
J. S. Bach: Adagio iz Tria v c-molu....34
J. S. Bach: Meine Seele erhebt den Herren....36
J.F.N. Seger: Fuga....38
J. Pachelbel: Preludij in fuga....40
M. Corrette: Un jour Dieu se resolut....42
G.F. Händel: Uvertura iz Koncerta št. 16....44
M. Reger: Tokata....45
J. Langlais: Preludij....48
S. Premrl: Fuga....50
S. Premrl: Pastorala....52
M. Tomc: Koračnica....54
J. Novak: Dopolnjen je obljube čas....56
J. Novak: Mesto Betlehem počiva....57
J. Novak: Usmiljeni Jezus, ozri se na me....58
J. Trošt: Marija, pomagaj nam sleherni čas....59

Kazalo....60

Angela Tomanič: Šola za orgle, I. del
Angela Tomanič: Šola za orgle, II. del

Angela Tomanič: CD-plošče
Angela Tomanič: orgle I. EBCD 9109
Angela Tomanič: orgle II. EBCD 9113
Angela Tomanič: Skupaj na pot (poročna glasba)
CD-plošča EBCD 9116 in kaseta